

ANUL XXVI - NR. 19 (1144) - 12 mai 1977

Flacăra

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

9 MAI 1977

**Șirmaciul partidului și patriei, chezașul libertății
și dezvoltării noastre de azi, în ziua glorioasă
când a început al doilea secol
al independenței noastre naționale**

TRĂIASCĂ ROMÂNIA!

Dacă ne-nfruntă munții, cu munții ne vom bate,
Pentru lumina țării și pentru libertate,
Aici ne e cuvântul, când îl avem de spus,
Decît slujirea țării nimic nu-i mai presus.
Jurăm credință luptei, oricît ar fi de grea,
Jurăm că pentru țară și viața ne-o vom da,
Jurăm să nu ne mintă nici clipa, nici vecia.
Trăiască libertatea ! Trăiască România !
Trăiască libertatea ! Trăiască România !
Trăiască-n fericire și liniște poporul !
Trăiască România ! Trăiască Tricolorul !

Dar țara nu se face cu lași, cu apatrizi,
Iubirea nu te scuză cînd ochii îi inchizi.
Să curățăm tot răul din viața României,
Că noi sintem Partidul și Țara Omeniei.
Nu creadă hoții muncii că ei sint mari și tari,
Noi sintem patrioții revoluționari.
Avem contract pe viață cu visul și cu glia.
Trăiască libertatea ! Trăiască România !
Trăiască libertatea ! Trăiască România !
Trăiască-n fericire și liniște poporul !
Trăiască România ! Trăiască Tricolorul !

A noastră este țara, o moștenim deplin,
Va trebui, întregă, s-o dăm celor ce vin,
La cei născuți și astăzi, și miine, și poimiine,
Nici piine fără muncă, nici muncă fără piine,
Nici călăreți pe aer, nici cai fără călări,
Nici țară fără lume, nici lume fără țări.
Să crească-n lume pacea, dreptatea, bucuria !
Trăiască libertatea ! Trăiască România !
Trăiască libertatea ! Trăiască România !
Trăiască-n fericire și liniște poporul !
Trăiască România ! Trăiască Tricolorul !

Trăiască muncitorii, țărani, cărturarii !
Trăiască demnitatea cea fără de avarii !
Dacă renunți la luptă n-ai ce să mai aștepți,
Nimica nu se face-n poziție de drepti.
Să facem România, prin toți și pentru toți,
Un teritoriu liber de-orice prejudecăți.
Să fie-al nostru dreptul și-a noastră datorie
Trăiască libertatea ! Trăiască România !
Trăiască libertatea ! Trăiască România !
Trăiască-n fericire și liniște poporul !
Trăiască România ! Trăiască Tricolorul !

Jurăm din milioane de inimi și destine,
Din orice fel de singe ne murmură în vine,
Jurăm, bătrîn și tînăr, femeie și bărbat,
Credință României, necondiționat.
Că țara-i bogăția ce veșnic ne rămîne
Și glasul ei ce-ndeamnă „Deșteaptă-te, române !”
Nu ne-nspăimîntă nimeni cu forța sau pustia
Trăiască libertatea ! Trăiască România !
Trăiască libertatea ! Trăiască România !
Trăiască-n fericire și liniște poporul !
Trăiască România ! Trăiască Tricolorul !

Sintem, de e nevoie, o țară de soldați,
Sintem, de e nevoie, un lanț de munți Carpați,
Durerea țării noastre făcută-i să ne doară,
Ne place libertatea ca oameni și ca țară.
Și soarele dreptății să lumineze sfînt
O țară-n roșu, galben și-albastru pe pămînt.
Aceasta-i viața noastră, aceasta ni-i țaria,
Trăiască libertatea ! Trăiască România !
Trăiască libertatea ! Trăiască România !
Trăiască-n fericire și liniște poporul !
Trăiască România ! Trăiască Tricolorul !

ADRIAN PĂUNESCU ■

Bobulstee

ȘI-I ZICEM ROMÂNIA LEGĂMÎNTULUI DIN NOI

În dimineața zilei de 9 mai 1977, o țară întreagă, întregul nostru popor, și-a ascultat cu îndreptățită mândrie patriotică inima, i-a ascultat cu înfiorare vibrațiile puternice, trăind și simțind prin ea un mare ceas al marii istorii a României.

Inima țării vibra luni în sala Pavilionului central al complexului expozițional din Capitală, unde reprezentanții națiunii — strâns uniți în jurul celui mai strălucit bărbat al patriei, excepționala personalitate istorică afirmată puternic nu numai în conștiința națională, ci și în conștiința lumii, personalitate care, de la cîrma țării, a contribuit decisiv la făurirea destinului ei contemporan de mare demnitate în viața internațională, președintele Nicolae Ceaușescu — evocau și retrăiau cu adîncă emoție lupta și jertfele înaintașilor, celebrînd 100 de ani de la cucerirea Independenței de stat a României, sărbătorind totodată Ziua Partidului și Ziua Victoriei asupra fascismului.

Nu începe nici o îndoială că noi toți cei care am trăit acolo, în sala complexului expozițional, sau în fața micilor ecrane, sau lângă aparatele de radio ziua de 9 mai 1977, o vom păstra vie în memorie, în cuget și simțire, pînă la sfîrșitul vieților noastre. Este firesc să fie așa. Pentru că luni dimineața am văzut, am auzit, am simțit și am trăit istoria!

Nu începe nici o îndoială că ziua aceasta va fi evocată și de copiii copiilor noștri, care o vor afla întii și întii din gura primului lor dascăl de istorie, așa cum am aflat noi, în copilărie, de zilele mari ale acestui neam, de zilele pe fruntea cărora stă soris Rovine sau Călugăreni, Putna sau Vaslui, Plevna sau Smîrdan.

Și copiii copiilor noștri vor citi și vor afla că istoria patriei au făurit-o de-a lungul veacurilor, împreună cu poporul, în fruntea lui, Mircea cel Bătrîn, Vlad Tepeș, Mihai Viteazul, Ștefan cel Mare, Nicolae Ceaușescu. Conducători de neam cu mare vocație a istoriei, conducătorii unui neam el însuși cu străveche vocație a istoriei, neam care, așa cum sublinia în memorabila sa expunere tovarășul Nicolae Ceaușescu, și-a adus jertfa supremă pentru fiecare palmă de pămînt a acestei țări. „Se poate spune că nu există palmă de pămînt care să nu fi fost udată cu singele moșilor și strămoșilor noștri în lupta pentru libertate și neatimare, pentru progres economic și social.”

Ascultîndu-l luni pe Președintele României, am trăit cu toată puterea sufletului istoria zbuciumată, exemplară și eroică a neamului. Ascultîndu-l pe Președintele nostru, am reinvățat pînă la detaliile cele mai semnificative, dintr-o expunere magistrală, dintr-o minunată și de neuitat lecție de istorie prezentată în fața întregii națiuni, momentele decisive și direcțiile hotărîtoare ale dezvoltării și afirmării poporului român. „Păstrînd de la daci setea nestînsă de libertate, voința de a nu-și pleca fruntea sub jugul străin, hotărîrea de a rămîne mereu el însuși, unic stăpîn, pe viață și pe soarta sa, și conținînd spiritul rațional, judecata și pasiunea creatoare a romanilor, poporul român, nou apărut în lume, avea să implinească, într-o existență de aproape două milenii, un

eroic, zbuciumat și măreț destin istoric, dezvoltîndu-se continuu și afirmîndu-se cu putere în rîndul popoarelor și, astăzi, al națiunilor lumii”.

Cu cită mîndrie patriotică evoca tovarășul Nicolae Ceaușescu victoria de la Plevna, scena istorică de neuitat care a avut loc între generalul otoman Osman Pașa și colonelul român Cerchez — „O adevărată incununare a victoriilor strălucite cîștigate de dorobanții români în marile războaie pentru independență il constituie momentul, cu profunde semnificații, cînd faimosul comandant al armatelor otomane de la Plevna, generalul Osman Pașa, învins, și-a întins sabia colonelului român Cerchez și i-a spus: «Capitulez cu armata mea, predîndu-mă în mîinile junei și bravei armate române» — și cu cită mîndrie patriotică ascultam noi, urmașii urmașilor colonelului Cerchez și ai armatei sale, exemplul acesta de incununare glorioasă al unei lupte de veacuri care avea să se încheie cu măreața operă îndeplinită acum 100 de ani.

Întregul popor este pătruns de adevărul istoric că idealul național multi-secular — independența cucerită acum un veac — a fost dus mai departe și desăvirșit în anii noștri, sub conducerea partidului, prin victoria socialismului, prin asigurarea unei independențe reale, prin ridicarea poporului la rangul de stăpîn al destinului său.

Și marele om politic aflat astăzi, spre binele românilor, în fruntea românilor, tovarășul Nicolae Ceaușescu, scotea în evidență învățămintele pe care trebuie să le extragem din istoria de ieri și de astăzi.

„Acum, la aniversarea acestui măreț eveniment, este bine să subliniem învățămintele profunde pe care le oferă istoria națiunii noastre, ca de altfel întreaga istorie universală. Greutățile prin care a trecut poporul român, adversitățile pe care le-a înfruntat, precum și victoriile pe care le-a cucerit în momentele de răscruce ale existenței sale demonstrează în mod incontestabil că un popor hotărît să-și apere glia, libertatea și neatimarea, decis să nu precupețească nimic pentru a-și afirma drepturile inalienabile, pentru a-și cuceri un loc demn sub soare, nu poate fi înfrînt și ingenuncheat de nimeni și de nimic, niciodată! Chiar dacă el poate suferi înfrîngerii vremelnice, chiar dacă un timp forțele agresoare se dovedesc superioare, pînă la urmă el nu poate fi oprit din drumul său, victoria cauzei sale nu poate fi împiedicată și, mai devreme sau mai tîrziu, acel popor va ieși triumfător în lupta sa dreaptă. Cu atît mai valabilă este această concluzie în zilele noastre, cînd raportul de forțe mondial s-a schimbat în favoarea popoarelor ce aspiră la o viață liberă, de sine stătătoare, la progres și prosperitate.”

Cursul istoriei noastre de astăzi, o istorie a muncii în primul rînd, a fost și el pregnant subliniat de secretarul general al partidului. „Sărbătorim centenarul independenței cu rezultate deosebite în realizarea prevederilor planului cincinal pe 1976—1980. Așa cum am mai arătat în alte împrejurări, planul producției industriale în anul 1976 a fost realizat în proporție de 101,9 la sută, obținîndu-se față de 1975 un ritm de creștere de peste 11,5

la sută, superior celui prevăzut în cincinal. În agricultură s-a înregistrat, de asemenea, o creștere a producției de peste 17 la sută, obținîndu-se cea mai mare recoltă din întreaga istorie a țării”. „De asemenea, în primele 4 luni ale acestui an, în ciuda greutăților și pierderilor provocate de cutremurul catastrofal de la 4 martie, planul producției industriale a fost îndeplinit în proporție de 103 la sută, cu o creștere de 12 la sută față de perioada corespunzătoare a anului trecut”.

Da, nici groaznicul cutremur nu ne-a abătut și nu ne-a clintit măcar din marșul nostru hotărît pe calea progresului economic.

„Ca umare a succeselor obținute în dezvoltarea economiei — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu —, a punerii în evidență a noi resurse și posibilități de sporire a producției de bunuri materiale și de creștere a eficienței întregii activități economice, Comitetul Central al partidului a adoptat recent hotărîrile, care au fost date publicității, cuprinzînd un amplu program de măsuri privind sporirea retribuției tuturor categoriilor de oameni ai muncii în acest cincinal cu 30 la sută, față de 18—20 la sută cit prevedeau Directivele Congresului al XI-lea”.

Da, nimeni și nimic nu poate opri eroicul nostru popor în lupta sa pentru o viață mai bună, pentru prosperitate, pentru

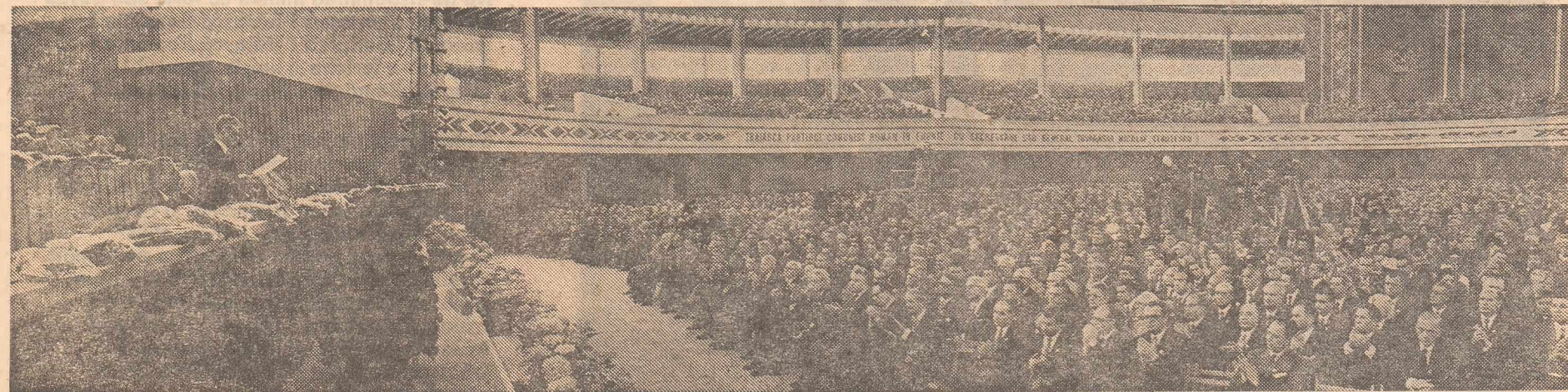
realizarea obiectivelor Congresului al XI-lea al Partidului Comunist Român.

Într-o atmosferă de mare entuziasm, de coeziune puternică în jurul partidului și al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu a rostit în finalul magistralei sale expuneri, document fundamental în programul istoric al națiunii noastre, cuvinte care se pot înscrie ca o adevărată profesiune de credință în cugetul fiecăruia dintre noi: „Cinstind marile evenimente istorice, pe marii noștri înaintași, pe toți moșii și străbunii noștri, avem datoria de onoare de a fi participanți activi la făurirea noii istorii a patriei noastre, a istoriei sale socialiste, de a făuri condițiile pentru realizarea istoriei viitoare — istoria comunistă a poporului nostru”.

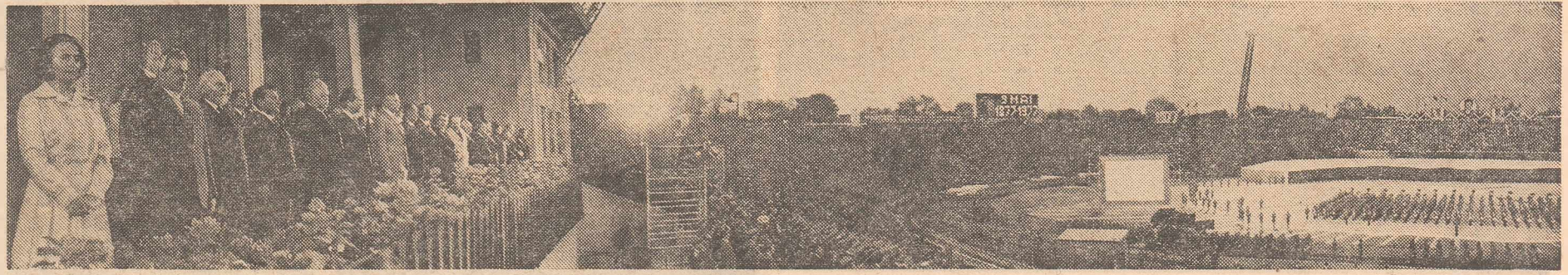
În continuare, tovarășul Nicolae Gîscan, președintele Marii Adunări Naționale, a dat citire Proclamației sesiunii solemne comune consacrată sărbătoririi centenarului proclamării Independenței de stat a României, adresată întregului popor. Proclamația — legămînt solemn în ziua glorioasei sărbători a Independenței patriei — a fost adoptată, într-o atmosferă de vibrant patriotism, prin votul unanim al participanților la sesiune.

Astfel s-a scris o nouă și măreață pagină în cartea de aur a istoriei neamului românesc.

MARIUS POPESCU ■

LA TRECUTU-ȚI MARE, MARE VIITOR!

O ȚARĂ CITINDU-ȘI ISTORIA, CINSTINDU-ȘI EROII

A fost ca și cum ne-am fi citit istoria, în frumoasa seară a zilei de 9 mai, când zeci de mii de oameni ai muncii, aflați pe stadionul „23 August” din Capitală, au fost nu numai martorii dar și participanți, într-un anume sens, căci țara întreagă parcă se apleca atunci asupra letopisețului său, la grandioasa alegorie istorică, la spectacolul omagial prilejuit de marea sărbătoare a Centenarului Independenței de stat a României. Toți cei prezenți în vastul amfiteatru împodobit sărbătorește au salutat cu puternice urale sosirea secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

În tribuna oficială au luat loc tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarășa Elena Ceaușescu, ceilalți tovarăși din conducerea partidului și statului, membri ai C.C. al P.C.R., ai Consiliului de Stat și ai guvernului, vechi militanți ai mișcării muncitorești din țara noastră. Au fost prezenți, de asemenea, în tribuna centrală activiști de partid și de stat, conducători ai unor instituții centrale, personalități ale vieții cultural-științifice. Au fost de față numeroși oaspeți de peste hotare, precum și șefii misiunilor diplomatice acreditați în România.

După ce fanfara întonează acordurile

solemne, grave, ale Imnului de Stat al Republicii, trupe ale forțelor noastre armate și ale Ministerului de Interne, detașamente ale gărzilor patriotice și de pregătire a tineretului pentru apărarea patriei defilează prezentând onorul comandantului suprem, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Sub lumina puternicelor reflectoare, în perimetrul stadionului au prins contur hotarele țării. Este timpul de început al istoriei noastre. Oamenii locului se află pretutindeni pe rotundul pământ strămoșesc. Peste linia Dunării apare apoi un grup de bărbați cu lănci și în același moment pe două mari ecrane așezate simetric în cele două extremități ale vastei scene apar chipurile lui Decebal și Traian, crîmpele din luptele care au avut loc în zorii celui mileniu și care au lăsat apoi să se limpezească pe pământul de la Carpați și Dunăre și pînă la Marea cea Mare lumina și ființa poporului nostru. Il recunoaștem apoi pe Mircea cel Bătrîn, cu steagul de vultur al Țării Românești, grupînd în jurul lui vitejii pentru a pune piept, la hotare, urgiei năvălitorilor, pe Ștefan cel Mare, slăvitul voievod al Moldovei, care în fruntea neînfricaților lui plăieși a dat străluciri noi, nepieritoare, gândului de neamănare a țării, izvodind, din jertfă, nume de biruință precum acelea ale locurilor memorabilelor bătălii de la Cosmin, Vaslui, Baia și altele altele. Și apoi, de undeva, din îndepărtarea vremii, se aud aclamații care-l salută pe domnitorul unificator de țară, pe cel ce a strîns sub sceptrul său toate laturile pământului românesc, și Alba Iulia, cetatea care a pecetluit această unire, urcă din veac cu numele ei ca sunetul curat și limpede al unui clopot de argint...

De la Padeș, glasul domnului Tudor judecă nedreptățile lumii și cheamă la luptă: „Dreptate și slobozenie! Eu nu caut cevași pentru mine, ci țara își caută dreptățile cele robite!... Veniți dar, cu toții, care veți avea arme, cu arme, iar care nu veți avea arme, cu furci de fier și cu lănci, căci ne ajunge fraților, atîta vreme de cînd lacrimile noastre nu s-au mai uscat. Căci patria este norodul, iar nu tagma jefuitoarelor!” În acordurile cîntecului „Deșteaptă-te, române!” se desfășoară un patetic dialog între Bălcescu și Avram Iancu, cei doi mari revoluționari pașoptiști apropiindu-se apoi unul de altul, iar poporul, același, de dincoace și de dincolo de Carpați, desfășoară pe întinsul țării tricolorul. Ca o incununație a acestor gânduri ce înmănuncheau aspirațiile românilor de a se uni într-o singură țară, se deschide o nouă pagină din marea carte a istoriei patriei și în înaltul serii de mai răsună „Hora Unirii”. Era un capăt de drum. Era un început. Fiindcă de la București se face auzit în toată țara glasul lui Kogălniceanu, care citește proclamația Independenței de stat a României. După citirea ordinului de luptă de către generalul Alexandru Cernat, detașamentele de dorobanți și roșiori trec Dunărea și se aruncă în asaltul neînfricat al pozițiilor inamice, pe cîmpurile de luptă de la Grivița, Plevna, Smîrdan, Rahova. „Copiii Carpaților s-au luptat ca niște lei”, spune o mărturie a vremii, și ostașii biruitori se întorc, încărcăți de glorie, spre căminele de unde au plecat, întîmpinați de un bărbat în costum de epocă, în care îl recunoaștem pe Vasile Alecsandri, ce se desprinde din tabloul viu al mulțimii entuziaste și rostește profeticele-i versuri: „Astăzi, lumea ne cunoaște: român zice, viteaz zice!”.

Și, din nou, Alba Iulia, în prima zi de decembrie 1918. Transilvania se unește cu patria-mamă, dovedindu-se că formarea statului național unitar român nu a fost rezultatul unui eveniment de conjunctură, ci înfăptuirea firească a năzuințelor de secole ale poporului nostru de a fi unul și indivizibil, visul său de aur pentru care rînduri nenumărate de generații au plătit cu prețul cel mare, al vieții lor.

Se aude apoi Imnul muncitorimii române, „Sus muncitorii și-nainte!”, reamintin-

du-ne ziua memorabilă de 8 mai 1921, ziua creării Partidului Comunist Român, a cărui ființă, întruchipată din fiii cei mai de nădejde și din idealurile cele mai nobile ale acestui popor, avea să aducă, asemeni unei porți de lumină deschise către viitorul patriei, o nouă etapă, superioară, atît pe plan politic, ideologic cît și organizatoric în mișcarea revoluționară din România, imagini de neuitat înfățișează pe ecrane anii crînceni ai ilegalității, chemările vibrante adresate maselor muncitoare, întregului popor care avea acum un cîrmaci sigur în drumul său pentru asigurarea deplinei neatinări și independențe, la temelia cărora stau, nestinse în amintirea poporului, jertfele aceluși eroic August 1944, cînd insurecția națională armată antifascistă și antiimperialistă, înfăptuită și condusă de către Partidul Comunist Român, a creat posibilitatea trecerii la realizarea marilor transformări sociale și revoluționare care au înnoit chipul țării. Secvențe documentare, de mare forță sugestivă, vorbesc despre cea mai profundă și temerară operă înfăptuită de poporul nostru, construirea unei țări înfloritoare, independente, respectate în lume — România socialistă.

În ritmurile cristaline ale muzicii care parcă-i învăluie și-i ocrotește apar „șoimii patriei”, și după aceea, într-un iureș neîntrerupt, pionierii, dezvoltînd un univers al copilăriei fericite într-o țară demnă prin libertate și muncă, urmați de elevii și studenții care descriu, alegoric, procesul pregătirii lor pentru muncă și viață. Un imn de bucurie și slavă a muncii libere și demne, care-i insufletește pe toți cei ce trăiesc aici, cu drepturi și datorii egale, în vatra străbună, români, maghiari, germani și de alte naționalități înundă scena imensului amfiteatru căreia îi corespunde, desigur, vatra însăși a țării, cuprinsă în uriașul efort constructiv al societății noastre socialiste, cu oameni uniți în crez și ideal, angajați din adîncul inimii și cu toată puterea brațelor și a minții lor în înfăptuirea mărețelor obiective definite de Congresul al XI-lea al partidului și înscrise în Carta de aur a viitorului țării, Programul partidului de edificare a societății socialiste multilaterale dezvoltate și de înaintare a României spre comunism. În seara zilei de 9 mai, pe o fărîmă din pământul țării a trăit, simbolic, țara întreagă, adusă acolo, rotundă ca o piine, sub ochii oamenilor, cu infinitul peisaj al orașelor și satelor ei, al muncii din uzine și de pe ogoare, într-o imagine atotcuprinzătoare a hărniciei tuturor celor care fac această țară, de la un capăt la altul, după exemplul neobosit al celui mai iubit fiu al țării, al celui care se află mereu printre oameni, mereu la datorie pentru oameni, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. A fost rostit apoi jurămîntul pentru libertate și independență, prin care țara întreagă a făcut legămint să-și dedice toate puterile pentru îndeplinirea în faptă a indicațiilor secretarului general al partidului:

„El e cel mai dîrz luptător, cel mai om,
Prin el se-implinesc demnitatea,
dreptatea,
Nădejdea înaltă de el ne-o legăm,
Prin el, ca popor, ne-am găsit libertatea!
Noi țara, pe-al nostru erou îl urmăm,
Jurăm să-l urmăm! Jurăm!”

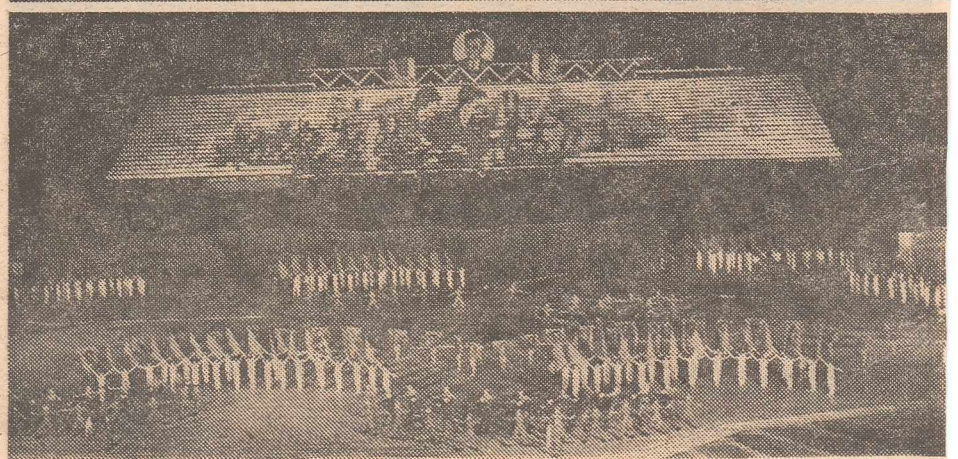
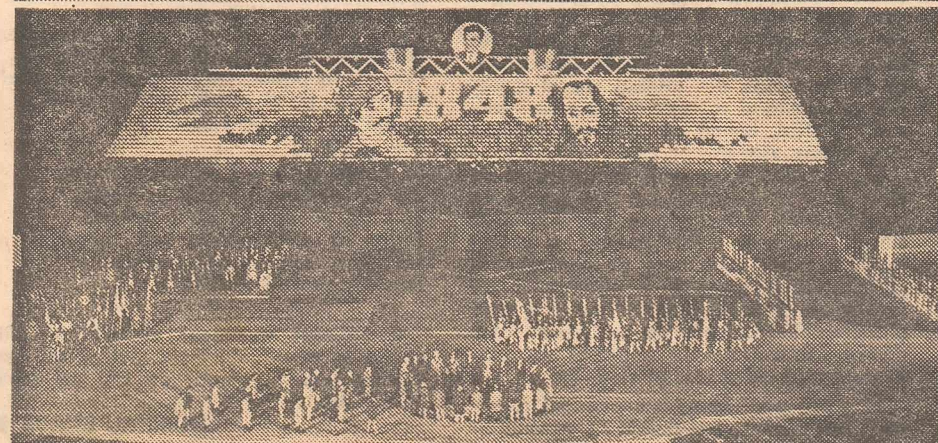
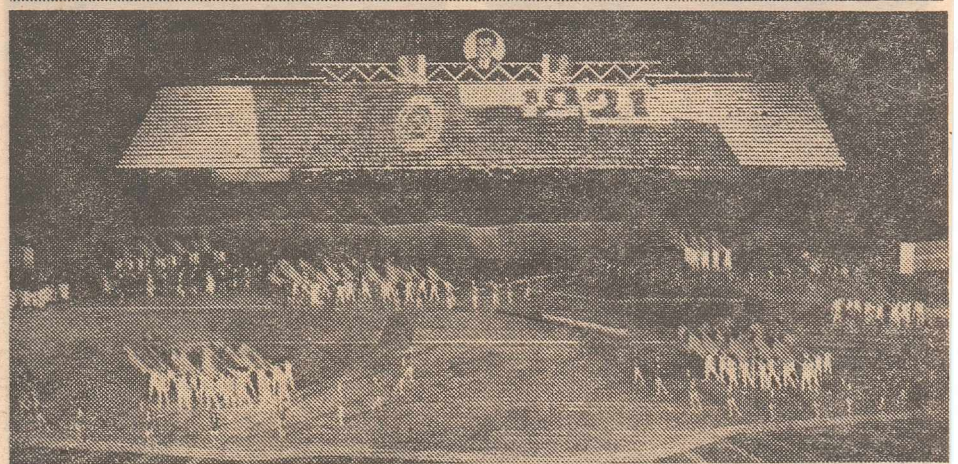
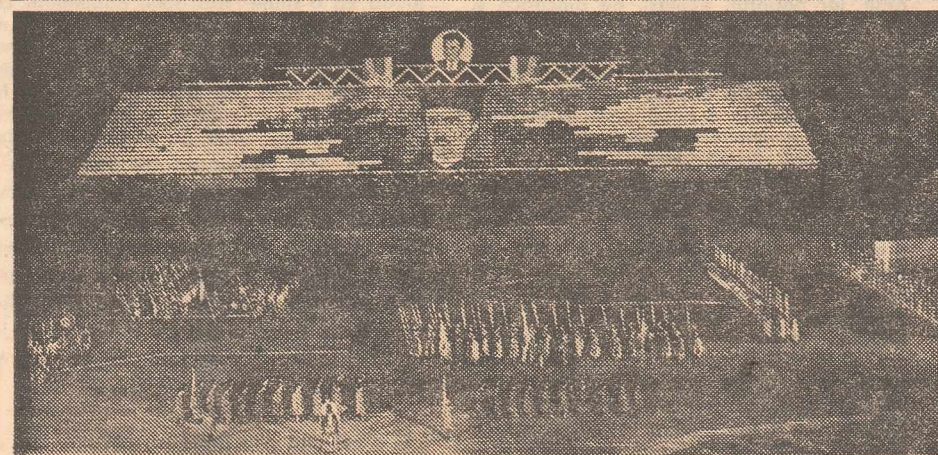
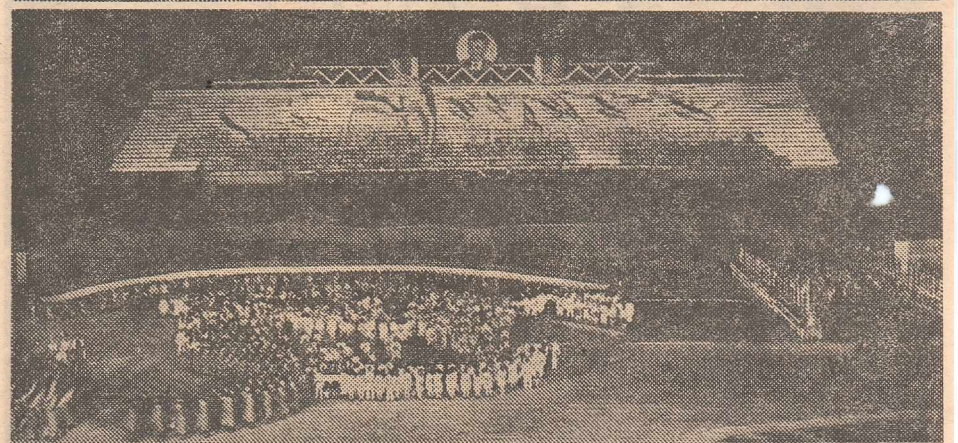
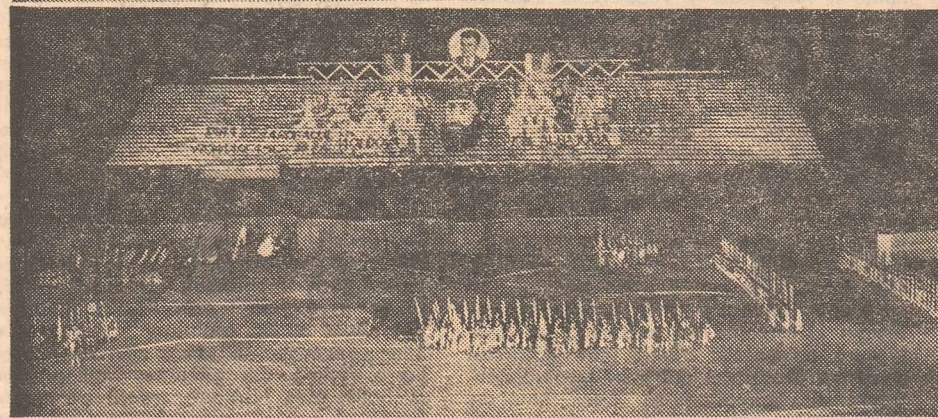
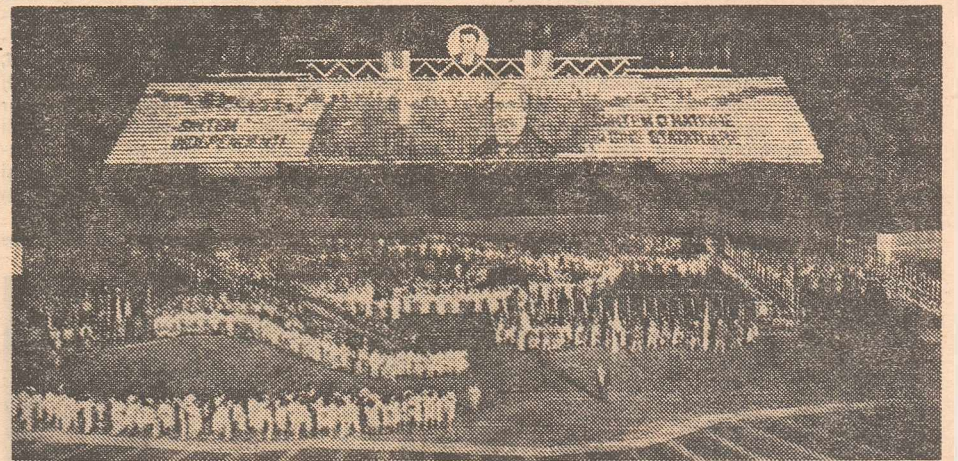
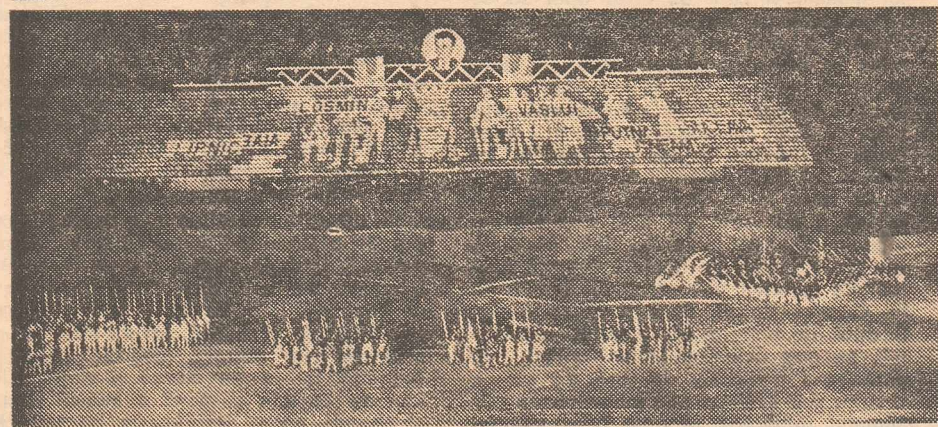
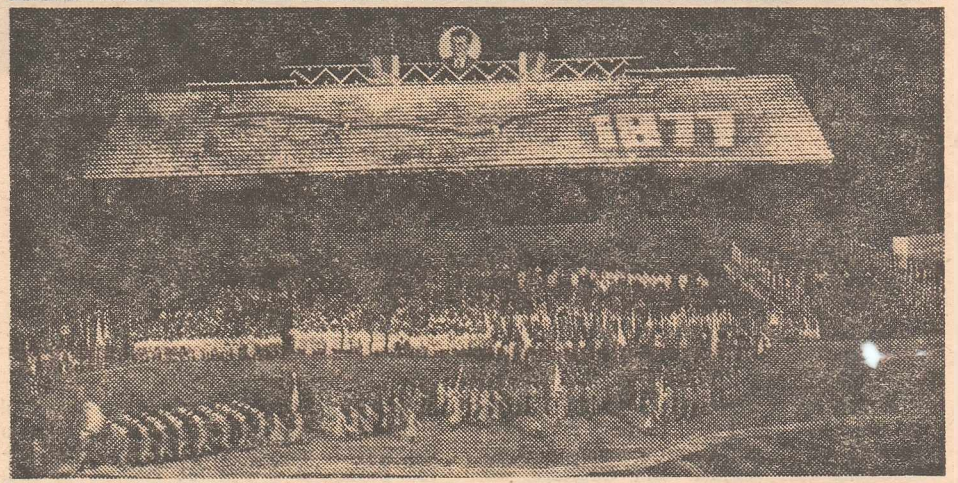
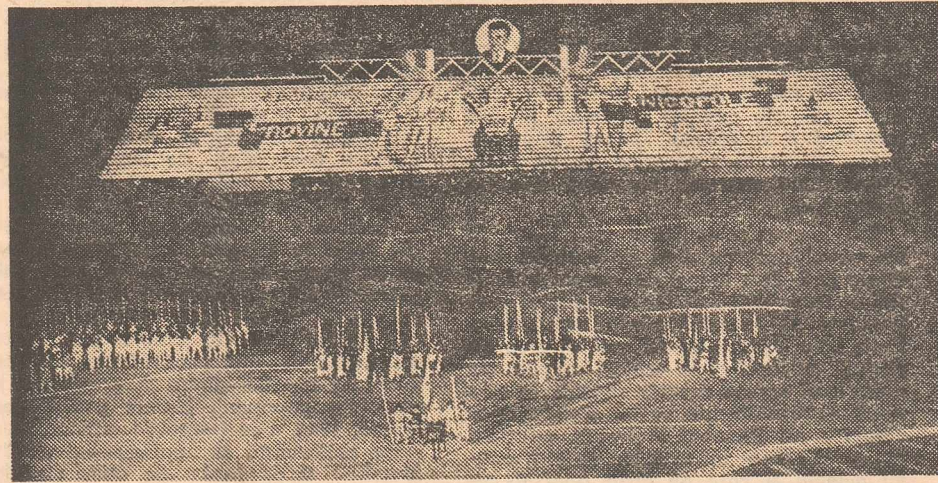
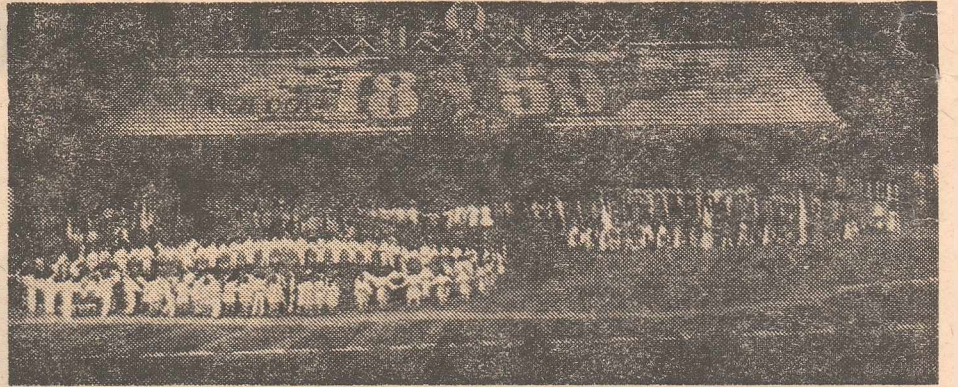
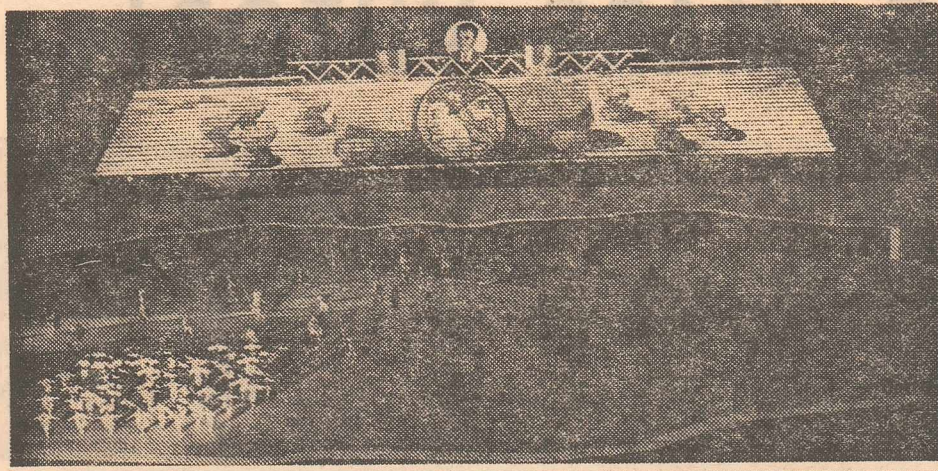
În frunte cu omul, în toate uman,
De Independență legați pe vecie,
Noi, fiii pământului daco-roman,
Jurăm să rămii pentru veci, Românie,
Un liber, fericit popor suveran,
Popor suveran! Jurăm!”

Grandiosul spectacol omagial s-a încheiat în acordurile cîntecului „E scris pe tricolor unire”, intonat de toți cei aflați în tribune.

DUMITRU ELIADE ■

LA CENTENARUL INDEPENDENȚEI, DE ZIUA PARTIDULUI, DE ZIUA VICTORIEI

La 27 de ani, comunistul Gheorghe Andrei nu e primul om numai după funcție, ci și după muncă

În 1975, când a ajuns, prin repartiția primită la terminarea Politehnicii bucureștene, la întreprinderea mecanică a agriculturii și industriei alimentare din Roșiori de Vede, județul Teleorman, inginerul Gheorghe Andrei a fost primul specialist în metalurgie dintr-o unitate numărând atunci ingineri constructori de mașini agricole, mecanici, energeticieni și așa mai departe. Foarte tânăr, rotunjind astăzi abia 27 de ani, comunistul Gheorghe Andrei a primit drept sarcină punerea pe picioare a turnătoriei de fontă și oțel, prima din județ, compartiment cu totul nou pentru dînsul, abia ieșit de pe băncile facultății, ca și pentru ceilalți lucrători, marea majoritate începători în meserie, înlocuind puținătatea cunoștințelor în raport cu un obiectiv industrial necunoscut printr-un entuziasm remarcabil și o putere de muncă devenită aceeași putere de sacrificiu. Ca să se descurce, cum își aduce aminte, a zăbovit în întreprindere ziua și noaptea, punind mereu umărul la greu, petrecind uneori 18-20 de ore cu casa de protecție în cap, decis să învingă toate dificultățile și să se arate la înălțimea încrederii acordate de conducerea unității.

Într-o unitate specializată în producerea de piese de schimb, de subansamble pentru diverse utilaje agricole, de mașini pentru recoltat turaje și așa mai departe, turnătoriei dirijate de inginerul Gheorghe Andrei i-a revenit obligația, prin reglementările dictate la nivel de centrală, confecționării de cămăși pentru cilindrii de tractor, repartizate exclusiv către I.M.A.I.A. Roșiori. Cum obligația rămâne obligatorie, turnătoria s-a apucat de treabă, dar rebuturile s-au arătat nepermis de mari, urcînd adesea pînă la 40 la sută din totalul pieselor fabricate! Eram la început, spune tânărul inginer, reperul se vedea foarte pretențios, iar noi, oricît ne străduiam, nu reușeam să-l dăm de cap și să-l stăpînim. Ne-am gîndit atunci, ajutați de maiștri cu experiență mai mare, de Aurel Ciucardel sau Nicolae Marinache, să modificăm tehnica de formare-turnare a cămășilor. Am făcut o serie de determinări la planșetă, lucrînd nu cu orarul, ci cu ziua-lumină, ba chiar și cu nopțile, căutînd să îmbunătățim rețeaua de alimentare, dar nu ieșea mare lucru. Cînd reușeam într-o direcție, călcăm alături în altă, structura ne dădea mari bătăi de cap, greșeam compoziția, se albeau cilindrii la capete. Oftam și o luam de la început, siguri că sintem pe drumul cel bun și că pînă la urmă vom izbui.

Într-o zi, tehnicienilor roșioriieni li s-a sugerat să încerce turnarea în cochilă, într-o formă metalică, metodă bătută, dar fără cine știe ce randament. Dacă procedam așa, zice inginerul Andrei, scăpăm de o sumedenie de rebuturi, dar asta ar fi însemnat să dezarmăm și să ne oprim din drumul pe care-l gîndisem și înce-

pusem noi. Am refuzat și ne-am întors la ale noastre, am făcut cîteva drumuri la Brașov, la „Tractorul”, adică într-o uzină cu specialiști mai versași și mai vechi în meserie, am mai petrecut în întreprindere nopți albe, fie la planșetă, fie în turnătorie, ajunseseră unii să ne la în ris, zicînd că n-o să-i dăm de cap niciodată, dar nu ne-a păsat de zimbetele cu subînțeles ale citorva. Pînă la urmă, am reușit să redimensionăm în așa fel rețeaua de alimentare încît timpul de turnare, stabilit la vreo 25 de secunde, să devină optim calitativ, iar rebuturile să se limiteze spre 10 procente. Ce economii am adus întreprinderii și economiei naționale, nu e greu de calculat. Prin îmbunătățirea tehnologiei, scoatem astăzi cu vreo 20 000 de cămăși de tractor mai mult ca înainte, prin metoda așa-zisă clasică, de unde economii de peste 300 000 de lei pe an, la care am ajuns nu prin investiții sau suplimentări, ci numai prin muncă, perseverență și seriozitate.

Perfecționarea de mai sus nu e singura realizată de colectivul condus de tânărul comunist Gheorghe Andrei, fiu de țărani cooperatori din comuna Măldăieni. Fără teama de a exagera, în dreptul numelui inginerului despre care scriem, deținînd atribuțiile de șef de secție la o vîrstă foarte timpurie, se poate așeza și îmbunătățirea adusă structurii întîme a mașinii de afiat solul pînă la 60 de centimetri, prin instalarea unui miez în plus și prin optimizarea rețelei de alimentare, modificarea care a îndepărtat anumite vicii de turnare, ridicînd substanțial indicele de productivitate a muncii într-o întreprindere luată tocmai de aceea ca model pe județ și pe ramură în care productivitatea pe cap de lucrător, în continuă creștere, a atins la sfîrșitul trimestrului trecut cotele cele mai înalte, ajungînd să anticipeze cifra de 260 000 de lei anual. Pentru aceasta, ne spunea maestrul principal Constantin Roșu, secretarul comitetului de partid de la I.M.A.I.A. Roșiori de Vede, județul Teleorman, n-a fost nevoie numai de cunoștințele cu care fiecare din oamenii noștri au venit din școlile profesionale sau din facultăți, ci a fost nevoie de un atașament față de muncă și de o conștiință muncitorească dintre cele mai înaintate, de o pasiune necuprinsă în contracte dar dovedită zi de zi și, uneori, zi și noapte, de marea majoritate a lucrătorilor unității.

EMIL NEGOIȚĂ ■

Li puteți spune totuși și Maria

Are o băsmăluță albă, fără de care nici nu ne-am putea parca închiqui o muncitoare din industria confecțiilor. O băsmăluță imaculată strănsă atent în jurul părului pe care-l bănuiesc blond, dar poate fi la fel de bine cărunt, intrucît tovarășa Buliga a trecut de la o vreme de ceea ce se cheamă prima tinerețe. Nimeni nu-i zice altfel — ea este tovarășa Buliga de la atelierul B trei, secretară a organizației P.C.R. și membră de partid din 1947. S-ar zice că tot așa fi spun și cei de-acasă, adică Gheorghe, soțul, Vanea, băiatul în vîrstă de 21 de ani, și Dana, fetița de 14 ani.

O cheamă, totuși, Maria. Are 46 de ani, mâini neastîmpărate (care nu vor zăbovi o clipă nici în timpul cît vom sta de vorbă, ba netezind tivul halatului, ba întinzînd o ață între degete), ochi albaștri și mai ales o biografie foarte frumoasă. A plecat din satul în care s-a născut,

Stăuceni, în 1949 și de atunci muncește întruna, timp în care, cum zice, s-a aranjat cu toate — și cu familia, și cu casa, și cu munca. În 1959 a intrat la Fabrica de confecții din Botoșani și tot aici lucrează și acum, după 18 ani de zile, pe post de sortatoare.

Adică ? o întreb. Simplu, îmi răspunde, am grijă să nu ajungă bucăți prost croite sau din material deteriorat, la secția de confecționare ; e un fel de „celecă” între croit și confecționare, tocmai pentru a opri din timp rebuturile. Înainte, postul ăsta nu exista, el e creat de curînd, bineînțeles, în scopul îmbunătățirii produselor noastre. Și vă trec multe bucăți de croit prin mîini ? Da. Cam cîte ? În jur de 1350 de pantaloni pe zi ! Îmi trece, practic, toată producția secției prin mîini, în schimbul din care fac parte bineînțeles. Și asta pentru că, trebuie să știți, noi nu ne jucăm de-a calitatea...

N-a fost întotdeauna sortatoare. Fiind una dintre muncitoarele cele mai vechi din întreprinderea botoșăneană, n-a rămas nici un colț din sala de croit în care să nu fi lucrat ; și la span (asa se cheamă tăieturile în materialul de croit, așezat suprapus în straturi de peste 20 de bucăți), și la numerotat, peste tot. Zice : Cînd am început aici, nu era decît o clădire veche, iar înăuntru un utilaj rudimentar, la care lucrau, cu totul, cîteva sute de muncitori. Nu se făceau decît articole ieftine pentru piața internă, pantalonii de doc pentru muncitori și pantalonii de schi din accia, legați jos cu șireturi. Era o muncă, mai ales, manuală. Noi aduceam baloții, îi descărcam, îi întindeam pentru croit. Nici fiare de căleat nu aveam din cele cu abur, numai electrice, mici, aveam, iar la rampa de control, unde trebuia să se controleze calitatea, se muncă mai ales fizic, pe spelițe, de dimineață pînă seara, pentru că nici vorbă de automatizare pe atunci. Și astfel, numai de control nu-ți mai ardea... Prin '60 am construit aici o fabrică nouă, iar azi apei numai pe-un buton și vine balotul singur și se desface. Lucrăm acum pe utilaj din cel mai modern, iar oamenii sînt cam de cinci ori mai mulți decît atunci cînd am venit eu în fabrică.

O parte importantă din producția întreprinderii de confecții botoșănene merge la export, și încă în țări din cele cu cea mai îndelungată tradiție în materie de confecții de pantaloni, costume și cămăși pentru bărbați. Dar are asta vreo importanță pentru muncitorii botoșăneni ? Oum nu, zice, poate dumneavoastră nu vă dați seama ! Asta este un stimul moral foarte mare pentru noi — să știm că dintr-un oraș așa mic ca al nostru pleacă produse care vor fi purtate prin toată Europa, și chiar mai departe. Chiar că se întrebau fetele de curînd : dar oare pantalonii aceștia cine o să-i poarte ? De fapt, n-are nici o importanță unde vor merge produsele noastre, totul e ca ele să fie bune, iar clientul să vină și la anul să ceară un nou contract. Adevărul e că ne-a intrat parca în singe să avem de lucru pentru parteneri străini, să expediem marfa departe de țară. Și mai e ceva : cînd am venit eu, din vreo 400 de muncitori, abia vreo 50-60 erau membri de partid ; astăzi sîntem peste o mie, adică e forță dintre cele mai puternice, care se vede !

Este autoritară și puternică această tovarășă Buliga. Se scoală în fiecare dimineață la 4.30 — vede de bucătărie, de pachetul fetei, mai aranjează prin casă. Acasă, spune, eu sînt cel cu autoritatea. Mă impun prin argumente. Așa fac și eu soțul și cu copiii. Discutăm, le explic, ne sfătuiam care va să zică, dar mai întotdeauna îi conving să facem așa cum zic eu ! Nu pot să n-o întreb dacă n-a oboșit, dacă viața aceasta de muncă neîncetată, din '49 încoace, n-a făcut-o să ostenească, să-i vină dorința să se oprească, să se mai odihnească. Nu, spune hotărîtă, nu mă simt deloc oboșită. Uite, un exemplu. Băiatul mi-e militar acum și, neapărat, la o lună mă duc să-l vizitez la București, acolo unde face armată. Plec sîmbătă seara, după schimbul doi, cu acceleratul de 10,24 și după opt ore de stat în picioare. Noaptea sînt pe tren, dar duminică pot sta cu el. Mă întorc duminică noaptea, iar luni de dimineață intru direct în schimbul unu, alte opt ore de stat în picioare.

În anul 1974 întreprinderea de confecții din Botoșani a fost onorată, prin Decret prezidențial, cu ocazia împlinirii a 25 de ani de la înființare, cu „Ordinul Muncii” clasa I. Mă gîndesc că, fără îndoială, înalta distincție a fost acordată pentru munca excepțională a muncitorilor (sau muncitoarelor) mai bine-zis, pentru că peste 90 la sută din activul întreprinderii sînt femei). Oameni ca tovarășa Buliga, sau ca alții a căror muncă nu este cu nimic mai puțin excepțională. Zicînd acest lucru, de fapt, vreau să subliniez că această viață de muncă (sau muncă de-o viață !) pe care Maria Buliga o duce zi cu zi la împlinire are în ea o străduință care merită a fi recompensată. Și chiar a fost recompensată : Medalia „În cinstea încheierii colectivizării agriculturii”, după campania din 1963, Medalia Muncii, în 1970, Medalia jubiliară „50 de ani de la înființarea P.C.R.”, în 1971, în fine, în 1974, Ordinul Muncii clasa a III-a.

DUMITRU FAUR ■

Opinia unui alegător

Ce se poate...

— Facem și noi ce se poate — zice el cu un aer invins dar și înțelept, adică, vezi dumneata, nu stă nimeni, se lucrează, se pune chiar suflet, însă există o margine în toate lucrurile, nu poți trece de această margine, oricît ai vrea să fii de viteaz și de ambițios, iar el știe bine unde se află marginea, are experiență, e micat de viață și nu mai poate sări așa de ușor să te asigure, își ia, cu judecată, o marjă de siguranță...

— Facem ce se poate, repetă el cu o oarecare umilință, iar în colțul ochilor lui incolțește subțire ironia superioară și te lasă să înțelegi că nu prea poți conta pe el fiindcă el știe dinainte că nu se va face nimic sau mai nimic, însă nici să te contrazică direct și de față nu vrea, e, cum s-ar spune, elegant, dacă nu chiar îngăduitor cu naivitatea ta.

— Păi, lași tu impresia că îți ieși îndrăzneala să întreb, nu cumva dumneata ai o simbricie anume pentru ce ți-am amintit eu că trebuie să faci ?

— O am — răspunde el, repede învelit de lîmpedeala ta credulitate — sigur că o am, însă mai mult decît se poate, nu putem face... El a înțeles că retribuția îi e dată cu siguranță și cu orice preț din partea lui, cît de mic ar fi acesta, fiindcă odată ce se află angajat, pentru el încep să decurgă, din această angajare, niște drepturi, iar dintre ele cel mai important este acela că la 1 și la 15 el urmează să primească o sumă de bani pentru care, în general, nu i se cere nici o socoteală exactă.

— Cineva lucra, odată, la serviciul de organizare al unui teatru, un fel de șef peste trei oameni zdraveni pe trei sute de locuri ale unei săli și cînd era întrebat : Cum stai cu vînzarea ?, omul te privea ca și cînd l-ai fi întrebat cum stă cu aselinzarea, se uita la tine ca la o mărunță ginanie, și cu o nedumerire greu mascată, apoi își revenea și ca să te mai și învelească nițel, își lua aerul celui pentru care viața nu mai are nici un secret :

— Nu prea mai vine spectolul, și se făcea că abia poate să-și mai stăpînească lacrimile de ris față de o asemenea glumă bună...

— Bine, încercă tu să treci peste lipsa de haz a obrăzniciei, dar spectolul ăsta ți-e cunoscut ? Ai stat de vorbă cu el ? Știe el de ce îl inviți ? La ce îl inviți ? I-ai făcut, dumneata, vreo invitație ? Pentru că te văd cu banii în mînă, e zi de plată și bănuiesc că pentru ce te-am întrebat și eu îți dau dumneata retribuția asta care nu e deloc de aruncat, altfel renunțai la ea și te descurc altfel, cît de întreprinzător vîd că ești...

— Acum, zice el, mă și umiliiți pentru banii ăștia ? Credeți că îi iau dintr-un capriciu, nu din nevoie ? Păi eu nu trebuie să trăiesc ? Altfel, vorba dumneavoastră, de ce aș mai sta angajat ?

— Nu vezi, însă, cumva și dintr-o înțimplare, să zicem, o oarecare legătură între ziua de plată și ce te-am întrebat eu ?

— Facem și noi ce se poate, se scuza el mîeros și brusc intristat și chiar jignit, sintem și noi oameni, sufletele călătoare, n-o ducem nici noi într-un zaițat, poate că muncim și noi, 'adaugă el plîngăreț pînă ajunge la cuvîntul muncă și ajuns aici, odată și se îndreaptă glasul și i se îmbăfoșează și iute i se îndreaptă șira spinării, adică și-a adus aminte că e un om al muncii și cu un om al muncii altfel se vorbește, nu-l poți ține în picioare și nu-l poți umili tocmai în ziua retribuției, cînd trebuie să se bucore și el de pe urma muncii lui, nu se cade, și o sîntă demnitate întărește întreaga lui ființă.

Credeți că ce vă povestesc eu aici este o înțimplare ? Nu, din păcate nu este o înțimplare, ci un fapt de viață cu multe, din nefericire prea multe corespondențe în realitatea de care ne ocupăm în rubrica noastră.

Nu sînt mulți, firește, dar nici foarte puțini cei care consideră că ziua aceasta, cînd primesc banii, n-are nici o legătură prea sigură și, mai ales, prea sigur controlabilă cu zilele lor de muncă de pînă atunci.

— Ai dumneata, cumva, te umilești tu, un costum de haine pe măsura mea ?

— N-am !

— Poate că ai, totuși, îndrăznești tu, vorba aceea, poate că și dumneata ai interesul să vinzi, în fond pentru asta ești plătit...

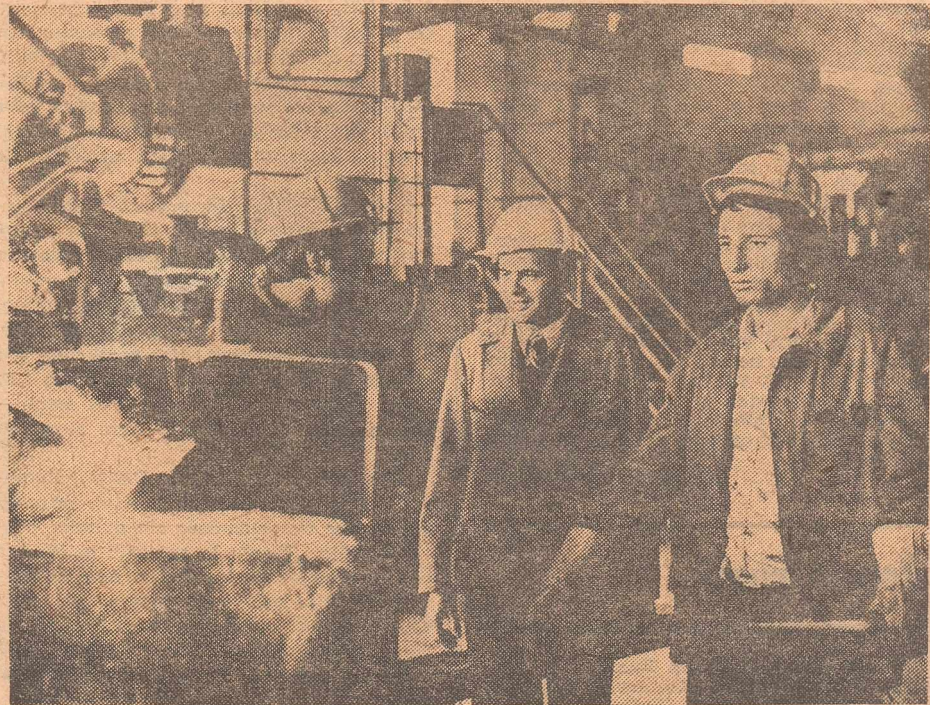
Mare greșeală să faci o astfel de observație fiindcă omul de după teighea nu se consideră deloc obligat față de retribuție din punctul de vedere expus de tine, altfel alerga după tine pe stradă, te aducea înapoi în magazin, te pune să încerci zece costume, te ținea de vorbă pînă dădea un telefon la depozit, la fabrică, nu scăpai fără costum, pentru că nici el nu scăpa, astfel, fără leafă, însă leafa lui merge oricum și merge de mî-nune.

— N-am, zice el și tu te uiți străin prin galantare.

— Nu prea e cine știe ce serviciu lucrătorilor dumneavoastră, încercă tu o discuție cu prea ocupatul responsabil.

— Facem și noi ce se poate, răspunde acesta.

DINU SARARU ■

CÎNTAREA ROMÂNIEI

Manifestări ale tinerilor

Joi, 29 aprilie. Final în concursul „Drum de glorie”. S-a încheiat, printr-un spectacol de gală la Opera Română, tot mai disputatul concurs „Drum de glorie” despre a cărui primă etapă — la care au participat reprezentativele de tineret și pionieri din toate județele țării — am scris în paginile revistei „Flacăra” nu mai puțin de trei comentarii. Manifestare dintre cele mai proeminente din cadrul festivalului „Cîntarea României”, debutând pe micul ecran în ultimul trimestru al anului 1975, ea a prilejuit nu numai o amplă afirmare a virtuților politice, cultural-artistice și sportive ale tinerei generații, rememorația și omagierea „drumului de glorie” străbătut de poporul român în lupta pentru independență, suveranitatea și libertatea sa, ci a impuls, credem, în conlucrarea dintre organizatori — G.C. al U.T.C., Consiliul Național al Organizației Pionierilor, Televiziunea Română și Muzeul Național de Istorie — o nouă și viabilă formă de activitate pentru tineret. În ce privește etapa finală propriu-zisă, succesul concursului a fost serios diminuat, din pricina concepției deficitare a modalităților de departajare a reprezentativelor, îndeosebi la probele teoretice, destul de școlărești, pe deasupra apreciate neunitar și inconsecvent, ceea ce nu a putut să nu influențeze ierarhizarea reală a valorilor dovedite de concurenți. Un juriu care solicită tocmai la ultima întrebare din concurs, hotărâtoare pentru departajare, cînd una dintre reprezentative, respectiv cea a județului Alba, avea un avans de 6 puncte, 5 elemente dintr-un răspuns pentru ca la intervenția ad-hoc a unei alte reprezentative să accepte ca acestea să se ridice la 10, nu poate să nu suscite discuții printre concurenți. Ca urmare a unei asemenea răsturnări de procedură s-a răsturnat însăși ordinea cîștigătorilor, trecînd pe primul loc reprezentativa unui județ, respectiv Prahova, care la o întrebare sine qua non de cunoștințe politice obținuse 0 puncte. Fapt este însă că județul Alba, deși a ocupat locul 2, alături de Dolj, în urma întîmplării de mai sus, a fost cel care a strălucit cu adevărat prin cele două montaje literar-artistice prezentate în etapa finală, ambele notate unanim cu 10 și încă entuziasmat. Tinerii și pionierii din Alba au oferit adevărate modele de spectacole politice, la reușita cărora și-au dat concursul versul de mare încărcătură ideatică și de elan patriotic și revoluționar, cîntecul și dansul, desăvîrșitul bun-gust artistic. Ca unul din cei care au avut prilejul să admire de-a lungul întregului concurs asemenea calități dovedite de tineri și pionieri, n-a putut să nu mă nemulțumească spectacolul final oferit de televiziune, destul de tern și monoton, singurele puncte de interes fiind momentele artistice reluate din desfășurarea propriu-zisă a concursului. De unde se vede că nu întodeauna dictonul latin „finis coronat opus” se confirmă.

2 Mai, Ziua tineretului. Serbările „Științei tineretului” la Mărășești. Așa cum se știe, Ziua tineretului, care în acest an a coincis cu a 55-a aniversare a Uniunii Tineretului Comunist și împlinirea a 20 de ani de la înființarea organizației comuniste a studenților, U.A.S.C.R., a fost marcată în țară prin câteva manifestări de mare amploare și rezonanță, care au reunit zeci de mii de tineri la Complexul expozițional „Casa Științei” din București, pe Cîmpia Libertății de la Blaj, la Miercurea Ciuc, la Timișoara, la Mărășești. Poezia patriotică și revoluționară, cîntecul și dansul, gimnastica și jocurile sportive au dat expresie bucuriei de a trăi și a munci a tinerilor. „Cîntarea României” a fost în această zi o veritabilă cîntare a tineretului, ale cărei acorduri au răsunat cu emoție în inima și conștiința tinerei generații.

Alături de mulți alți artiști și literați am participat și eu la una din aceste memorabile manifestări, respectiv la cea de pe platoul din fața Mausoleului de la Mărășești, organizată în cadrul „Serbărilor Științei tineretului.” Dealtfel, „exceptînd prima ediție a acestor serbări, desfășurată în prezența a 30 000 de tineri în Amfiteatrul dacic de la Costești-Hunedoara, i-am acompaniat pe mai tinerii mei confrăți în toate neuitatele lor descinderi de la Călnărași, Tîrgoviște, Islaz. Entuziasmul cu care au fost întimpinate de fiecare dată manifestările de acest gen, emoția puternică generată de întîlnirea cu vestigiile glorioasei noastre istorii, acel cult al eroilor realizat prin intermediul evocărilor literare și artistice, exprimarea manifestă a abnegației generației actuale de tineri față de patria, partidul și poporul nostru, au fost de fiecare dată virtuți pe care „Serbările Științei tineretului” le-au întrunit în cel mai înalt grad. Era cu atât mai de așteptat ca în ambianța solemnă a Mărășeștilor, acolo unde nu numai Mausoleul, ci fiecare fărîmă de pămînt sau fir de iarbă vibrează de memoria unora din cele mai mari lupte pe care le-a dat poporul român, o asemenea manifestare complexă, deopotrivă miting politic, concert de înaltă ținută, recital liric sau splendidă de-

monstrație a creației folclorice, să se bucure de un răsunător succes.

Inspirată idee de a se da glas celebrului ordin de zi al generalului Eremia Grigorescu a electrizat de la bun început toate sensibilitățile, a făcut și mai rezonante imnurile și odele cele mai sfinte ale poporului nostru: Pui de lei, Trompetele răsună, Imnul eroilor, Voința neamului, Tricolorul, Ce-ți doresc eu ție, Odă ostașilor români, Stegarul etc. „Madrigalul” ne-a apărut și de această dată la fel de virtuos în interpretarea unor cîntece patriotice și revoluționare, de veche tradiție sau recente, precum „Partidul — Ceaușescu — România”, creație a dirijorului Marin Constantin, iar celălalt cor prezent, al ansamblului „Doina” al armatei, de sub bagheta maestrului Gh. Popescu, cu vocile lui bărbătești atât de penetrante, ne-au convins încă o dată că acest gen de muzică rămîne unul din cele mai îndrăgite de tineret. Cum, de asemenea, continuă să placă din ce în ce mai mult muzica folk, mai ales cînd ea este interpretată cu gust de exponenții săi reputați (Anda Călugăreanu și Dan Tufaru) sau de tineri în plină afirmare (mai experimentatul Benedict Popescu sau foarte promițătorul Ion Marin).

Ca poet nu poți fi decît bucuros să reieși alături de confrății de mare vigoare lirică precum Florin Costinescu, Mircea Dinescu și Corneliu Vadim Tudor sau de străluciți interpreți ai versului patriotic, precum Silviu Stănculescu, Paul George Avram, Olga Delia Mateescu și Adina Popescu. Ne-a făcut deosebită bucurie să-i ascultăm, alături de o formație cunoscută ca taraful ansamblului „Doina”, condus de Florea Cioacă și avînd-o ca solistă pe Maria Bararu, pe buciumașii din Spulber, cimpoieșii din Nistorești, pe rapsozii Lina Vetrescu și Ioniță Coroi, pe cîntăreții Maria Costin, Ion Ghițulescu și Costioaia Sava acompaniați de taraful „Doina Vrancei”. O notă de puritate și avînt au adus fanfarele caselor pionierilor din Adjud și Odobești.

Dincolo de prețioasa reușită, inițiativa „Științei tineretului” de a apărea în fața cititorilor săi și cu asemenea ediții pe viu, îngemănînd scurta evocare istorică cu spectacolul politic sub genericul eminescian, vizionar și entuziast. „La trecutu-ți mare, mare viitor”, este generoasă și prin posibilitățile largi pe care le oferă în a organiza asemenea acțiuni, mai diversificate atît ca loc de desfășurare cit și ca participare. Faptul că atît în rîndurile tinerilor cit și ale oamenilor de litere și artă se bucură de o impresionantă audiență e o garanție pentru viitor.

NICULAE STOIAN ■

Sentimentul întinderilor albastre ale Apusenilor

La Curmătura sus, lîngă dunga de jar a orizontului, cu stîlpii de gorun, împlinți adînc în coastele dealului, se află o casă frumoasă de lemn, cu ferestrele mici dînd spre uliță... E casa în care locuiesc Maria și Ioan Roșca, țărani cumpătați, buni gospodari, iubitori de cîntec. Aici mi-a fost dat să cunosc inima unei femei care de-a lungul anilor a așternut pe hîrtie sentimente și gînduri, păreri despre virște și anotimpuri, tipuriturii peste ani și dealuri, și văi, și păduri. La cele patru clase pe care le are, viața i-a adăugat o dragoste neîmărmurită pentru folclorul românesc, pentru doinele bătrînilor, ale trecătorilor. I-am răzfoit zeci de poezii, am auzit-o cîntînd. Și-am avut impresia că nu se mai gata, că timpul i-a picurat în grai fiecare frunză, fiecare fir de iarbă, fiecare ochi de izvor al satului sub formă de cîntec. S-a trezit cîntînd. Acasă, pe ogor, la pădure, la sezători, pe la vecini, la diferite serbări în comunele vecine, la Găina, la concursuri, la manifestări culturale-artistice, în formațiile cîmpului cultural. Cîntecul ei place. Se împline.

La cei 53 de ani n-o întrece nimenea de prin împrejurimi, „nici o femeie”, cum îi place să afirme, mai în glumă, mai în serios. Cîntă cîntări vechi, cunoscute de săteni sau tîlcuite lîngă războiul de țesut. Maria Roșca e și o țesătoare foarte apreciată. Și-a împodobit cele două camere ale locuinței cu țoluri de toată frumusețea, pe care a încrustat cu migală motive populare de păsări, de frunze, de arbori, iar mai tîrziu gînduri ascunse, aripi de vise și de bucurie. Casele de la Curmătura aproape că se unesc cu cerul, cu cerul albastru al patriei pe care strălucesc însemnele păcii și ale libertății, țaria oamenilor de a fi ei înșiși, de a se înfrumuseța zilnic, de a citi și a scrie, de a lucra și cînta, așa cum face Maria Roșca, pentru care țara „este izvorul limpede din care ziua bea apă și-apoi trece în oameni-măreață faptă”. Și înainte de toate, Maria Roșca este un creator. Poeziile ei sînt un dialog neîntrerupt despre oamenii care-și făuresc viitorul fericit sub conducerea înteleaptă a partidului.

Din creația poezilor țărani

Cîntec de Țară

Dacă urci prin munte
De mergi prin cîmpie
Te-avelește-n cîntec
Draga Românie
De visezi departe
Cu ochi de făclie
Îți conduce pașii
Scumpa Românie.

MARIA ROȘCA

Portret

Pe zarea țării, limpede, adîncă
Sînt fiul munților cu ochi de stîncă

Pe lanurile aurite ca un soare
Sînt fiul patriei nemuritoare

Printre cuvintele țesute pe o carte
Sînt fiul patriei fără de moarte

Pe zarea țării limpede, adîncă
Sînt fiul tău partid cu ochi de stîncă.

EMIL ROȘCA

★

Cumpătat la vorbă și însoțit de vioară pretutîndeni, Emil Roșca de pe Valea Arieșului, la cei 27 de ani ai săi, cîntă și scrie despre oameni și patria sa cea dragă cu numele căreia și-a contopit viața ca un izvor curat cu brațele marelui fluviu.

Îl văzusem la televizor, într-o zi de ianuarie. Participase la Festivalul de la Mehedinți unde au concurat aproape 100 de artiști amatori din 30 de județe ale țării.

L-am ascultat cuprins de mîndrie. Aveam sentimentul întinderilor albastre ale Apusenilor; al glasului de tîlnic răsfățat peste vatra amurgului. Parcă vedeam Valea Arieșului șerpînd domoală printre rădăcini de arbori și de stînci, unind case și sate întinse singură țesătură — a cîntecului. Trăiam sentimentul înalt al iubirii de țară, îmi picura din vioară pe buze ca mîierea de albine în suflet...

Lupșa. O comună frumoasă, cu zarea domolită pe dealurile împădurite pe care sînt încrestate legendele colozilor cit și numele unora dintre eroii lui Avram Iancu. La Căminul cultural se asamblează formațiile pentru spectacolul ce urma să fie dat în fața cetățenilor comunei. Ascultam. Era un cîntec al muncii pasionante, un cîntec despre frumusețea plaiurilor natale, despre oamenii și înțelepciunea lor, despre omie și bucuria de a trăi. Cînta cu vocea, acompaniindu-se singur la vioară, un tinăr de statură mijlocie, rumen la față ca spicul cînd dă în aurul crud, ochii căprui, cu un cojoc moșesc și cioareci albi...

A învățat singur să cînte. Asculta un om bătrîn ce venea pe la părinți și le ținea în ierni de urit „scritînd” din vioară. A învățat la nunți și la horă. Era prezent peste tot unde era vorba de cîntec... De-atunci au trecut ani... Numele copilului, azi gospodăru în sat, e cunoscut în toți Apusenii; e cel mai bun artist amator al Căminului cultural din Lupșa, nelipsit de la serbările tradiționale de la Negrișoara, Găina, Tulnicul motilor; prezent la manifestări culturale-artistice cu caracter județean și interjudețean. Are doar opt clase. A participat la un festival internațional al tineretului. A cîntat și atunci din gură acompaniat de vioară. Peste tot stimat și prețuit pentru talentul deosebit ca interpret, pentru textele care și le scrie singur în nopți de nesomn, ori cu vitele la pășune sau la coarțele plugului, la tăiat lemne, sau cu oile, toamna, tîrziu.

„Pur și simplu ne-a electrizat ascultîndu-l”, afirma directorul Căminului cultural din Lupșa, prof. Pamfil Birdea. „E unul dintre fiii cei mai devotați ai comunei, dibaci la cîntec și vers, adăuga Albu Pamfilie, directorul muzeului din localitate. A crescut și s-a format pe scena căminului nostru cultural. Plin de seriozitate și pătruns de dragostea pentru tot ceea ce s-a cîntat, și se cîntă la noi, ducînd mai departe cîntecul și onoarea unor oameni harnici și dragi.

ION MĂRGINEANU ■

Poezia nunții

La Muzeul satului din București — teatrul atitor prețioase evenimente artistice, desfășurate sub egida „Cîntării României” — a avut loc, recent, o inedită mani-

festare de artă, un nobil act de cultură ce s-a propus, și ca manifestare în sine și, mai ales, ca punct de plecare pentru necesare mutări de centru sau de accent în ceea ce numim valorificarea moștenirii folclorice, ca un efortun, binevenit moment al marelui festival al creației românești.

La această manifestare a fost lansată o carte: „Nunta la români”, antologie din poezia ceremonialului nunții, ediție îngrijită de I. Moanță, ilustrată de C. Dipșe, prefată de M. Beniuc. O carte groasă, frumoasă, cu o excelentă ținută grafică (Ed. Minerva), o carte care, ca primă carte de acest fel tipărită la noi, stringînd într-un volum unitar poezia nunții (această „chintesență” de har și de duh, „corpus folcloric cu nenumărate fațete, enciclopedie populară completă”, cum fericit o definește unul din primii recenzenti ai volumului, Pop Simion, în „România liberă”), se oferă deopotrivă interesului folcloristului, al iubitorului de poezie bună cum și, nu în ultimul rînd, artistului popular ce aduce nunta pe scenele „Cîntării României”.

Este una din acele cărți încă rare ce, într-o vreme cînd chestiunea specificului ne preocupă ardent și la modul superior, într-o vreme în care problema definirii s-a afirmă, unanim acceptată, ca problemă majoră a culturii noastre, vine să răspundă acelei somații formulate în chip răspicat, chiar cu asprime, cu niște decenii în urmă: necesitatea sintezelor, a unor antologii temeinice, a volumelor unitare, riguros structurate, în materie de folclor, ca și în materie de etnografie, antropologie etc., ca instrumente cu ajutorul cărora, de la bucuria de a ne recunoaște într-o oglindă, să putem trece, serios și metodic, nu la contemplarea, ci la examinarea de fond a chipului și a ființei noastre.

Cartea pe care o avem în față e o antologie-sinteză, ca expresie globală a poeziei ceremoniale a nunții, cercetată din fereastră unei concepții, a unei viziuni generalizatoare. E urmărită, prin poezie, întreaga ceremonie a nunții (secțiunile mari ale cărții grupînd numeroase capitole, fiind, în acest sens, edificatoare: „Înainte de nuntă”, „Poezia ceremonialului nunții”, cu subdiviziunile: „Logodna”, „Nunta — momente ceremoniale”, „Cîntec din ceremonialul nunții”, „Orații”, „La masa mare”, sfîrșindu-se cu secțiunea „După nuntă”), în variantele cele mai expresive pentru întreaga zonă locuită de români. Cel ce străbate filele cărții străbate astfel harta unei imagini și, deopotrivă, harta unei concepții coerente asupra acestui moment fundamental al vieții oamenilor de la Dunăre și Carpați, moment de acută trăire (nu de „spectacol”, cum, superficial și teatralizant, s-a socotit de către unii), consumat la altitudini înalte, sub răsfîngerea de cristale pure a poeziei. Producțiile poetice specifice nunții (cîntece ceremoniale, orații, strigături) au fost alese de îngrijitorul ediției după criterii în care predominante sînt cel estetic, cel al vechimii, cel al autenticității. Sintem, prin toate acestea, nu numai în fața unei suite de piese lirice, oricît de memorabile, ci a unei sisteme de definiții ale spiritului popular, revelat în câteva din trăirile lui cardinale (dorul, dragostea, setea de împlinire, de rod, sentimentul familiei etc.), scoțînd în vedere un sens, o etică a sentimentului și o estetică a expresiei ce dau volumului rotunjirea și șlefuirea unui cristal.

Sigur, antologia-sinteză a lui I. Moanță vine după ce nunții românești i s-au consacrat remarcabili cercetări ce și-au făcut zelos datoria de a explora, depista, inventaria și comunica serii întregi de variante poetice, dar meritul cărții de față stă în știința selecției, a înlăturării prisoarelor și contrafacțiilor, a organizării, a ordonării, a viziunii globale, integratoare de autentică poezie, de duh românesc în expresia lui pleneră, de maximă puritate, oferindu-ne niște chei, luminînd astfel, pînă la urmă, nu numai frumusețea unor piese, ci cărări de interpretare a unui moment legat de o întreagă concepție de viață.

Pictorul C. Dipșe secondează filele acestei antologii cu o peniță fină, de suavă fantezie, cu ceva din tehnica iconarilor de demult, care face și mai memorabilă tipăritura. Pictorul arde discret motivul folcloric în retorta inteligenței artistice, oferindu-ni-l complementar versurilor, dar atît de legat de acestea, într-un atît de intim dialog cu ele, încît citești totul — vers și linie și culoare — prin suprapunere.

Celor ce vor să-i aducă „Cîntării României” autenticul creației noastre, prinsoful revelărilor fundamentale ale duhului nostru artistic, „Nunta la români” le oferă o bogată materie de inspirație. Această carte fiind, cum scrie în frumoasa sa prefată Mihai Beniuc, „o cîntare a cîntărilor, în care doinesc secolele bucuria omului de-a duce din neam în neam focul nestins al vieții”.

ION OLTEANU ■

De poezie

Dorin Tudoran, autorul unui volum de versuri: „Uneori, plutirea”, este un poet care desacralizează verbul, dar nu pentru tăgăduirea lui, ci, dimpotrivă, spre reînălțarea realității cu sensuri, valențe și virtualități virginale. Poet al iubirii — ultimul volum este un vast poem, arbitrar intrerupt de titluri — Dorin Tudoran este, în același timp, un poet al unei permanente, sfisietoare, pendulări între antinomiile ireductibile: împlinirea stării de grație și refuzul ei, oscilație damnată, care, doar ea, singura, îl poate conduce la zona de voluptate, unde realitatea se convertește în starea ei supremă: visul, unde lamentabila noastră osindă gravitațională e biruită în favoarea plutirii. Dar nu stă o asemenea aspirație ideală sub semnul secret al copilăriei ingerești? De aici caracterul ingenuu, inefabil, de o superioară decență, de o severă prudență, al poeziei lui Dorin Tudoran, care nu-și îngăduie nici o declarație. Cuvântul acestei poezii nu exprimă ideea sau sentimentul, ci le face, nu le ornamentază, exterior și baroc, ci le naste. Poet de stil — în sensul barocian al noțiunii: stilul e limbaj subsecvent — Dorin Tudoran atinge nivelul plutirii nu prin arabescuri și volute grațioase, ci pe calea neconvenției sale coborâri în abis, unde se întâlnește, se reîntâlnește, mereu și la nesfârșit, cu aceleași obsesii. Și merită notată, și nu ca o simplă curiozitate, obsedantă viziune a sării, acest simbol — poate și mit — al unei virtualități ce se neagă pe sine: voluptate și chin, în același unic, somptuos cristal, fără care nu e posibilă nici viața, nici moartea: „Tu vei zări cum fumul se ridică spre cer ca un copac de sare...” Sau: „urmele tale mă trimit, uneori, spre pustii de sare...” Sau: „arată-te fiară cu ochii de sare...” Sau, ca în acest antologic catren, dintr-un antologic poem Alb: „De un soare alb răniți, noi am sfârșit în vară, cu trupuri de înflorite, ademeniți de-o mare pe care pescărușii ori herghelii de sare spre tărâmurii fără iarnă de-o veșnicie-o cară”. Și n-am epuizat obsesia sării, cum nu am reușit să epuizăm, decât dacă am reproducem în întregime volumul, toate obsesiile adinci și chinuitoare ale acestui poet, care nu a greșit decât cu o parte din titlul ultimului său volum. Nu „uneori”, ci mereu plutirea, sfânta, neobosită, dureroasă, dar atât de fecundă plutire spre nemărginirile visului, acolo unde adevărurile se divulgă, în esențele lor fundamentale, doar fericiților inițiați. Poet modern, continuând cu un timbru personal marea poezie a lui Vinea, Adrian Maniu și Ilarie Voronca, Dorin Tudoran se afirmă cu „Uneori, plutirea” ca o personalitate prestigioasă a liricii noastre contemporane.

AUREL BARANGA ■

Polimetronomul electronic, concepție inedită a dirijorului Mihai Brediceanu

Mai puțin cunoscută publicului nostru este pasiunea pentru matematici a dirijorului Filarmonicii „George Enescu” — Mihai Brediceanu, domeniu în care a luat doctoratul la Universitatea din București.

În ultimii ani, preocupat de raportul dintre limbajul muzical și matematică, publică în țară și străinătate mai multe lucrări printre care și **Studii despre structurile pluritemporale în muzică și coregrafie**. Aceste studii stau la baza concepției și utilizării **polimetronomului electronic**, pentru care Mihai Brediceanu a obținut brevet de invenție în România și în Statele Unite ale Americii, procedeul fiind în curs de brevetare și în alte țări.

În limbajul vorbit sau cel muzical, timpul în care sînt transportate informațiile are o mare importanță. Există posibilități nenumărate de a transforma sensul unei fraze vorbite sau muzicale, prin modificarea vitezei de desfășurare a cuvintelor ori sunetelor muzicale, prin comprimări sau dilatări în timp ale frazelor sau ale unor segmente ale acestora.

În muzică, un instrumentist își execută partea sa din partitură în funcție de bătăile dirijorului, de valoarea **unității de timp** indicată de acesta. Numărul de pulsații corespunzătoare acestei unități de timp pe minut definește noțiunea de **tempo**. Deci, un muzician sau un grup de muzicieni execută muzica după un tempo. În muzica tradițională, muzicienii aparținând aceluiași ansamblu execută partiturile conform unui tempo comun, adică unitatea de timp cu care ei lucrează este comună.

Se poate însă compune și executa muzică, care să aibă simultan tempi diferiți, astfel încît diferitele voci (umane sau instrumentale) să-și măsoare desfășurarea cu unități de timp diferite, adică fiecare voce în parte sau

grupuri de voci să aibă pulsații diferite. O astfel de muzică se apropie mai mult de viața reală, în care avem simultan tempi diferiți, în care fiecare individ trăiește un **univers temporal** propriu, diferit de al altuia prin valoarea unității de timp cu care, în mod aparent, măsurăm scurgerea acestuia. De exemplu, valoarea timpului unui alergător care și-a pus titlul în joc diferă de a unui individ care se plimbă liniștit în parc. De asemenea, mersul pe stradă, bătăile inimii diferă de la persoană la persoană, în funcție de starea psihică. La fel, un grup de personaje pe o scenă trăiesc simultan universuri temporale diferite.

Cum polifonia europeană s-a dezvoltat pe ideea unui tempo unic, muzica s-a găsit neputincioasă în a reflecta multitudinea de tempi din realitate. Coregrafia pe această muzică a preluat ideea unicității tempo-ului, fapt care a limitat dezvoltarea mijloacelor de exprimare ale acesteia.

În ultimele decenii compozitorii au căutat să depășească stadiul muzicii constituite cu o singură pulsație (tempo unic). Compozitori contemporani — Charles Ives, Karlheinz Stockhausen — introduc în lucrările lor secțiuni cu tempi simultani. De exemplu, Stockhausen în piesa „Gruppen” folosește mai mulți șefi de orchestră care dirijează simultan, în tempi diferiți, grupuri de instrumentiști. În aceste încercări nu s-a urmărit însă ideea realizării unei coordonări riguroase între diferiți tempi simultani, a creării unei structuri de tempi bazate pe relațiile ce se pot obține între diferitele pulsații.

La scrierea muzicii baletelui „**Meșterul Manole**” Mihai Brediceanu întîmpină necesitatea folosirii politempilor. Astfel, pentru a reda cit mai fidel ritmul diferit de lucru al calfelor și zidarilor care participau la ridicarea mănăstirii, el întreprinde structuri temporale plurale. Spre deosebire de muzicile pluritemporale anterioare, Mihai Brediceanu realizează pentru prima oară o **structură de tempi diferiți simultani**, utilizînd faptul că pulsațiile acestora au momente de coincidență. Aceste momente de coincidență repetîndu-se, în mod periodic, creează o nouă pulsație, un **tempo al timpilor**. Intervalul între două pulsații comune formează un ciclu, acesta devenind noua unitate de măsură comună tuturor grupurilor de instrumentiști și dansatori evoluînd în tempi diferiți. Executarea de orchestră și pe scenă a acestor structuri necesită un aparat capabil să ge-

nereze semnale simultane în mai mulți tempi diferiți (un polimetronom) și posibilitatea de transmitere a acestor semnale pe canale diferite grupurilor de instrumentiști și dansatori astfel încît fiecare să recepționeze doar propriul tempo.

Pornind de la această necesitate, Mihai Brediceanu concepe un „**Procedeu și dispozitiv programat pentru spectacole muzicale și coregrafice complexe, folosind simultan mai multe tempo-uri**”, titlu extras de pe brevetul de invenție 55 447, acordat de Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci. Schema de principiu a aparatului imaginat în acest scop se compune dintr-un generator electronic de semnale în diferiți tempi simultani, un sistem de transmitere prin radio pe mai multe benzi de frecvență concomitente, una pentru fiecare timp de semnal (tempi) și o serie de minireceptoare acordate diferențiat pe fiecare frecvență a emițătorului. Instrumentiștii și dansatorii recepționează aceste semnale în căști miniaturizate.

Prototipul acestui aparat, denumit **polimetronom**, a fost construit la Universitatea din Syracuse — New York cu sprijinul dr. Wilburg Le Page și al profesorilor P. E. Stabler și P. Kornreich. Tot în Statele Unite, la 1 aprilie anul trecut a avut loc premiera mondială a polimetronomului, pe o piesă scrisă de Mihai Brediceanu, „**Etude For Ballet In Polytempi**”.

În curînd va avea loc **Premiera demonstrativă a principiului și tehnologiei necesare în producerea structurilor muzicale și coregrafice folosind simultan tempi diferiți**. În introducerea acesteia, Mihai Brediceanu va ține o conferință explicativă privind implicațiile structurilor temporale plurale; după care va urma un program susținut de un grup de muzicieni ai Filarmonicii „George Enescu” împreună cu corul Filarmonicii și grupuri de dansatori sub conducerea lui Amatto Chelculescu, Alexandru Schneider și Vera Proca. Programul va cuprinde „**Etude For Ballet In Polytempi**” și „**A Different Drummer**”, compoziții ale lui Mihai Brediceanu și o temă din Evul Mediu, „**Victimae Pascale**” a lui Howard Boatwright.

În timp ce fiecare instrumentist și dansator va executa și dansa muzica propriului său tempo, publicul va avea impresia auditivă și vizuală a unei partituri executate și dansate în politempi. O astfel de muzică și coregrafie deschid noi căi de dezvoltare în aceste domenii.

IOAN BĂCALETE ■

O școală a creativității tehnice

Corpul „C” al Facultății de Tehnologie construcțiilor de mașini, laboratorul de optimizări tehnologice, colectivul de cercetare-proiectare DISROM. Acest laborator de mare interes pentru învățămîntul politehnic, ca și pentru sferele de cercetare, proiectare și producție a fost onorat de trei vizite ale șefului României, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Interesul deosebit pe care-l prezintă DISROM-ul, reflectat și de cele peste 50 de vizite de delegații străine care au ținut să ia cunoștință la fața locului de activitatea acestui laborator, se explică prin nouitatea și importanța reală a sistemului și a metodei de optimizare a dispozitivelor pentru prelucrările pe mașin-unelte, capabile să ofere numeroase soluții valoroase producției.

Reluînd o temă care a mai fost dezbătută în revista noastră, să notăm că DISROM-ul oferă tehnicii clasice în locul proiectării și realizării unui dispozitiv în aproximativ 150—200 de ore un timp cu mult mai mic, de numai 8—10 ore. Dar avantajele rezultate din comparații sînt exprimate și de alte consecințe incontestabile: erorile sînt aproape excluse, rebuturile sînt mult diminuate, dispozitivele utilizate nepierzîndu-și — așa cum se întîmplă de obicei — valoarea de întrebuințare după o operațiune de fabricare a pieselor, ele putînd fi folosite în alte combinații; de aici și impor-

tante economii materiale, de energie, de timp etc.

Pornind de la sarcina pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu a trasat-o la Congresul al XI-lea, cînd a cerut ca integrarea învățămîntului cu cercetarea și producția să se facă astfel încît facultățile, colectivele de catedră să devină puternice centre de învățămînt, cercetare și producție, colectivul DISROM urmărește și îndeplinește exact misiunea pe care a dat-o învățămîntului superior secretarul general al partidului, fiind o unitate care realizează dinamic amîntita integrare.

Colectivul nostru — spune conferențiarul doctor inginer Aurel Brăgaru, creatorul DISROM-ului — își îndeplinește cu rezultate bune funcția de învățămînt, tot anul V al Facultății de tehnologia construcțiilor de mașini trece prin acest laborator didactic, consolidîndu-și cunoștințele primite la cursul de „Bazele optimizării proceselor tehnologice și de proiectare a dispozitivelor”, funcția de cercetare și funcția de producție.

Cum vă îndepliniți funcția de producție?

În cadrul colectivului nostru, cadrele didactice împreună cu studenții rezolvă probleme de producție pe bază de contracte economice ferme, cu valori de ordinul milioanelei de lei. Cu titlu informativ, vă pot spune că 25 de teme DISROM sînt deja aplicate sau în curs de aplicare în producție.

— Ce ați putea să ne spuneți despre felul cum își îndeplinește colectivul DISROM — și în cadrul lui care și cît este aportul studenților — funcția de cercetare?

— Am să încep prin a vă informa că avem 8 studenți de anul V care dezvoltă și rezolvă în proiectele lor de diplomă trei teme științifice: „Fabricarea centralizată a seturilor de dispozitive din elemente modulate” (studentii Nicolae Virgil, Călin Florin și Florin Grigorescu), „Aplicarea codificării tehnologice în pregătirea tehnologică a fabricației” (studentii Carmen Solomonescu și Francisc Gotlieb) și „Proiectarea și realizarea unor instalații specializate pentru alegerea optimă a regimurilor de lucru și a schemelor optime de dispozitiv” (studentii Gabriel Buzea, Cristian Iftimoaie și Alexandru Voinescu).

Aș mai putea să vă vorbesc, de pildă, despre un recent simpozion științific ținut la Botoșani, unde a fost invitat și colectivul nostru, care, printre altele, s-a prezentat și cu un apreciat referat al studentului Gabriel Buzea, în care eu văd de pe acum pe cercetătorul recunoscut de mine, cu atît mai mult cu cît acest student — care, în paranteză să spun, va participa în iunie la o sesiune internațională științifică la Varșovia — este unul dintre studenții-cercetători de azi.

Dealtfel, colectivul DISROM-ului este cu deplină temei considerat o școală a creativității tehnice, în care aportul studenților este consistent, el crescînd într-o progresie geometrică pe măsura trecerii anilor.

O progresie geometrică al cărei start s-a produs în 1962, cînd, solitar, inginerul Aurel Brăgaru a început să gin-

dească DISROM-ul de astăzi, recunoscut și apreciat acum cinci ani, consacrat și definitiv impus acum, cînd DISROM-ul a ajuns o însemnată școală a Politehnicii noastre, o școală în care și studenții fac muncă de cercetare, aplicînd cu frumoase reușite rezultatele ei în producție.

Subliniînd actualitatea acută a preocupărilor și activității acestui colectiv de studenți și cadre didactice, avem convingerea că școala DISROM-ului prezintă unul din fronturile foarte active ale acestui cincinal al revoluției tehnico-științifice în care inteligența românească, forță primordială în lupta pentru progres și bunăstare, urcă permanent spre cotele unor realizări pe cît de dorite, pe atît de necesare patriei și poporului nostru.

VIORIEL POP ■

La Căianu Mic, județul Bistrița-Năsăud, comună mare, cu șase sate și peste șase mii de locuitori, primăvara este anotimpul migrațiilor. Intr-o mișcare inversă stolurilor de păsări ce se întorc din necunoscut, căutându-și vechile cuiburi, pendalind în jurul celor de jos ca în jurul osiei lumii, cu zarvă de țipete, cu o bucurie frenetică a revenirii în cunoscut, cei de jos, cei ce sînt sau ar trebui să fie osia, ies din cuiburi, cuprinși deodată de febra plecării, unii plecînd cu întreaga familie. Cînd se isprăvesc treburile campaniei, cînd pămîntul e semănat (și, la ceasul cînd scriem aceste rânduri pămîntul celor două C.A.P.-uri din Căianu Mic, cel din satul de reședință și cel din satul Dobricu, e semănat), oamenii, sute din ei, încep să plece. Pleacă, mulți dintre ei, spre șantiere, spre șantierele Bistriței, ale Năsăudului, ale Dejului, ale Clujului, unde, odată cu primăvara, activitățile de construcții se reiau, pleacă, mulți dintre ei, spre șantiere proaspăt deschise, în locuri noi, pe mereu alte drumuri, ca drumurile unor păsări ce n-ar mai relua aceleși itinerarii. Numai în două dintre satele române, în Dobricelu și Ciceu-Poeni, sînt, ni se spune, peste o sută de soferi de camioane, angajați ai șantierei din Bistrița și din Cluj, care pleacă de-acasă luna și revin abia simbătă, lăsîndu-și nevetele văduve șase zile. Cîteva sute de familii din aceleași sate o iau, și ele odată cu primăvara, spre alte zări, dar nu spre orașe, ci tot spre sate. Pleacă, cu sapa pe umăr, „în țară”, cei mai mulți spre cîmpile din Banat. Vor munci la L.A.S.-urile și C.A.P.-urile de acolo, unde pămîntul e mult și bogat și setos de oameni, nu ca aici, abia arătîndu-se printre pietre abia despletind niște șuvițe vag roditoare printre dealuri aride, mai mult calcaroase, sugrumate între apele Ilișuăi și Munții Tibleșului. Alte cîteva zeci de oameni pleacă prin țară — prin toată țara — după „voștină”. Cînd, primăvara, oamenii satelor cu păduri de salcîmi și de tei încep să fabrice miera, cei din Căianu vin, uneori de la sute de kilometri, să le cumpere „voștina”, adică reziduul fagurilor, adică ceea ce a rămas după fierbere și după presare, deci după ce, aparent, ceara a fost extrasă. Aparent, pentru că „voștina” asta încă mai are ceară, într-un procent care va ceda după fierberi îndelungate și după presări puternice, realizabile în instalații speciale. Așa-numitele „șaităuri”, inventate de cei din Căianu Mic. Ceara obținută din „voștină” e valo-

La CĂIANU MIC, primăvara,

rificată prin cooperarea de consum, în instalații care astăzi sînt ale C.A.P.-ului, lînd, cea mai mare parte din ea, drumul exportului. Anul trecut, de pildă, din „șaităurile” Căianului Mic au plecat spre Japonia șase vagoane de ceară, fabricată de „voștinari”.

Străbătem deci, în dimineața de primăvară, un sat aproape pustiu, un cuib părăsit, din care viețile au zburat, lăsînd streasina vremii goală și, sigur, tabloul respiră o anume tristete prin nemiscarea lui, prin tăcerea lui. Și totuși, e foarte frumos acest tablou, și mai ales foarte robust, împlinit și teafăr, cu case-vile, cu case-castele (nu-i o metaforă!), nelipsind acoperișurile cu turnuri, nelipsind, între partere și etaje, boiera scării interioare din piatră de munte sau lemn cioplit. Oamenii pleacă, zboară spre toate zările, schimbă, odată cu primăvara, decorul, în timp ce casele-cuiburi, rămase locului, realizează schimbarea pe verticală, crescîndu-și, cu fiecare anotimp, statura. Zborul, la orice altitudine ar fi și oricîte zări ar cuprinde, nu mișcă lumea, ci se mișcă numai pe sine, deasupra lumii, lăsînd lumea așa cum e, așa cum și-o doresc cei ai ei, cei ce se duc ca să revină. Lumea Căianului Mic e o lume a altitudinilor, a verticalelor, peste 80 de case cu etaj s-au ridicat aici doar în ultima vreme, doar între două pendulări ale păsărilor. De lângă alte mari edificii publice (magazine moderne, lăcașuri de sănătate, școli de opt ani în toate cele șase sate etc., etc.) ce dau Căianului înfățișarea unui oraș. E dimineață, e soare, casele cu etaj, vopsite în verde, albastru și galben scilpesc orbitor, în balcoane a început scuturatul scoarțelor, lăicerele, mochetelor, covoarelor. Cu respectul tradițional al țărăncii față de răsăritul soarelui, gospodinele, suprapuse pe toate înălțimile satului (sînt în Căianu nu numai case cu un etaj, ci și cu două!), evită asfaltul șoselei și aruncă gunoiul în curțile interioare. E, în acest detaliu, ceva ce-i încă al satului, ceva ce cartierele unor orașe nu prea mai au. Tot ale satului, ale vechiului sat ce-și continuă lucrarea și ființa sub desenul arhitectonic de cea mai contemporană ființă, sînt și fîntînile. În curțile caselor-vile, cele mai multe cu apă la robinet, durate de mes-teri specialiști din Năsăud, sub îndruma-

rea inginerilor și a arhitecților, în aceste incinte moderne, strict citadine, s-au păstrat, perpetuînd un microclimat domestic precum în vechi, proaspăt și pur, alintător și șopotitor, aceste fîntîni bătrînești, fîntîni cu cumpănă și cu ghizduri de lemn, ce compun, împreună cu casele, un ansamblu arhitectonic ce te operește locului. De n-ar fi ele, aceste fîntîni, casele, poate, ar părea reci și seci. Îmbinarea celor două materii opuse în contextura lor — piatră și apă, partea zidită, opacă și dură, și partea veșnic reîmprospătată și străvezie — mărturisesc un instinct creator, artistic, de mare forță și de o rară subtilitate, deschis expresiei de adîncime, aparent simple și liniare, și, deopotrivă, culorii spumoase a fanteziei, jocului ei pururea schimbător, geamăn cu cel al apei. Arta murmurului șopotitor, ca de izvoare, arta șoptei, a înghinării, a incontinentei, a sensurilor concentrice, care te orbesc sau te amăgesc cu oglinzile iluziei, se însinuează, de fapt împregnează întreg acest univers de piatră, universul acesta robust, teafăr, temelnic al satului, din zilele noastre, așezîndu-l pe frunte nimbul tulburător al unor taine sau frumuseți ce nu și-au secat izvoarele. Satul acesta, ca orice sat românesc, pare, și prin aceasta, a spune că încă nu spune totul. Pleci din incinta lui cu o senzație abia întezită de sete, de setea tainelor și a frumuseților lui, ca atunci cînd te trezești într-o cîmpie desartă, după ce ai sorbit, pe nerăsuflăte, izvoarele caste din vis.

E acest sat, Căianu Mic, unul din cele mai frumoase, mai bogate, mai mindre, din această parte a țării, și te întreb, cercetîndu-l înfățișarea, care e talna lui, te întreb cum se face că dintr-un astfel de sol torturat și arid, pe jumătate din calcar, pe jumătate stratificări silvestre (apele Ilișuăi și ale altor torenți scot și azi, primăverile, cînd se revarsă, matusalemice rădăcini ale codrilor de demult, petrecuți sub lut), a putut răsări o astfel de așezare a oamenilor cu altitudinile, cu pregnanța arhitectonică, cu ordinea și rigooarea ei, cu nouțea-i nu numai de peisaj, ci și istorică. Tot ce se vede pe-aici, în panoramele largi ca și în detaliu, aparține, într-adevăr, doar celor din urmă ani. Un studiu publicat cu numai patru decenii în urmă (Petru Bartos: „Un sat expansiv, Căianu Mic din Someș”, în rev. „Sociologie românească” a lui D. Gusti, 1937) ne descrie un sat protecat în pînă arhaicitate, viețuind încă în civilizația lem-

nului, mai precis în zorii acesteia, cu „locuințe din lemn bătut cu pămînt”, cu lemnul care, în mințile oraului, încă n-a ajuns la emancipare, nici măcar la un început de imobilare prin artă („în sat nimeni nu cioplește coada lingurii, ciobanii poartă boate simple: ramura unui copac curățată de coajă”), cu „voștinăritul” în mare cinste, dar cu „voștina”, adunată din greu de prin toată țara, uneori și din Rusia, și din Polonia, și din Ungaria, și din Cehoslovacia, exploatată de un „antreprenor”, Herman Stern, care-i transformă pe „voștinari” în argații lui. Alimontul de bază e mămăliga, pline se face, doar „la zile mari”, copiii, la școală (conform datelor furnizate, în aceeași revistă, de un dascăl al locului, A. Vidican). „prezintă o vădită slăbiciune intelectuală și psihică”, de care subnutriția nu e străină. Ca să ajungă la satul de azi și la viața de azi, oamenii au început, ca pretutindeni, cu pămîntul, cu recrearea lui, prin dezvoltarea și punerea în valoare a unor latente ascunse, dovedind, în epoca C.A.P.-urilor, că fertilitatea nu este doar o lege a șesului, că și aceste dealuri, corhane, curmături, rîpi și coline pot rodi. Fiecare palmă de pămînt a fost descundată, săpată, îndiguită, plantată, fertilizată, s-au extins culturile vechi, precum grîul, care astăzi dă pine destulă și chiar și bună, s-au acclimatizat culturi noi, precum inul de fibră, s-au plantat sute de hectare cu meri, peri și pruni, turma satului a ajuns să cuprindă 9000 de oi și cîteva mii de cornute mari, vaci, boi, bivolițe și bivoli. Se muncește răzbit, nimic din ceea ce constituie o valoare n-a scăpat din raza prospecției, dealurile sălbatice au devenit vaste antrepozite de materiale, administrate într-o economie severă, de fermă, care-și aduce din plin dobinda. Tractoarele, primăvara, se cațără pe coaste și rîpi precum caprele, și văzute de jos, ele abia se văd, ele plutesc pe înălțimile ruinate ale Dobricului și Dobricelului în mari virtuți de praf calcaros, ca într-un „halo” de cețuri perpetue sau ca sub fumul exploziilor unei cariere. Unde n-ajung tractoarele se cațără plugul, tras de bivoli negri, animale la mare preț, puternice, rezistente, nemofturoase la hrană; mofturoase numai la frig, avînd pielea cam cheală, cu părul rar, drept care C.A.P.-urile au construit, pentru ele, monumentale grajduri de piatră, și tot pentru ele, ca și pentru capre și pentru oi, s-au amenajat uclase pășuni-peluze, stro-pite regulat prin grija noilor, dar și prin

Între sosirea păsărilor și plecarea oamenilor

canale săpate de oameni, și tunse nu cu foarfecele, ci cu coasa, dar cu migală de grădinar. Se muncește răzbit, tot ce e sursă de avuție, tot ce e bob care poate crește — sau numai promisiune de bob care poate crește — e atent prospectat, cîntărit, așezat grijuliu în zestrea cea nouă a satului, ca într-o mare cămară gospodărească. Și cînd toate au fost făcute, cînd nu mai e nimic, cînd pămîntul acesta zgîrcit al dealurilor nu mai ajunge rivnelor lor, hărăzilor lor, oamenii se îndreaptă spre alte zări, se duc spre cîmpurile bănațene sau spre orașe, se duc după „voștină”, se întorc cu bani buni.

„Voștinarii”, cei mai neobosiți ai plecărilor dintre toți cei ai locului, merită, prin înălțimea lor în peisajul satului românesc (Căianu Mic fiind, după știința noastră, singura comună din țară în care se practică, la o asemenea scară, o astfel de indeletnicire), un capitol aparte, semnificativ pe multiple planuri. Semnificativ mai ales pentru forța omului, în împrejurări naturale și istorice vitrege, uneori extreme, de a-și extrage mijloacele existenței, precum ceara din „voștină”, din orice, emancipînd, pentru asta, valuta majoră a intelectului, a inteligenței, valoarea liberă, nelegată de ierarhii sociale sau de avere, transformată în unică avuție, în unică armă, în categorie directoare a vieții. Ei, acești „voștinarii” ai Căianului, au inventat, cu multă vreme în urmă, „săitaurile”, au patentat tehnici ce stîrnesc admirația, chiar și pe cea a specialistului modern, au fabricat și fabrică ceara — „aurul moale” al munților — pentru care se bat oameni de peste mări și țări. Primul „voștinar” al Căianului a fost Iosub Pugna al Puicăi, care a învățat meseria de la un armean, Nigolo, stabilit aici în 1842. Un urmaș al lui Iosub, moș Dumitru Pugna, azi de 82 de ani, „voștinar” de la vîrsta de 14 ani, umblă și-acum „prin țară”, culege reziduuri de făguri din zeci de sate, le transformă în ceară. „Voștinarii” Căianului și-au „împărțit” între ei România, de la munții din miazănoapte la Dunăre și la mare, fiecare are „sectorul” său, fiecare, odată cu primăvara, se urcă pe bicicletă cu un sac plin cu saci în spate, se duce la prima gară, se suie cu bicicleta în tren, coboară la locul știut, în „sectorul lui”, unde-l așteaptă „apicultorii lui”, cumpără „voștină” pe cițiva lei, ca s-o transforme în mii de lei. Printre urmașii lui moș Dumitru Pugna sînt mulți oameni cu „rosturi bune”, un Pugna Vasile e medic, un Pugna

Ion e muncitor de înaltă calificare la Combinatul de hîrtie din Dej și elev în clasa a XII-a la liceul seral, moș Pugna și rubedeniile sale, neam mare, stufos, cu încrengături în toate cele șase sate ale Căianului, au toți case mari, cu etaj, dar moș Pugna încă mai umblă „prin țară”, încă mai face ceară. Patru din vechii voștinarii, în frunte cu Vasile Vidican, președintele C.A.P.-ului din Căianu Mic, vor urma, în aceste zile, niște „cursuri de pregătire” la „Apicola” din Sibiu, vor afla deci, pentru știința și pentru arta lor, niște lucruri noi, niște taine încă necunoscute, printre cei patru fiind și frații Macedon și Pavel Boca, urmașii fraților Savin și Casian Boca ai Birghiei, ajutoarele lui Iosub Pugna în 1842. Un bătrîn al neamului Boca, Boca Ion Casian, s-a impus, printre voștinarii, ca un personaj de poveste, ca un fel de erou din Creangă, mehenghi, foc de deștept, știind să plătească înșelăciunea antreprenorului Stern cu moneda sau cu valuta majoră a istețimii sale. Fiindcă Herman Stern îl înșela și-l fura mereu, Boca Ion Casian a strecurat în ceara fabricată de el — întimplarea se petrece prin anii '30 — și niște kilograme de stearină. Se prezintă deci la „domnu’ Stern” cu 300 kg de așa-zisă „ceară”. Domnu’ Stern măsluiește cîntarul, pretinzînd că s-au numai 290 kg. „Voștinarul” nu zice nimic, ia banii ca pentru 290 kg de ceară și își vede de ale lui. În depozitul antreprenorului, stearina se infiltrează la suprafața cerii, transformînd-o într-un bloc de marmură. Furios, Stern îl cheamă pe „voștinar”, îi arată „ceară”, îl somează s-o ia înapoi și, evident, să restituie banii. Boca nici nu crîcnește, „ceara” este pusă pe cîntar, dar acum „voștinarul” verifică greutatea, măsluirea nu mai e cu puțință, ies exact 300 kg. „Păi, amu’, domnu’ Stern, ce treabă-i asta? Eu ți-am dat 290 kg de ceară, dumneata ai mai pus 10 kg de stearină — și vrei să ți-o iau înapoi?” Negustorul cel necinstit e nevoit să înghită gălușca. Inteligența, avuția și arma celui-lalt, i-au imobilizat viclenia, denunțîndu-i infirmitatea. Denunțînd, de fapt, infirmitatea istorică a celor țari, imobilizîndu-le viclenia rapace, impunînd primatul unei însușiri umane de care viitorul va ține seamă.

„Voștinarii” umblă și astăzi prin toată țara, dar ei, ca și toți ceilalți căieni care-și părăsesc, odată cu primăvara, cuiburile, revin la cuiburi. Neam toțiși sedentar, prea legat cu pripoane istorice de glija din care se naște și în care se-ngroapă, neam

vechi, foarte vechi, cu rădăcini ce se pierd în timp, acești căieni, oriunde-ar fi, trăiesc cu gîndul la satul lor și la casa lor. În anotimpurile și ceasurile de vîrf ale muncilor cîmpului, „voștinarul” e-acasă, e pe pămîntul lui, e acasă și navetistul, muncitorul de la oraș, sînt acasă și cei plecați în Cîmpia Banatului, fiindcă înjre calendaristica agro-pastorală a acelei cîmpii și cea a satului lor de sub Munții Tîbleșului sînt, în campanii, diferențe de zile, citeodată de săptămîni, pe care știu a le folosi din plin. Pe sub trecerea anotimpurilor, a păsărilor și a istoriei, omul de azi se întîlnește cu virtuțile omului de demult în aceeași oglindă, care înseamnă, de fapt, aceeași ființă, aceeași vatră, mersul continuu prin timp, dănuirea sub zodiile care mușcă, lumea, „Iar noi locului ne ținem, / Cum am fost așa rămînem” — precum zice poetul. Rămîn așa și nu rămîn așa, fiindcă toate se schimbă, fiindcă satul s-a înnoit, dar vetrele noi se așază pe alte vetre, pietrele sînt așezate în rost de aceeași mîini, cu priceperi diferite de la epocă la epocă, dar continuînd o strălună lucrare a secolilor. Sub îndrumarea profesorului de istorie Alex. Retegan, neam de vechi „voștinari” (un Dumitru Retegan, în vîrstă de 80 de ani, bate și astăzi țara, ca și moș Boca, după „voștină”), copiii școlii de zece ani, constituți într-un cerc al „căutătorilor de comori”, au degajat, sub talpa satului, tăciunii nestinși ai unor civilizații care-și propagă jeraticul pînă sub talpa timpului. Urme de viață din epoca pietrei se întîlnesc, sub interferența aceluiași loc, ca urmare din epoca bronzului (printre altele, degajat de copii sub veghea profesorului și cu asistența Academiei Republicii Socialiste România, un cimitir de incinerare, aparținînd culturii Wittenberg); un depozit de bronzuri, descoperit tot aici, stă alături, în semnificativă vecinătate, de un depozit roman de fier, o zveltă sabie miceniană (cea mai nordică descoperire de acest fel, atestată pînă acum) ține cumpănă, peste secole și milenii, unui aprig topor de piatră învelit într-un strat protector de ceară, operă a unui „voștinar” preistoric. Vetrele se așază pe alte vetre, pe tăciunii străvechi care încă pilpîie, continuînd un foc, stimulînd un potențial caloric. Pe o piatră recent deshumată de profesorul Retegan e efigia zeului Men, divinitate frigiană a Lunii. Efigia e un cap de bou. În Căianu, în zilele primăverii, de Rusalii, oamenii cu măști din lemn de cireș scot pe

asfaltul șoselei un bou, îl „înstruțează” cu panglici și cu cordele, într-o mare și fastuoasă petrecere populară, într-un obicei care face din harnicul patrupeț un simbol al fertilității. Luna, pentru oamenii vechi, era un simbol al fertilității, al fecundității, un simbol-matrice al vieții, încărcat cu forțe cosmice. Mascății care fac „înstruțatul bouului” poartă jambiere și coifuri de tip roman, iar copiii lor, copiii-arheologi ai Căianului, știu pe de rost o istorie care-i face mindri, și ca urmași ai romanilor, și ca urmași ai dacilor liberi: ce-și aveau, pe aici, hotarul. Aceiași copii, sub îndrumarea profesorului de fizică Vasile Corniș (și el, acest tînăr profesor, venind într-un neam cu genealogie de cronică, neamul celui Corniș care, în Transilvania, a fost aliat și demnitar al lui Mihai Viteazul), patentează la o altă scară, în laboratoare și în ateliere moderne, echipate cu aparatură la zi, tehnici ce i-au făcut celebri printre școlarii județului, revelînd darul nativ, inteligenta, talentul, adaptabilitatea la nou a celor născuți în această vatră, setea lor de a ști, setea lor de a merge în pas cu lumea și cu timpul lor.

Și se mai face, la Căianu Mic, și artă. Satul în care omul, prea strîns de nevoi, n-avea timp, n-avea chef, n-avea disponibilitate a spiritului nici ciț „să cîmblească oada lingurii”, e astăzi vestit pentru arta sa. Tic-tacul războiului de țesut se aude din toate casele, femeile satului țes și brodează îi și marames, șterguri și chichineale, ticsite cu motive geometrice vesele și aprins colorate; într-o bogăție de procedee care fac din fiecare piesă un unicat. Tesăturile și broderiile căiene ajung la toate țîrgurile și iarmarocarele, ajung, vara, pe litoral, dar ele pleacă din sat după ce satul, cu toate casele lui, s-a umplut de ele, s-a saturat de culoare, de duh, de artă. După opinia lui Iulius Ivan, primarul comunei, un astfel de fapt, lingă faptele muncii și lingă cele ale noii înfățișări a satului, este un semn, cu valoare simbolică, al unei civilizații ce se întemeiază și se așază, limpezindu-și tumulturile, ritmîndu-și armonnic viața, emancipînd-o și prin bucuriile artei.

La Căianu Mic, primăvara, între sosirea păsărilor și plecarea oamenilor, o vatră de viață și de civilizație românească se constituie întru certitudine și plînatate.

ILIE PURCARU ■

Fotografii de ION PREDOȘANU ■

Rubrica mea

Putină filologie

Fiecare limbă se îmbogățește an de an cu noi cuvinte, sporindu-și astfel vocabularul și lăsând în urmă dicționarele, cărora le rămâne o certă valoare documentară (măcar că nu înregistrează toate vocabulele prea de curind ivite). Scriitorii, orice ar spune lingviștii, sînt factori importanți în acest proces de îmbogățire a limbii. Cine ar parcurge un dicționar istoric al limbii franceze, s-ar minuna văzînd cît de multe cuvinte noi a introdus François Rabelais, cuvinte care au rămas, afară de aceea născute din nesecata-i vervă imaginativă, de esență ludică și ca atare sortite pieirii. Nu toate inovațiile, așadar, au sorți de viitor. Făceam aceste reflecții, la lectura poeziilor lui Teohar Mihaladaș, apărute în România literară de la 28 aprilie a.c.

M-a reținut îndeosebi întîiul din cele două catrene ale poeziei Sărut :

„Leire-nvîsă vatea vremelniceului vis.
Omături vălurițe văditelor vedenii.
Cad așternuturi caste pe culmi, peste abis ;
Cerimile, deasupra ; îmbălsămate denii“.

Nu voi zăbovi asupra facturii, evident tributară unui ilustru model : Joc secund de Ion Barbu. Numele lui ne reține însă mai ales, în cadrul temei propuse, asupra cuvîntului leire, pînă la el neexistînd în limba noastră. Dicționarele noastre înregistrează vocabula leir-, și în diptic expresia leit-poleit, pentru a marca o asemănare izbitoră între două persoane. Leirea lui Ion Barbu, în versul :

„Erai leirea sutei optsprezece“ (Portret, 1947) indică asemănarea perfectă a Muzei cu strălucitele femei ale Franței din veacul al XVIII-lea.

Versul lui Teohar Mihaladaș este mai obscur decît acela al lui Ion Barbu, care dealtfel se lămurește perfect prin textul anterior :

„Ești însă : ritm, rigoare și măsură,
Suavei Franții duhul tău e sclav“.

Prin alte cuvinte, Muza intrunea, înainte de toate, calitățile specifice spiritului francez, și numai apoi pe acelea ale feminității galice din secolul luminilor, care a fost și acela al saloanelor și al înaltelor curtezane.

Nu mă opresc mai mult asupra exegezei cu pricina, nici asupra aliterațiilor din primele două versuri ale catrenului, nici chiar asupra rimei inevitabile : vis-abis ! Trec la a doua inovație verbală : cuvîntul cerimile, care s-ar putea să aparțină în propriu lui Teohar Mihaladaș. Pluralul cerurile e puțin folosit în limba noastră. Nu văd nici un viitor cuvîntului cerimi. Mulțimi de ceruri trebuie să fi văzut poetul ca să născocoască acest plural temerar (afară de cazul că ritmul trohaic i l-a „impus“) !

Sărut e de fapt un pastel absocons, în care poetul, „trist cruciat“, primește pe buze atingerea rece a norilor, „zăpezi necontentite“, care-l sărută „adînc“ (nu „prelung“). Sînt săruturi și săruturi. Vai de „leirea“ celor glaciale (cînd te înalță la „cerimi“).

ȘERBAN CIOULESCU ■

Viața cărților

Eugen Barbu:

INCOGNITO (vol. II)

Declarat de către autor „cine-roman“, acest al doilea volum din cartea Incognito are de partea sa toate datele unei scrieri excepționale. O intrigă interesantă, dusă pe mai multe planuri, o atmosferă întru totul convingătoare, personaje ce se pot uita greu, căci au acțiuni diferite și vorbesc diferit. Ca toți marii romancieri, Eugen Barbu știe să compună și să recompună o atmosferă, cunoaște valoarea amănuntului și dă de fiecare dată povestirii ce-i al povestirii. Este foarte important că acum, cînd dorințele de a renova romanul clasic, de a prezenta drept romane tot soiul de scrieri intimiste scrise greu și îngălate, clasicul nostru Eugen Barbu — stăpînul de necontestat al unei concepții istorice și filozofice de mare rafinament — reafirmă dreptul la eternitate al romanului înțeles ca acțiune, înțeles ca o modalitate superioară de afirmare a drepturilor vieții. Eugen Barbu surprinde și în acest al doilea volum atmosfera politică și socială a României în anii declanșării celui de-al doilea război mondial, inconștiența în fața pericolului fascist a claselor conducătoare sau indiferența lor sau neputința lor de a acționa. Memorabile sînt în acest sens atitudinile și înțelegerea — diferite — ale ziaristului Candrea și diplomatului Anatol Dumitrescu. Primul sesizează iminența atacului fascist, este mereu îngrijorat, în timp ce al doilea, un fel de filozof pasiv, contem-

plativ, nu are tăria morală să treacă la acțiune. Protipendada simte sau este făcută să simtă pericolul dar totul este amestecat în rafinate voluptăți, în înfîlțiri amoroase deșchuate pe care genul satiric al lui Eugen Barbu nu le cruță deloc.

Dar, înainte de toate, se cuvine să subliniem un merit fundamental al scriitorului, merit care în literatura noastră îi aparține în mare măsură. Este, desigur, punctul nostru de vedere. Eugen Barbu are știința, forța și credința să prezinte tipuri deosebite de vii de ilegalisti și simpatizanți activi ai Partidului Comunist Român, forța politică de necontestat a luptei împotriva fascismului, exploatării și degradării umane. Armand, secretarul particular al ministrului Ionescu-Tismana, Tronaru, autorul unui sabotaj împotriva planurilor de război ale nemților, sînt personaje memorabile ale acestei cărți memorabile. Nu există nimic șablonar în prezentarea lor. Comunismul, victoria lui, le este credința cea mai înaltă și nicidecum o haină pe care o poartă în orice împrejurare. Vrem să spunem că se poartă ca niște oameni, că se hrănesc, că iubesc, că-și iubesc țara dar o fac fără vorbe mari, umflăte și fără acoperire. O prefigurare a unei posibile idile între comunistul Tronaru și fiica profesorului onest Vrăbicescu, totul desfășurîndu-se într-o mică încăpere a morgii, concurează cu mari șanse la un eventual concurs despre cele mai frumoase pagini de dragoste din literatura românească. Avînd o înțelegere și chiar o dragoste a lucrurilor fundamentale și a obiectelor fundamentale, posedînd știința dialogului necontrafăcut, Eugen Barbu încarcă această idilă într-o ambarcațiune pe care stau perfect dragostea pentru idealurile comuniste și dragostea între oameni avînd, ca esență, structuri asemănătoare. Comunismul apare deci, într-o operă literară, ca fiind dragostea mare și adîncă a omului pentru om, om pentru a cărui viață demnă și liberă au luptat membrii Partidului Comunist Român. Ultima parte a acestei excelente cărți, Batalionul de pedeapsă, ar merita să fie citată în întregime pentru pitorescul ei, pentru epicul dens tragic și sentimental. Gîndurile noastre s-au îndreptat la lectura acestor aproape 200 de pagini spre, credem în continuare, capodopera scrierilor lui Eugen Barbu, Groapa.

Măcar finalul acestui roman îl vom reproduce aici, gest mic desigur dar, sperăm, definitiv, pentru stima, prețuirea și dragostea ce le nutrim pentru această mare conștiință artistică.

„...Colonelul Vardaru îl privea cu coada ochiului pe Tronaru.

— Pe dumneata chiar că nu te mai înțeleg ! Ai avut ocazia de cîteva ori să rămi la inamic, de ce n-ai făcut-o ?

Tronaru mesteca lung o bucată de curea tăiată din porthartul locotenentului Sănăucanu, care murise în urmă cu două zile.

— De ce-ai făcut-o, domnule colonel ? Războiul ăsta, cum v-am spus-o de mult, nu e războiul meu ; odată și-odată, dacă scăpăm, o să ne amintim de puterea pe care-am avut-o cu toții în aceste împrejurări, de-a nu ne lăsa unii pe alții ; ăsta-i cel mai prețios lucru pe care l-am învățat : fiecare în parte am fi putut să scăpăm, dar dac-am murit împreună, nu mi-ar părea rău.

Și-atunci, pe neașteptate, îl auziră cîntînd pe Finanțu cu un glas prăbușit, anemic, din care mai răzbătea însă o ultimă urmă de bărbăție :

Mă iubește femeiii / Și e moarte după mine... / Mă cheamă la randevus / Cîcă au ceva de spus...“

EUGEN SECELEANU ■

Atitudini

Teme

O prejudecată nefastă se întinde în rîndul celor care se ocupă într-un fel sau altul de poezie (cu excepția, bineînțeles, a cititorilor) : prejudecata că tema scuză mijloacele. Mijloacele artistice, desigur, care însă adeseori nu-și mai merită numele. În știință, o asemenea eroare nu e posibilă ; cercetătorul care se ocupă de o problemă importantă n-o poate rezolva decît dacă recurge la instrumente de investigație pe măsură. Lată însă că în literatură — domeniu al celei mai severe inginerii, dar, nu se știe din ce cauză, aparent accesibil oricui, ca fotbalul, meteorologia și medicina — confuzia a început să se facă în mod curent ; diferiți autori de care n-am fi auzit niciodată dacă jocul cererii și ofertei nu i-ar fi scos peste noapte la lumină atîrnă de cite un titlu măret tot felul de zdrențe de gîndire pentru a le expune apoi, cu o încălnare narcisică sau cu aroganța imunității, în plină lumină.

Impresia este cu atât mai deplorabilă cu

cît avem nenumărați poeți de valoare care ne arată neconștient cum se scrie adevărată poezie a marilor idealuri și a marilor evenimente. Dacă nu ne-am gîndi decît la cei afirmați după 1960 — de la Nichita Stănescu, Marin Sorescu, Ion Gheorghe, Ana Blandiana, Adrian Păunescu, Constanța Buzea, Ioan Alexandru, George Alboiu și pînă la Mircea Dinescu, Dan Verona, Dan Mutașcu, Mircea Florin Șandru, Corneliu Vadim Tudor, Gabriel Chifu — și încă ne-am putea face o imagine clară a ceea ce înseamnă o asemenea poezie. Ca să nu mai vorbim despre generațiile imediat anterioare — iluminate simbolic de spiritul revoluționar al lui Nicolae Labiș —, ca să nu mai vorbim despre marii noștri clasici...

Se pare însă că — vorba altui poet al nostru — „exemplele-s făcute pentru prosti“. În orice caz, cei lipsiți de talent și de conștiință estetică nu le iau în seamă, iar dacă totuși le iau cad în cealaltă extremă : epigonismul. Și astfel, protejată de prestigiul temelor pe care le „atacă“ (expresia e foarte potrivită aici) se scrie și se publică o poezie fără poezie, care ne bizie mereu în urechi, dar pe care aproape n-o mai auzim fiindcă ne-a intrat deja în obișnuință ca un țîrîit de calorifer. O caracteristică a acestei poezii, care o și face, dealtfel, ușor de recunoscut, este sărăcia limbajului. Cuvinte ca „pămînt“ (cu variantele „fărîna“, „lut“, „humă“, „glie“), „baladă“, „istorie“, „timplă“, „inimă“, „coioană“ și alte cîteva sînt folosite, re-folosite și re-folosite cu insistența exasperantă a unui Robinson Crusoe, care trebuie să se servească exclusiv de puținele unelte aduse pe insulă. O altă caracteristică o constituie tonul afectat, mereu înecat de o fericire somnolentă și beat de grandilocvență. Iată, ca exemplu, un „poem“ din revista Arges : „Țară, cub dorului, / dimineților, amiezilor mele, / stai lîngă mine, lîngă ochi, / lîngă suflet / apă și aer, / stea între stele, / cu limpezi fîntîni de lumină. // Grădinile din visul Gliei / Toridul anotimp veghează ; / Ne sprijinim hotarele veciei / Cu frunțile și inimile, stînd de pază... // Doinirea rădăcinilor adîncă, triumfală, / Unească Gînta noastră în columnă / Chemîndu-ne statornică, solară — / În nemurire, mereu aceeași Mumă“ (Hotarele veciei, de Marian Stoica). După cum se vede, autorul a simțit nevoia să recurgă și la majuscule, emfaza lui nemăicîpînd în modeste litere de rînd.

Versurile de acest gen repun în circulație procedee lirice de mult căzute în desuetudine. Astfel, personificarea, în forma ei rudimentară pe care o întîlnim și la Costache Conachi, apare din nou la diferiți „contemporani“ ai noștri ca Ion Roșioru, care se exprimă direct („Sufletul meu la pieptu-i azi strînge trupul țării — Fîntîna lui Icar, în Tomis). Tot atît de frecventă este și descrierea unor peisaje idilice, de aceeași natură cu cele cîntate cîndva de sămănătoristi și ironizate de Eugen Lovinescu. Drept urmare, țara noastră, cu tot nivelul de emancipare fără precedent pe care l-a atins, este prezentată ca un spațiu arhaic, al păsunilor și stinelor („Acest freamăt obstinat de caval / Ce curge în valuri seara prin stîne / E strămoșul suflet ce ne vine / Izvorînd din imemorial“ — Arie pe caval, de Gheorghe Țiplea, în Cronica sau „Un colț de rai, deasupra, lîngă cer / miros de oale și de cas din stîne, / asa te știu de-attea mii de ani / frumoasă stea venită a ne ține“ — Muntele, de Emilian Marcu, în Convorbiri literare).

Cînd adoptă procedee lirice moderne, autorii din această categorie devin de-a dreptul ridicoli, ca o bunică cu mini-jupe.

S-ar mai putea da multe citate și s-ar mai putea face din ele, eventual, un motiv de amuzament subtil. Dar nu acest lucru este important. Important ar fi ca toți redactorii, criticii, editorii și ceilalți care publică asemenea versuri să nu mai considere marile teme un fel de passe-partout-uri, ci, dimpotrivă, să le la drept domenii ale maximei exigente.

ALEX. ȘTEFANESCU ■

Mamele acestei case

Printre cîntece de leagăn
mamele ne spun mereu
cum se stă în casa țării
și la bine și la greu

Mamele ne-aduc aminte
printre multe povești
cum s-a scris cu multă trudă
cartea limbii românești

Mamele ne spun în șoaptă
cînd ne string la sinul lor
faptele nemuritoare
adunate-n triclor

Mamele ne poartă grija
și nădejdiile ne poartă
sprijinînd cu stîlpii doinei
un popor stăpîn pe soartă

GEORGE ȚARNEA ■

La umbra criticii
în floare

Trebuie să mărturisesc că ceea ce mi-a atras la început atenția a fost, înainte de a înțelege bine despre ce e vorba, o schimbare de nume : al criticilor care scriau despre cărțile mele. (Dovadă că pe ei îi citim întîi ? Poate, dar nu asta mă preocupă acum.) În 1966 Adrian Marino și Al. Piru. În 1977, Gh. Grigurcu și Cornel Moraru. Neîndoielnic că întîmplarea își are rolul ei ; după cum, aș putea cita critici care au scris și despre Lecturi infidele și despre Introducere în opera lui Odobescu. Dar stăruind în a verifica din ce s-a născut impresia, mi-am dat seama de un lucru : și anume că, sub ochii noștri, e pe cale să se înfăptuiască o trecere a ștafetei de la o generație de critici la alta. Aproape pe neașteptate ; chiar dacă nu și pe neașteptate. Controlul literaturii a intrat în anii din urmă pe miini mai tinere.

Croniciari literari (căci pe ei îi am în vedere) foarte activi în deceniul precedent scriu astăzi mai rar (iar unii au abandonat). Puțini continuă a face față unor rubrici cu orar fix : neobositul Cornel Regman la „Viața românească“, renașcutul D. Micu la „Contemporanul“, discretul Mircea Tomuș la „Transilvania“ și indiscretul Virgil Ardeleanu la „Steaua“. I-aș mai putea adăuga pe Ș. Cioculescu și Al. Piru, dacă nu s-ar fi specializat, mai nou, unul în cărțile foarte bătrînilor, celălalt în ale foarte tinerilor ; pe Victor Felea, cuprins însă periodic de lehamitea scrisului săptămînal, ca și L. Raicu și G. Dimisianu ; pe Eugen Simion, care însă n-are mentalitate de cronicar al actualității, scriind despre „scriitorii români de azi“ ca și cum ar fi de ieri. Toți aceștia au o activitate de la 10-15 ani în sus. Dar, iată, la rubricile de cronici și recenzii au apărut (cînd ?, cum ?) nume noi : la început ca și cum ar fi vrut doar să încerce terenul, apoi consolidîndu-se vertiginos. Răsfoim revistele și ce constatăm ? La „Convorbiri literare“, responsabili de cîteva ani buni de întreg sectorul ultimerelor apariții sînt trei tineri — Daniel Dimitriu, Val Condurache și Al. Dobrescu — promovăți cu îndrăzneală de un redactor șef și neclintîți de locul lor nici după plecarea lui L. „Flacăra“, Florin Manolescu și Cornel Moraru, la fel de tineri, mai ales ultimul. La „Steaua“, Petru Poantă, la „Vatra“, Dan Culcer, la „Familia“, Gh. Grigurcu și Valentin Tașcu. O echipă solidă și cu un cuvînt greu formează la „România literară“ Valeriu Cristea (cu mai veche activitate), însă nu continuă de la început, Dana Dumitriu, Mircea Iorgulescu și L. Ulici. La „Lucaferul“, M. Ungheanu cu zece ani de cronică în spate, Dan Cristea și alții foarte tineri (ca să nu vorbesc de poezii critici). Pînă și „Știința tineretului“ a intrat în moda aceasta : Alex. Ștefănescu și Victor Atanasiu au luat locul, sporadic deocamdată, lui C. Stănescu, unul din cronicarii cei mai statornici pînă de curînd.

Aceștia (și alții, pe care nu i-am uitat, dar cărora le lipsește încă fire un loc unde să scrie, fie rîbdarea să-și stăpînească locul) sînt cronicarii literari de azi și de mîine. Cine ar nega că au adus un aer nou în reviste ? Energiici, operativi și lucr semnificativ, foarte conștienți de a aparține de o aceeași generație, se simte la aproape toți o explicabilă dorință de a impune noi valori. Par a învidia solidaritatea generației anterioare (în tot cazul sînt obsedați de ea) ; în realitate noi nu am fost nici pe departe atît de solidari ca ei. Scriu recenzii, dar visează opere capitale. Refuză orgolios să-și socotească volumele culegeri de articole (deși citeo-dată sînt). Ambiția lor mărturisită e să scrie istorii ale literaturii de azi. Deocamdată, își exersează vederea în ronduri de noapte ca Mircea Iorgulescu, cînd nu debutează, de-a dreptul, ca Petru Poantă cu „preludii“ de istorie. Idealul lor îl rezumă Dan Culcer spunînd că visează o carte polivalentă, în care sociologia și filozofia literaturii să se împletească cu estetica. Doar Cornel Ungureanu pare a se simți bine la umbra cărților în floare : în postul său de cronicar, adică, de la revista „Orizont“ (titlul cărții lui de debut mi-a sugerat titlul articolului de azi).

În talent și în ambiție, tinerii critici sînt greu de întrecut. Revistele, care să le asigure continuitatea absolut necesară, e probabil că nu le vor lipsi. Spre a nu ne decepționa de speranțele puse în ei, mai au nevoie doar de o mare literatură (fiindcă aceasta e limita ce etern oprește pe critic : el e mare, dacă literatura însăși despre care scrie e mare). Nu ei o pot, desigur, crea ; dar, de se vor lupta pentru ea, o vor avea.

NICOLAE MANOLESCU ■

Din numărul viitor : Memoriile lui Aurel Baranga

DINTR-O EROARE REGRETABILĂ

Dintr-o eroare regretabilă, în articolul „Certificate medicale pentru bolnavi de ocazie” din nr. 15 (14 aprilie a.c.) al revistei, a apărut pe coloana a doua numele doctorului Stan Constantin în locul numelui doctorului Ioan Petru Andreescu. Precizăm că doctorul Stan Constantin nu are nici o legătură cu întâmplările relatate în cazul 2 din articol și îl cerem scuze pe această cale. Fraza „Medicul primar Stan Constantin conchide că dr. Niculescu comite de-a dreptul o obrăznicie...” a fost inițial „Deși simte că e prea de tot, că doctorul Niculescu comite de-a dreptul o obrăznicie...”. Ceea ce nu e același lucru. Sintem datorii deci cu cele mai bune cuvinte omului în cauză, slujitor, de-a lungul unei lungi și fructuoase cariere, al sănătății oamenilor.

În cadrul Casei pionierilor din Birlad, conduc un cenanu de muzică folk și poezie patriotică „George Tutoveanu”. Acest cenanu a participat la jumătatea lunii trecute la ediția întâi a festivalului pionieresc interjudețean „Balade pentru eroi” de la Brăila, unde a primit premiul pentru cel mai bun grup folk; la festival au participat nouă județe și municipiul București. Intrucit este un succes meritat pentru munca pe care au depus-o acești elevi pasionați de muzica tinăra și poezie, vă rog să faceți cunoscut, prin intermediul revistei, frumoasa realizare a pionierilor ce nu depășesc ca vîrstă 15 ani. (Ioan Iacob, Birlad).

Din partea conducerii Consiliului popular al municipiului Galați:

„Urmare scrisorii trimise de un grup de angajați de la Combinatul siderurgic Galați — prin care se sesizau unele anomalii în transportul în comun — vă informăm că am analizat situația și am constatat că este reală. În perioada menționată s-au produs aglomerări la tramvaiele care circulă spre Combinatul siderurgic, din cauza unor defecțiuni la sistemele de alimentare cu curent electric. Defecțiunile s-au remediat și circulația tramvaielor a intrat în normal. S-au luat măsuri ca în alte cazuri similare să se intervină cu o suplimentare de autobuze.”

În luna mai a anului trecut s-a prezentat la usa apartamentului meu un cetățean care a solicitat să facem comandă de jaluzele. Cetățeanul avea asupra sa șapte feluri de modele; am ales unul am achitat șase sute de lei, urmînd ca atunci cînd vine să le monteze să mă dăm diferența de 570 lei. Termenul era în jur de 10.VI.1976. Am încheiat actul respectiv, și cu asta am rămas în așteptarea jaluzelelor, care nu au venit nici în ziua de astăzi. Menționez că în luna august s-a prezentat un alt cetățean, s-a jurat pe copilul lui că vom primi piesele comandate în termen de 19 zile, că celălalt a fugit cu banii, o să le aducă el, cu siguranță, și să nu facem nici o reclamație că stricăm firma întreprinderii. Iată că în curînd se împlineste un an de cînd am dat banii, și nu m-am mai putut împotrivi dorinței de a fi ajutat prin intermediul revistei dumneavoastră. Pentru eventualele verificări, reproduc textul ștampilei aplicate pe actul încheiat: „Autorizație 75, T. Neamț, tabloului și jaluzele, strada Bicazului bloc D 3, scara D, apartament 56” (Gheorghe Șarpe, Constanța).

Satul nostru — Piscul Pietrii, comuna Budești, județul Vlcea — are o vechime de peste 250 ani de atestare documentară și este așezat în preajma Dealului Negru, pe malul stîng al Oltului. Necazul celor peste 70 de familii care-l locuiesc constă în faptul că drumul de acces spre sat din drumul județean este impracticabil. Deși s-a cerut sprijinul organelor locale, drumul continuă să fie nepietruit, iar tractoarele au făcut șanțuri masive în argila drumului, el devenind pe zi ce trece și datorită intemperiilor naturii total necorespunzător. Sintem dispuși să efectuăm un număr sporit de ore de muncă patriotică pentru reamenajarea acestui drum de acces, nu cerem forurilor în drept decît să ne ajute cu niște basculante cu balast pentru împietruire. Rezolvări ca cea dată anul trecut — prin montarea unui semn de drum închis circulației publice — credem că numai din birou se pot da! (Ion și Gheorghe Banu).

În cursul lunii martie a fost dat în folosință Complexul sanatorial al angajaților din cooperativele agricole de producție din stațiunea Geoagiu Băi, județul Hunedoara. Vă trimitem o fotografie reprezentînd această frumoasă și mai ales utilă instituție prevăzută cu 250 de locuri, avînd cele necesare pentru toate procedeele de tratament al reumatismului (Nicolae Tokacek, București).

Primum din partea Ministerului Educației și Învățămîntului:

„La adresa dumneavoastră cu care ne trimiteți scrisoarea cititorului V. Teodorescu din Constanța (prin care acesta semnala inadvertențe într-o broșură de specialitate — n.r.), vă comunicăm că s-au cercetat cele sesizate de dînsul și s-a constatat că sint întemeiate. Ministerul Educației și Învățămîntului a examinat conținutul culegerii „Exerciții și probleme de aritmetică pentru clasele I-IV” și a stabilit ca pentru anul viitor culegerea să nu mai fie reeditată. De asemenea, în prezent, în minister sint în curs de elaborare norme în legătură cu temele pentru acasă. Acestea vor fi difuzate în rețea și vor intra în practica școlară. Celelalte aspecte sesizate privind predarea aritmeticii au fost aduse la cunoștința Inspectoratului școlar al județului Constanța, care le va urmări în cadrul acțiunilor de îndrumare și control.”

Mă numesc Jurcovan Silvia, sint autoarea cărții de bucate intitulată „Carte de bucate pentru tinerele gospodine”, din care un redactor de la revista Flacăra, tov. Monciu-Sudinski, a extras citeva fraze, unele trunchiate, sau lipsite de sens în afara textului integral, pentru a le prezenta într-o formă satirică în pagina „Racul” a revistei Flacăra din 3 martie 1977. Cartea, într-adevăr, s-a tipărit în 256.000 de exemplare și nici nu a împlinit anul pînă cînd s-a epuizat din întreaga rețea de difuzare. Asta înseamnă că marea publică a avut alte criterii de apreciere. Fără să caute nod în papură, a tratat-o cu toată grațitudinea, bucurîndu-se că are la dispoziție un ghid unde să găsească rețete de a căror reușită este garantată și multe sfaturi utile pe care nu le-a găsit înainte în nici o altă carte de bucate.

Eu nu sint scriitoare de literatură și este posibil să fi făcut unele greșeli de formă. Sint profesora de gospodărie și am vrut să vin în ajutorul tineretului cu experiența mea de peste 40 de ani. Cel care a încercat să denigreze munca mea nu și-a îndreptat spiritul critic și asupra fondului rețetelor prezentate, ceea ce ar fi fost mai de înțeles. Este prima mea îndrăzneală de-a mă expune aprecierii unuia public atît de larg și vă mărturisesc că am primit cu mari emoții vestea apariției cărții, deoarece aveam de dat un greu examen. Am promis în prefață să fac o carte care să nu dezamăgească așteptările și pentru aceasta am depus o muncă plină de responsabilitate, experimentînd practic fiecare rețetă, pentru a putea da îndrumări exacte. Eforturile mi-au fost răsplătite prin mulțumirile care mi s-au adus atît în scris cît și verbal, deși nu s-a făcut nici o publicitate acestei cărți. Reclama și-a făcut-o singură și cred că nu datorită lipsei de valoare. (Silvia Jurcovan — Sibiu)

Cititorii ne sesizează

Cornel Gheorghe — Boldești, Prahova: cu bonul nr. 41894 a cumpărat de la magazinul nr. 62 Conștiința din Ploiești, din strada Republicii nr. 22, un electromotor cu prețul de 2070 lei, și pe a cărui etichetă scria: „motor monofazic — 2,8 kw — 2800 ture Siemens”; ajuns acasă, a constatat cu amărăciune că electromotorul nu are decît 1,2 kw, iar turajia este de numai 1440 rotații pe minut; n-ar strica mai multă atenție din partea celor puși să valorifice diverse obiecte prin acest tip de magazin.

Grup artiști pensionari — Timișoara: la 27 aprilie a.c. la Timișoara a avut loc spectacolul festiv cu opera „Aida”, aniversînd 30 de ani de la înființarea Operei de Stat din Timișoara; ne face cunoscut, cu amărăciune, că au constatat că aceia care au fost fondatorii Operei, azi puțini la număr, nu au fost invitați la acest spectacol...

S. Fieciu — București: în centrul Capitalei, pe bulevardul Republicii, în imediată apropiere a noului hotel „Modern”, se află o groapă de gunoi mascată privirii trecătorilor cu niște panouri din pia-

Din partea Spitalului C.F.R. Simeria: „În legătură cu sesizarea cititorului Adrian Oncu, strungar la Autobaza T.A. Brad, apărută în această pagină în revista Flacăra nr. 16/1977. Vă comunicăm că cele relatate sint reale. Facem precizarea că la Autobaza T.A. Brad avem un punct de sănătate, arondat dispensarului medical al întreprinderii C.F. Deva. Acest punct de sănătate este deservit de un cadru mediu sanitar, iar o zi pe săptămîna — respectiv în ziua de vineri — un medic de la dispensarul medical al întreprinderii C.F. Deva se deplasează la acest punct, asigurînd asistență medicală calificată. Unul din cei doi medici ce deservesc dispensarul medical al întreprinderii C.F. Deva fiind în concediu medical de lungă durată pentru o afecțiune care a necesitat o intervenție chirurgicală, celălalt medic nu a mai putut să se deplaseze săptămînal la punctul de sănătate Brad, dispensarul medical al întreprinderii C.F. Deva fiind un dispensar greu, cu indicator de aglomerare mare. Datorită sesizării apărute în revista Flacăra, problema a fost rezolvată prin dirijarea unui medic de la dispensarul medical de întreprindere I.M.M.R. Simeria o zi pe săptămîna la punctul de sănătate Brad. Vă mulțumim pentru ajutorul în muncă.” (Scrisoarea este semnată de medicul șef al Policlinicii, dr. Ioan Nicula).

Sint profesor de muzică și compozitor. În grădina aveam un prieten, sub umbra căruia simțeam adesea cum îmi picură în suflet sunetele ce trebuia să le atern pe hîrtie. Acest prieten m-a întovărășit în munca mea timp de 40 de ani. Era un tei, care pe lângă binecuvîntata sa valoare subiectivă ce-mi oferea, se dăruia și vecinului din fundul grădinii prin florile sale medicinale, pe care acesta le recolta cu învoirea titularului său de drept, care eram eu. Pînă într-o zi, cînd vecinul robit de ingratitude, m-a dat în judecată pentru a fi obligat să curm prin tăiere viața acestui tei. Cu toate eforturile pe care le-am depus pentru a salva viața bătrînului copac, acesta a fost tăiat. (Sever Ageu, Arad, str. Făgăraș nr. 5).

Mă numesc Iovana Cornelia, am 16 ani și sint elevă în anul I la Liceul „Tudor Arghezi” din Craiova, str. Vasile Alexandri, nr. 97. V-aș ruga să mă ajutați să-mi regășesc frăiorul și părinții mei. Eu nu cunosc pe nici unul. Am aflat că la vîrsta de 3 ani am fost găsită împreună cu frăiorul meu, în vîrsta de 2 ani, în Gara de Nord, în București, fără nici un act de naștere ci numai cu cite un bilet pe care la mine scria IOVANA CORNELIA 3 ani și la frăiorul meu IOVANA CORNEL 2 ani.

De acolo am fost luată de miliție și adușă la Craiova la Creșa de copii. La vîrsta de 7 ani a trebuit să încep școala și am fost mutată la Casa de copii din comuna Cîmpani, județul Dolj, care s-a mutat în anul 1976 în Craiova, str. Comuna din Paris nr. 28, unde îmi petrec și acum vacanțele, iar în timpul anului școlar sint la internatul liceului. Așa jum tot copiii din lume se bucură atunci cînd își vîd un frate sau părinți, vă rog să mă ajutați și pe mine să mă pot bucura de acest sentiment. Aș vrea foarte mult să-mi vîd și eu frăiorul pe care nu-l cunosc și nici nu știu unde se află acum. Am aflat doar că la împlinirea vîrstei de 7 ani a fost mutat la Casa de copii din Drobeta-Turnu Severin. De asemenea aș vrea să știu și părinții mei că sint sănătoși și am crescut mare și fără ajutorul lor. În speranța că mă veți ajuta eu vă mulțumesc foarte, foarte mult și aștept cu nerăbdare rezultatul străduinței dumneavoastră.

Mă numesc Constanța Cruceru, domiciliu în Craiova, strada Alexandru cel Bun nr. 23. La data de 16 aprilie anul trecut am cumpărat un aparat de bătut covoare, cu suma de 400 de lei; după trei zile acest aparat s-a defectat. Am intervenit cu zeci de adrese la Direcția comercială județeană, arătînd că aparatul este defect, că există un certificat de garanție pentru bunul lui mers timp de un an de zile. A urmat un schimb interminabil de adrese între Direcția comercială a județului Dolj, Tribunalul județean Dolj, Cooperajă meșteșugărească Craiova, Întreprinderea Electromotor Timișoara etc., din toate acestea eu rămînd înscă cu cei patru sute de lei cheltuiți în zadar.

caj, rămînd înscă deschisă pentru toți pasagerii cazați în acest hotel, printre care se numără și foarte mulți străini. Ar trebui să se impună interzicerea cu desăvîrșire a aruncării de către personalul hotelului, a tot felul de „reziduuri”.

Gheorghe Iancu — București: este pe deplin în acord cu propunerea cititorului Nicolae Georgescu din Timișoara apărută în Flacăra nr. 16 a.c. — prin care să se înființeze magazine sau secții în care să se vîndă îmbrăcăminte cu talii mai mari de 62. Aceleași lucru s-ar putea extinde și la vînzarea încălțămintei cu numere mari.

Dumitru Stancu — comuna Crîngu-Teleorman: în ultimul timp, cîmînul cultural a suferit o miraculoasă transformare, devenind depozit de var și sare al magazinului sătesc.

Magdalena Dumitru — București: starea canalizării străzii Olimpiada din sectorul 5 lasă foarte mult de dorit. La fiecare ploaie strada este inundată de la un capăt la altul, casele stau în apă, copiii merg la școală în cizme înalte de cauciuc sau purtați pe umerii rudelor care pășesc prin apa pînă la genunchi; I.C.A.B.-ul se face și el cî „plouă”.

Ioan Dăscălescu — Buzău: în numele unui grup de familii domiciliat în strada Unirii nr. 176, bloc D, scara 1, ne anunțăm că deși se plătesc către I.J.G.C.L. Buzău taxele legale, și deși au trecut doi ani de la începerea acestor plăți, instituția respectivă întîrzie deschiderea rețelei de gaze în bucătăriile blocului.

Mă numesc Stan Simulescu, sint din satul Gemeni, comuna Dirvari, județul Mehedinți. La data de 1 septembrie 1975 am depus cererea pentru pensionare la C.A.P. Gemeni, dar din vina tovarășului Ion Găletușe, fostul casier, cererea mea s-a înregistrat cu trei luni mai tîrziu; adresîndu-mă printre-o scrisoare organelor în drept, Uniunea județeană a C.A.P.-urilor, Filiala Casei de pensii și asigurări sociale Mehedinți, prin adresa nr. 5277/30.VIII.1976, mă îndrumă să mă adresez la C.A.P. Gemeni pentru a-mi primi drepturile, adică diferența de bani, reprezentînd pensia pe cele trei luni cît mi-a fost întîrziat dosarul M-am adresat C.A.P.-ului Gemeni, la început mi s-a promis că voi primi suma respectivă, dar iată că astăzi mi se comunică că nu mai este nici o speranță să primesc acești bani, intrucit respectivul care se face vinovat nu mai lucrează la C.A.P.! Poate fi acesta un răspuns mulțumitor?

Primum din partea Procuraturii județene Bihor:

„Fîind sesizată de problemele tratate în articolul intitulat Cînd vinzi nucile și prunedele cu pomul, desfacerea unui contract de muncă devine o floare la ureche, apărut în nr. 4/1977 al revistei Flacăra, vă comunicăm că verificîndu-se cele semnalate s-au

constatat următoarele: în urma reclamațiilor anterioare adresate unor organe de presă și de stat, cazul contabilei Catia Bobuș de la C.A.P. Bunești a fost cercetat în cursul lunii noiembrie 1976 la fața locului de către un colectiv alcătuit din activiști ai Uniunii județene a C.A.P.-urilor și un reprezentant al ziarului local. S-a constatat cu acea ocazie că desfacerea contractului de muncă al contabilei Catia Bobuș este o măsură netemeinică și ilegală. Intrucit reclamanta s-a adresat inițial în mod greșit Comisiei de judecată, a fost îndrumată să înainteze contestația Judecătorei Beiuș, soluționarea contestației fiind în curs... Colectivul a examinat și restul aspectelor semnalate în articol, în care scop s-a solicitat concursul reclamantei, cerîndu-i-se să dea date concrete în legătură cu abuzurile imputate conducerii cooperativei, dar nu a putut indica nici o probă. Din examinarea referatului întocmit de către menționatul colectiv, se desprinde că în lipsa unor dovezi concrete nu au fost luate măsuri de tragere la răspundere.”

Am o bibliotecă formată din circa 1100 volume, printre care și „Mic dicționar al limbii române” editat de Editura Enciclopedică Română, și care are o defecțiune de legătură, și anume: în loc de filele cuprinse între paginile 1209 și 1224, s-au introdus din nou filele cuprinse între paginile 97-112, fapt ce ouce la imposibilitatea folosirii dicționarului. M-am adresat editurii respective în două rînduri și nici măcar nu a binevoit să-mi răspundă. Am cerut ca măcar să mi se trimită filele cu paginile 1209-1224 pentru a le insera în locul coresponzător dar zadarnic. Poate că prin apariția acestor rînduri, editura va binevoii să găsească o soluție pentru a se repara greșala comisă. (Ferencz Kulpinsky, vila 30, apartament 1, Săvinești-Neamț).

Sintem un grup de locuitori din satul Bunești, comuna Bunești, județul Vlcea; de vreo doi-trei ani am construit prin muncă patriotică și prin contribuția statului un magazin alimentar în sat, sat care este compus din circa trei sute de familii. Din nu știm ce motive acest magazin este aprovizionat înscă numai cu băuturi foarte tari și scumpe; dacă vrem să bem și noi un pahar cu bere sau vin, trebuie să mergem trei kilometri pînă la magazinul din centrul Bunești. Sintem convinși că organele în drept ar trebui să facă aprovizionarea magazinului conform cerințelor noastre și nu după criteriile comerciale cel puțin ciudate. (Scrisoarea este semnată de Grigore Șerban împreună cu 57 de cetățeni).

Vă scriu în numele tineretului din comuna Pietroasa, județul Bihor. Voi încerca să fiu cît mai succint: în primul rînd la cîmînul cultural nu este absolut nici un program, se dau filme cînd vrei și cînd nu vrei, nu ar fi nimic rău de s-ar da cînd vrem, dar nu se dau mai deloc; uneori, în cite o sîmbătă vedem un film aici în comună și acela ca va! și amar, deoarece nici tu sonor, nici tu imagine bună, probabil datorită aparatului de proiecție defect. Acum vreo doi ani de zile, luase ființă un club, la început a fost un televizor, s-au organizat, de asemenea, unele jocuri distractive, tineretul se putea destinde într-o oarecare măsură, de patru luni înscă nu mai există absolut nimic din acel club, totul a dispărut, unde, nu știm. De asemenea, tot pînă acum vreo doi ani, exista o bibliotecă comună destul de bună, și-a mutat înscă sediul și astfel stă mai mult închisă. De cite ori am amintit aceste lucruri în ședințele U.T.C. pe comună ni s-a spus că se va fixa un orar, că se va face, se va drege, dar lucrurile au rămas neschimbate. (Viorel Pilea).

POȘTA REDACȚIEI

● Florea Iacob, Orăștie — Scrisoarea a fost trimisă Direcției sanitare județene, cu indicația Ministerului Sănătății de a dispune examinarea dumneavoastră de către o comisie medicală de specialiști și dacă va fi necesar veți fi internat într-o unitate de profil din țară.

● Marin Secuianu, București — Consiliile populare sint competente să sprijine asociațiile de locatari în privința aplicării corecte a prevederilor legale referitoare la stabilirea și repartizarea cheltuielilor comune.

● Ioana Socaciuc, Arad — Sesizarea dumneavoastră am trimis-o spre cercetare Ministerului Educației și Învățămîntului pentru a lua măsurile ce se impun.

● Elena David, Iași — În situația dumneavoastră nu aveți dreptul să vă pensionați de bătrînețe mai devreme de 55 de ani.

● Ovidiu Furdul, Deva — Nu vi s-a avizat favorabil transferul pentru că secția unde ați lucrat era deficitară din punct de vedere al personalului calificat, motiv pentru care conducerea combinatului se preocupă îndeaproape de stabilizarea forței de muncă.

● Gheorghe Stellan, București — Ministerul Sănătății, căruia ne-am adresat, ne-a comunicat că a reținut propunerea dumneavoastră ca în cadrul policlinicilor cu plată să se mențină cabinetele de consultații de pneumologie, urmînd ca bolnavilor cu afecțiuni pulmonare netuberculoase să li se asigure și asistență medicală prin aceste policlinici cu plată.

● Valeriu Popa, Timișoara — Perioada stagiului militar se include în vechimea nefînteruptă în aceeași unitate numai în situația în care încorporarea a avut loc după data de 1 martie 1973, dată cînd a intrat în vigoare actualul Cod al Muncii.

● Radu Seghedin, Constanța — Dacă nu puteți ajunge la o situație amiabilă cu familia soției, adresați-vă organelor juridice.

MARGA NEDELEA

FLACĂRA nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Si nu uitați să vă iscăliți.

1877

„INDEPENDENȚA E SUMA

„...Am ajuns la scopul urmărit nu de azi ci, pot zice, de secole...”

Cucerirea independenței României, dată memorabilă în istoria națiunii, se înscrie printre marile momente ale procesului de devenire a României moderne și contemporane. „În stare de rezel, cu legăturile rupte — a spus atunci cu mândrie Kogălniceanu, în ședința Camerei din 9 mai 1877 — ce sintem? sintem independenți; sintem națiune de sine stătătoare...” Dar neatirarea patriei n-a fost rezultatul întâmplării sau al unui concurs fericit de împrejurări, după cum n-a fost nici un dar „generos” al marilor puteri. Cucerirea independenței implinea ardente năzuințe seculare și era incununarea unui amplu proces intern dezvoltat deosebi începând cu revoluția de la 1848, de aceea Kogălniceanu spunea tot la 9 mai 1877 că „am ajuns la scopul urmărit nu de azi, ci, pot zice, de secole și mai cu deosebire de la 1848 încoace...”

Revoluția de la 1848 dezvoltase deplina cristalizare a națiunii moderne române și arătase forța poporului în acțiune. Deși înăbușită prin intervenții represive externe, revoluția stabilise un vast program de acțiune, care a reprezentat un îndreptar pentru români în următoarele etape istorice. În cadrul acestui program independența figura, firesc, la loc de cinste și înfăptuirea ei s-a impus „oamenilor de la 1848” și urmașilor lor imediați ca o datorie patriotică și revoluționară.

Unirea Principatelor, făurirea statului național pe calea ingenioasă și curajoasă a dublei alegeri a domnitorului Alexandru Ioan Cuza, a reprezentat prima importanță concretizată a programului de eliberare națională și socială a poporului român, ratificat și precizat de revoluția pașoptistă. Dar Unirea n-a însemnat doar ștergerea unui hotar anacronic, între două dintre țările române, deoarece în același timp ea a deschis drum larg unui lanț de reforme inovatoare și în primul rind reformei agrare și totodată ea a fost preluatul Independenței.

Luminoasa domnie a lui Alexandru Ioan Cuza și deceniul următor au reprezentat o etapă în care națiunea și-a pregătit lupta de eliberare. În domeniul social-economic, prin modernizarea structurilor, în cel politic, în cel militar — prin temeinică pregătire a armatei și prin dotarea ei cu armament —, ori în cel cultural, s-a procedat la o vastă acțiune care a dezvoltat în circumstanțele date neatirarea statului modern ce se constituie reprezenta o condiție sine qua non a propășirii sale. Totul era de fapt pregătit și nu se mai aștepta decît un context internațional prielnic.

Redeschiderea problemei orientale în vara anului 1875 a creat ambianța necesară unei apropiate treceri la acțiune. Efervescența de care a fost cuprinsă națiunea nu se poate descrie. Românii așteptau cu nerăbdare să ia armele în mîini și să înalțe steagurile libertății. Doi ani aproape a mai fost însă menținută neutralitatea, deoarece România nu putea risca o aventură. Dar timpul n-a fost pierdut, deoarece pregătirile politice și militare au continuat cu intensitate. România a dezvoltat o susținută activitate în domeniul relațiilor externe și a căutat să epuizeze toate căile ce i se mai ofereau pentru o obținere a independenței pe cale pașnică, deși era evident că numai prin luptă aceasta putea fi temeinic și durabil obținută.

În primăvara anului 1877 zarurile au

fost aruncate. S-a încheiat convenția cu Rusia, s-a mobilizat armata și de la ajutorarea luptătorilor sud-dunăreni ce se efectuase în anii 1875—1876, s-a trecut la directă înfruntare cu armele în mîini a Porții otomane. La 26 aprilie, pentru întâia dată, tunurile românești au ripostat cu energie bombardamentelor otomane de pe linia Dunării. Trei zile mai târziu România declara starea de război cu Imperiul otoman, pentru ca după 11 zile să fie proclamată independența.

Dar neatirarea nu trebuia numai declarată, ci și impusă marilor puteri. Era necesar ca actul istoric al României să fie acceptat de Europa și pentru aceasta trebuia ca el să fie consfințit prin jertfa de sînge a armatei, prin sacrificiile poporului. „Noi trebuie să dovedim — a spus clarvăzător Kogălniceanu la 9 mai 1877 — că sintem națiune vie, trebuie să dovedim că avem conștiința misiunii noastre, trebuie să dovedim că sintem în stare să facem și noi sacrificii pentru ca să păstrăm această țară și drepturile ei pentru copiii noștri și această misiune în momentele de față este încredințată fraților și fiilor noștri care mor la hotare...”

Armata română a făcut în 1877—1878 dovada capacităților sale, a patriotismului și forței sale. Timp de aproape două luni ea a acoperit linia Dunării, apărînd frontierele, împiedicînd orice incursiune de anvergură otomană și înlesnind armatei ruse nestingherită înaintare spre fluviu. În vară, chemată în sprijinul armatei ruse aflate într-o situație dificilă în urma a două succesive înfringeri în fața Plevnei, oștile române au trecut la sudul Dunării, a acționat eficient în direcția Plevnei și a participat la cea de-a treia bătălie pentru cucerirea puternicului sistem fortificat comandat de Osman Pașa. Plevna n-a căzut în această luptă de la 30 august 1877, dar românii au cucerit cu eroism și neprecupețită jertfă de sînge Grivița I, dovedind prin aceasta lumii întregi dreptul la libertate națională al României. Participarea aceleiași armate la asediul Plevnei și apoi la acțiunile împotriva Vidinului și a Belogradicului au arătat din nou însușirile ostașilor români și prin aceasta au justificat și noul statut internațional al României.

La San Stefano și la Berlin puterile n-au făcut decît să ratifice o cucerire a românilor. Ele n-au dăruit României libertatea, ci doar au recunoscut ceea ce ea însăși înfăptuise și ceea ce era evident un act istoric ireversibil. Un veac de existență a României independente, stăruitoarea grijă a națiunii pentru păstrarea suveranității naționale și pentru salvagardarea neatirării în cele mai grele împrejurări au demonstrat viabilitatea a ceea ce se realizase în 1877.

Cu peste trei decenii în urmă, independența României a căpătat în zilele fierbinți ale insurecției armate naționale antifasciste și antiimperialiste din august 1944 noi dimensiuni odată cu deschiderea drumului României spre socialism. Nicicînd n-a avut neatirarea patriei atîta greutate în inima fiecărui cetățean al țării, al fiecărui român ca astăzi în România socialistă. În fruntea poporului, Partidul Comunist Român, prin glasul secretarului său general, a dat în nenumărate rînduri expresie înțelesului profund pe care independența l-a dobîndit în conștiința națiunii, a relevat însemnătatea deosebită pe care neatirarea patriei o are în politica României, ca și respectul pe care țara noastră îl are pentru oricare popor care luptă pentru libertatea sa națională, sprijinul pe care ea înțelege a-l da celor ce acționează pretutindeni pentru eliberarea lor socială și națională. Prilej de bilanț, centenarul Independenței este totodată și un moment de demnă afirmare a unei poziții ferme în care fierbente dragoste de patrie se îmbină armonios cu solidaritatea față de oricare popor luptător pentru propria sa devenire și realizare, pentru afirmarea sa liberă în lume.

DAN BERINDEI ■

Independența — drept al poporului, independența — act de justiție

Dintre multele chipuri ale independenței l-am ales pe acela al actului de dreptate, al actului de justiție pe care și l-a făcut, sîsei, acum 100 de ani, poporul nostru. Apoi, în jurul unei mese rotunde gazetărești am invitat să-și spună cuvîntul de cetățeni și de juristi, de urmași ai oamenilor timpului luptei pentru independență și de contemporani ai oamenilor timpului luptei pentru construcția societății socialiste multilateral dezvoltate, pe cinci profesioniști ai dreptății, ai justiției din orasul Giurgiu: Alexandru Atudosie, președintele Judecătoriei, Horia Ghibănescu, procuror șef al Procuraturii locale, Nicolae Mircea Ciuceanu, consilier juridic la Consiliul popular al municipiului, Ion Tomescu, directorul Biroului de asistență juridică, și Simion Nicolae, judecător la Judecătoria municipiului.

N. I.: Vă propun să începem discuția noastră, să-i punem temelie, abordînd subiectul, de esență, al temeiului juridic al independenței de stat a României.

Alexandru Atudosie: Simion Bărnăuțiu, figură luminoasă de jurist ardelean, afirmă: „Unirea este necesară pentru că națiunea română, fără dînsa, nu și-ar putea apăra viața și libertatea, unirea este temelia pentru apărarea libertății”. Unirea de la 1859 a constituit fundamentul victoriilor obținute de poporul român în lupta pentru desăvîrsirea unității naționale și statale. Iar în contextul european al vremii, realizarea unirii Țărilor Române, înaintea unor state ca Italia și Germania, a trezit nu numai admirație, dar a demonstrat vitalitatea poporului român și dorința lui de a fi unit și liber. Unirea, prin actul ei politic și juridic, a creat condițiile necesare înlăturării suzeranității otomane, a obținerii independenței de stat a României. Modul în care Alexandru Ioan Cuza, reprezentant al partidei naționale, a fost ales la 24 ianuarie 1859 domn al celor două țări, se cunoaște. Alegerea este perfect caracterizată de consulul francez la Iași, Victor Place, susținător al unirii, care găsește cele mai nimerite cuvinte pentru a ilustra o situație de fapt: „A putut fi ales cu aclamații, fără intri-gă, fără violențe, fără corupție, prin singurul fapt al unei alegeri legale și al unei adunări libere”, aceasta pentru că „o nouă viață a pătruns în rîndurile societății românești”. Dar această alegere a constituit doar un prim pas spre realizarea statului român unitar. Ea a avut un puternic ecou în Transilvania unde românii „numai la Principate privesc, iar cînd s-a ales Cuza domn, entuziasmul la românii din Transilvania era poate mai mare decît în Principate”, după cum spunea juristul și istoricul Alexandru Papiu Ilarian, dînd glas sentimentelor românilor de peste muntii.

Horia Ghibănescu: Într-adevăr, Unirea Principatelor Române din 1859 a însemnat nu numai actul de naștere al României moderne, ci și creșterea încrederii poporului român în posibilitatea eliberării naționale și a independenței. În mod firesc, independența a constituit unul din țelurile ce trebuiau să fie înfăptuite de către noul stat românesc. Alexandru Ioan Cuza, încă din vara anului 1859 planuia obținerea neatirării Principatelor Unite: „Ca domnitor, scrie el în acel an, sint convins de necesitatea de a acționa cu energie și de a scoate toate avantajele posibile din evenimentele care se pregătesc pentru fericirea și independența poporului meu”. Unirea a făcut posibilă și constituirea unei armate comune, care s-a acoperit de glorie pe front și a pecetluit prin victoriile ei declarația de independență, făcînd ca drepturile României să fie, în cea mai mare parte, recunoscute. Dealtfel, actul independenței a fost precedat de un act de unire și a fost și urmat de un act de unire: Actul de desăvîrsire a unificării statului național român, unirea Transilvaniei cu Țara la 1 decembrie 1918. „Adunarea națională a tuturor românilor din Transilvania, Banat și Țara Ungurească, adunați prin reprezentanții lor îndreptățiți la Alba Iulia în ziua de 18 noiembrie (1 decembrie) 1918, decretază Unirea acelor români și a tuturor teritoriilor locuite de dînsii cu România”, unire „pentru toate veacurile decisă”. 1859—1877—1918 sint momentele fundamentale ale luptei pentru făurirea statului național român, unitar și independent.

Nicolae Ciuceanu: România — denumită oficial astfel după constituția din 1866 — a încheiat convenții comerciale care formal nu puteau fi încheiate decît de către statele deplin independente. Astfel de convenții au fost încheiate cu Austro-Ungaria, Franța și Rusia. Și cu toate

că nu erau prea avantajoase economic, ele au avut meritul că recunoșteau România ca subiect de drept internațional, cu alte cuvinte capabilă să încheie în mod liber acorduri cu alte state. Un acord de o importanță istorică, nemijlocit legat de independența deplină a țării, a fost convenția încheiată cu Rusia la 4 aprilie 1877, prin care trupele rusești erau autorizate să treacă în mod liber pe teritoriul românesc spre Balcani. În schimb, guvernul rusesc se angaja să mențină și să respecte „drepturile politice ale statului român, astfel cum rezultă din legile interioare și tratatele externe”, precum și „a menține integritatea actuală a României”. Camera și Senatul nostru au ratificat, la 14 aprilie 1877, Convenția semnată. Acest fapt a determinat Turcia, care ne-a considerat ca vasali rebeli, să pornească război împotriva României. La 9 mai 1877, Adunarea Deputaților a proclamat în ședință solemnă independența de stat a României. Mii de cetățeni ai Capitalei,

„Iar dacă dușmanul atunci mai bine muriți p lării și ticăloșirii țării voas

„Niciodată pentru R tate”

„Independența e su

„Vrem să fim o naț și datoria noastră și a ce și avem o misie a implini

„Neam părăsit la ră în veac și vor bate tde și de trecere a oștilor. siliți a trăi de la o beje lume... Noi am rămas. C iar cînd s-a frint o clip am intins brutalității arm sintem tot acasă”.

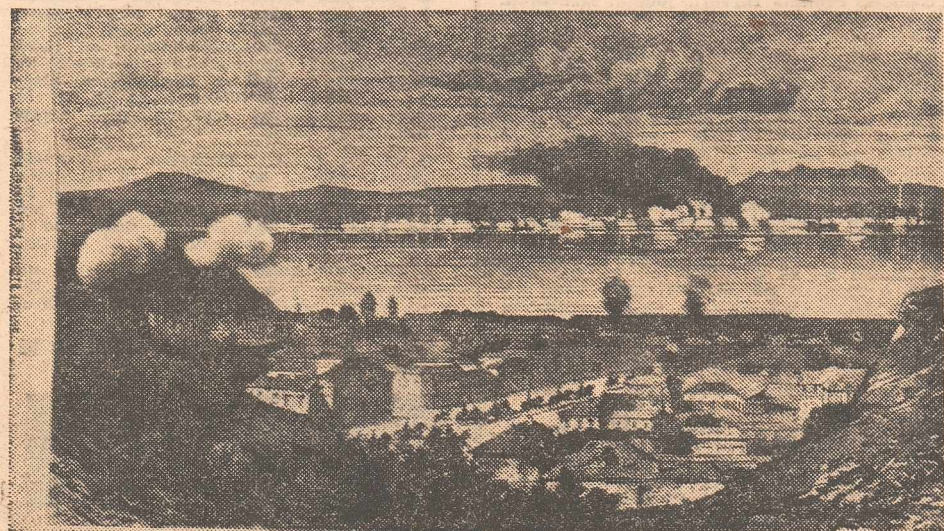
care urmăreau, din afara clădirii Parlamentului, desfășurarea lucrărilor ședinței, au aclamat cu putere această hotărîre istorică.

N. I.: Mi se pare obligator să zăbovim puțin asupra momentului — de esență și juridică — al proclamării independenței de către Parlamentul țării.

Horia Ghibănescu: Cum s-a spus, Parlamentul României a proclamat, la 9 mai 1877, independența țării, înlăturînd vasalitatea față de otomani. Proclamația era sancționată de șeful statului. Guvernul român a adus la cunoștința puterilor europene proclamarea independenței României dar acestea, surprinse de inițiativa țării noastre, nu au recunoscut, momentan, acest fapt împlinit. A trebuit să trecem prin baia de sînge din Balcani, în deosebi de la Plevna, spre a impune nouă situație a țării noastre statelor europene.

Nicolae Ciuceanu: Fiindcă vorbim despre actele Parlamentului, țîn să subliniez că la 11/23 mai 1877, într-o altă ședință istorică a Camerei, s-a votat legea pentru desființarea tributului pe care Țările Române îl plățiseră Porții Otomane timp de peste 400 de ani. Tributul era în acea dată de 914 000 lei, sumă care a fost dată pentru întreținerea armatei.

Simion Nicolae: Cu toată cucerirea independenței depline pe cîmpurile de luptă, acțiunea pentru independență p plan juridic internațional nu se terminase. Este adevărat că prin Tratatul de la Berlin din 1878 s-a recunoscut independența internațională a României. Dar acelaș tratat prevede că după recunoașterea generală a independenței României, această recunoaștere trebuie să fie făcută și de către fiecare mare putere în parte. Pri

mele puteri care au recunoscut independența României în 1878 au fost Rusia, Turcia și Austro-Ungaria, pe cînd Anglia, Franța, Germania și Italia au tăragănat recunoașterea timp de doi ani. Pînă la sfîrșitul anului 1880, România a fost recunoscută ca stat independent și suveran în raporturile sale internaționale de 17 state care întrețineau relații diplomatice cu ea, înființînd legații la București.

Ion Tomescu: Românii din Transilvania și-au exprimat atașamentul lor față de cauza națiunii înfruntînd oprirea și intimidările autorităților austro-ungare. Este cunoscut că Gheorghe Barițiu a fost acuzat și judecat pentru „crima de tulburare a liniștii publice și pentru delictul de agitațiuni și provocări de ură” prin aceea că a publicat în presă articolul „Spre folosul românilor răniți”, prin care apela la contribuții pentru nevoile frontului de la Dunăre. În arhiva „Astreii” din Sibiu dezbateră procesului, consemnat în „Darea de seamă asupra procesului politic de presă alu dlui Gh. Barițiu, redactorul «Observatorului» în chestiunea colectelor pentru soldații români răniți”, evidențiază atitudinea demnă, patriotică, a acestui cărturar. După ce a recunoscut că el este autorul articolului din presă incriminat, după ce a refuzat să recuze vreunul din cei 36 jurați sași care intrau în compunerea curții, Gheorghe Barițiu a respins acuzațiile care i-au fost aduse de autoritățile austro-ungare arătînd — în esență — că este o datorie umanitară să ajute pe răniți, că România a ajutat în multe împrejurări pe unguri și că femeile române stringînd bani și scamă

tru v-ar prescrie condiții rușinoase, abia lui decît să fiți privitori împi-

ȘTEFAN CEL MARE

nia nu a existat un timp de vasali-

rieții noastre istorice!

MIHAI EMINESCU

na, puternică și liberă prin dreptul lte nații, căci voim fericirea noastră enire”.

NICOLAE BĂLCESCU

ea furtunilor care bat aici din veac in aceste locuri de ispititor belșug pentru cea mai înaltă civilizație și alta. Oricare alții s-ar fi risipit în ia în mină de strajă la toate zările să se lege din nou, tainic, oțelul, țire a inteligenței noastre. Și iată,

NICOLAE IORGA

pentru soldații răniți vor merge înainte pe calea ce le arată sufletul lor, voința națională și exemplul Europei luminate. Este de semnalat că jurații, așa cum s-a arătat, sași de origine, au considerat că Gheorghe Barițiu este nevinovat.

N.I.: Nu credeți că e o datorie să ne amintim de juriștii care au făcut demersuri istorice pentru dobîndirea și recunoașterea independenței?

Nicolae Ciuceanu: Fără îndoială! Prinul și cel mai important dintre ei a fost Mihail Kogălniceanu. După cum se știe, el a fost o personalitate complexă și multilaterală: istoric, literat, jurist, om de stat, diplomat, industriaș, gazetar, legat de toate actele care au contribuit la făurirea României moderne, unite și independente. Ca ministru de externe în 1877 a rostit istoricele cuvinte, în ziua de azi, în Camera: „Sîntem independenți, sîntem națiune de sine stătătoare”. El a participat apoi la Congresul de la Berlin, ca delegat al României, susținînd cauza independenței.

N.I.: Cu toate că n-a fost spus tot ce e cer memoria, conștiința și sufletul nostru, unul dintre noi trebuie să rosască și acele cuvinte ale incheierii, ale concluziei.

Florin Ghibănescu: Prin idealurile și voința pentru unire și neatinare, poporul nostru a promovat în lume principiile de dreptate și progres. Faptul însuși că am existat în calea urgiilor istoriei, că ne-am răstrat ființa, integrîndu-ne cu valori proprii în tezaurul de creație al umanității, a însemnat o împlinire de progres, a însemnat încurajarea și stimularea luptei popoarelor care sufereau sub apăsarea străină.

I. NICOLAE

Un scurt popas astăzi, pe „drumul de glorie”

Grivița, mai 1977. Muzeul și Mausoleul din Parcul prieteniei româno-bulgare, nu departe de „Valea plîngerii” — stavilă naturală aproape de netrecut spre fosta redută numită nr. 1 și dominînd virful plat al unui deal domol, îmbrăcat acum în verdele primăverii — la 100 de ani de la războiul neatinării noastre, amintesc, prin numele tăiate în marmura de culoarea lacrimii și prin chipurile marcate în bronz și nemurire, că aici, atunci, la 1877, românii s-au acoperit de gloria vitejiei și a sacrificiului suprem, a dragostei de patrie și de libertate. Tocmai ceea ce evidențiază fiecare cuvînt, fiecare informație datorate, la fața locului, lui Gheorghe Simeonov, custodele unuia dintre multele lăcașe din Bulgaria ce eternizează drumul de glorie al puilor de lei. O scurtă convorbire cu acest prieten al poporului nostru, bun cunoscător al limbii și istoriei românilor, este plină de semnificații.

— Intii să mă explic: am învățat românește de unul singur... Născut în comuna Grivița, acum 50 de ani, am văzut că faptele de arme ale românilor la 1877 sînt mereu treze în conștiința, în sufletul locuitorilor de aici. Bunicii mei îmi vorbeau adesea despre dorobanți ca despre oameni simpli și cumsecade, pe care i-au cunoscut fiindcă aveau tabăra chiar în preajma Griviței, pe atunci un sat modest, cu aproape 50 de case. Românii cereau informații despre geografia locului, despre căile de acces, veneau în sat să cumpere ouă proaspete, ceapă verde și brînză de oaie. Dacă vă interesează aceste amănunte, foarte firești pe un front de luptă, chiar bunicii mei au „tirguit” cu ostașii români. Sigur, înainte de toate, i-au impresionat pe săteni curajul și sacrificiile românilor, îndeosebi în august 1877, cînd au forțat cucerirea redutei Grivița 1, reușind victoria la 30 august și pornind, alături de armata rusă, pasul hotărîtor spre înfrîngerea Plevnei, acolo unde, se știe, Osman Pașa, marele general turc, mobilizase aproape 50.000 de soldați. Da, a fost o adevărată epopee eroică și, de aceea, ne închinăm cu atita recunoștință bravilor eroi de la 1877.

— Istoria ați învățat-o doar acasă, pe locurile marii bălării?

— Intr-un sat în care s-a scris istoria, sigur, toți locuitorii cunosc cite ceva despre tactica militară și eroii căzuți pentru libertate. Nu m-am mulțumit cu atit, ci am urmat Universitatea din Sofia. Sînt profesor de istorie și geografie la Școala din Grivița și, cum vedeți, și custodele acestui Parc al prieteniei româno-bulgare, cu flori și monumente, despre care trebuie să spun că nu este singura dovadă a recunoștinței noastre comune față de glorioasele fapte de arme de la 1877. Strada principală din Grivița poartă numele eroului căzut în august 1877 — căpitanul Valter Mărăcineanu, altele omagiază eroismul sergentului Grigore Ion, cel care a cucerit drapelul turcesc, sau al soldatului Ion Melinte, al maiorului Gheorghe Șonțu, ale căror fapte de arme sînt cunoscute și de cei mai în vîrstă, dar și de cei mai tineri locuitori. Tot așa, piața centrală din Grivița poartă numele București, iar cooperativa agricolă — Școltea. Copiii învățat la școală poezia „Sergentul”, de Vasile Alecsandri, frumos tradusă în limba bulgară, și care este cuprinsă în manualele de literatură. Iar istoria Bulgariei — cum se știe și se apreciază — este strîns legată de istoria țării vecine și prietene, România. Priviți, de exemplu, această copie a tabloului lui Grigorescu, „Ceată bulgară în recunoaștere”; este o mărturie plastică, un adevărat document al prezenței bulgarilor în războiul de la 1877, ca și altă lucrare, „Țăran bulgar dînd informații unui ofițer român”, de O. Obedeanu.

— Sînteți, zilnic, mult solicitat — îndeosebi în această perioadă — de grupurile de turiști români, tineri și vîrstnici, care vin într-un adevărat pelerinaj pe urmele dorobanților.

— Asta mă bucură, pentru că pot da informațiile cerute și pentru că pot să cunosc emoția trăită de cei care aduc un frumos omagiu eroilor de la Grivița, venind să vadă locurile care amintesc de jertfele și bărbăția strămoșilor lor. Florile mereu proaspete din mausoleu, sub inscripția „Cine luptă vitejește, nepieritor îl rămîne numele”, dovedesc că românii nu uită anul 1877.

Iar bradul acesta impunător, care străjuiește intrarea în mausoleu, a fost plantat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, în septembrie 1965, ca semn de înaltă recunoștință față de eroii de la Grivița, față de istoria care leagă cele două popoare prietene, bulgar și român.

TEODOR BULZA

Soldatul român

Țăranul, păstorul și soldatul sînt cei trei stîlpi arhaici pe care se sprijină ființa națională a poporului român.

Terminologia militară a limbii noastre este de origine latină în mare parte și vorbind despre armata română pătrunzi grabnic în Crîngul de aur al oștirilor romane cu care strămoșii noștri daci s-au luptat și s-au înfrățit întemeind sub soare, în jurul Carpaților, coroana unei semintii statornice și drepte, apărîndu-și ființa prin cei mai buni fii ai săi de-a lungul veacurilor.

Armata, militar, soldat, veteran, ostaș sînt doar cîteva cuvinte latine ce numesc această arhaică datorie a privegherii.

Mai avem un cuvînt frumos provenit din latină, anume mirele, pe care filologii îl scot derivat din miles, care înseamnă ostaș. Nunta și slujirea patriei, mirele și ostașul sînt identici. Asa cum mărturisea legămîntul de credință pentru toată viața față de mireasa ce-ți devenea soție în vederea nasterii de prunci. Tot așa era legămîntul față de Patrie, căreia se cerea să-i rămîi credincios toată viața. Pentru că ostașul este omul jertfei și al slujirii, pentru buna viațuire a celorlalți, tot așa cum mirele devine din tot este o jertfă vie în vederea propășirii casei sale, a pruncilor săi în rînduiala unei Patrii.

Monumente ale sufletului

Traversăm Balcanii, dinspre Sofia, și ne îndreptăm spre Belogradic, Vidin, Smirdan și mai departe, spre toată linia frontului din 1877—1878. Monumentele, muzeele, mărturiile ale vitejiei armatelor române și ruse, a voluntarilor bulgari, te întimpină pe tot acest traseu. Vom relata, în cele ce urmează, cite ceva despre emoțiile, gîndurile și recunoștința unui popor eliberat față de eliberatori. Vizitaserăm unul dintre cele mai mari combinate chimice din Bulgaria, cel din Vidin, și Dimitar Petcov, inginer șef al combinatului, sublinia printre altele că liniștea acestui pămînt pe care ne aflăm acum, al Vidinului, se rează în egală măsură pe jertfele armatelor române și ruse care au luptat și pentru eliberarea Bulgariei. Unul din obiectele preferate în școală de Dimitar Petcov a fost istoria. Din cele ce am citit, din ceea ce se poate vedea la tot pasul în zona județului nostru, sublinia el, în alte locuri din Bulgaria, îmi dau seama de contribuția de jertfe, destul de mare, pe care armata română și-a adus-o pentru cîștigarea independenței sale și eliberarea țării noastre de sub dominația otomană. Nu putem decît să mulțumim, spune simplu interlocutorul nostru, poporului frate român care în 1877 ne-a adus eliberarea. În Vidin sînt mulți bulgari care călătoresc des în România, care știu românește; soția mea știe bine românește de pildă; colectivul combinatului nostru colaborează pe plan economic cu citeva întreprinderi din România. Toate acestea sînt, cred eu, mărturiile ale bunei vecinătăți dintre cele două popoare frățești.

Trecem prin Cetatea Vidinului și pe o stradă din apropierea acestei întărituri, pe care acum se joacă o ceată de copii, dovedind că gloriile faimoaselor imperii sînt trecătoare, o mamă își poartă copiii de mină: un băiețel și o fetiță. Se numește Nadejda Țvetanova și este controloare la Gospodăria de automobile a municipiului Vidin. Se bucură că sîntem din București, am acolo prieteni, rude, zice, și mama mea merge în fiecare lună în România. Pe băiețel, faptul că îl cheamă Liubomir Țvetanov Borisov și este în clasa a II-a, la Școala de la Ohrida. Pe fetiță o cheamă Bileana Țvetanova. Ce știu ei toți despre cetate? Știu că e o veche întăritură romană, care în memoria populară se păstrează cu numele de „Baba Vida”. Mai știu că acum o sută de ani românii s-au bătut și au murit aici pînă au smuls-o din mina turcilor. Cunosco, adică, esențialul, faptul că sub pămîntul Vidinului, ca și al Plevnei, Griviței, Opanceului, Smirdanului, al altor atitea localități, stau mormintele multor eroi români și ruși care au murit pentru eliberarea Bulgariei.

Familia și Patria sînt slujite de același mire, omul răbdării și al statorniceii, de acest ostaș ajuns la vîrsta încoronării, a logodirii, adică a înfrînării și consacării elului propriu pentru propășirea celorlalți.

Acești miri, acești ostași ai legămîntului față de Familie și Patrie, sînt nervul vital al unei națiuni și astfel s-a înțeles pe sine militarul Nicolae Bălcescu ce își socotea România propria lui mireasă: căci fără acest adinc legămînt atît de intim și cosmic totodată, ființa liberă a unei națiuni nu poate fi ocrotită.

A-ți jubi Patria ca pe propria ta mireasă pentru că tu ești ostaș, adică om al jertfei — mire — atît față de cei ai casei tale cit și față de cei ai Patriei tale — iată o misiune coplesitoare.

Însă pentru că această țară de-a lungul veacurilor a avut nenumărați slujitori de acest fel, ostași al jertfei de sine am devenit, sîntem o națiune între celelalte neamuri. Pentru că am socotit Patria mireasă am rămas aici de veche, în Carpați, peste veacuri nebiruții de urgiile ce s-au abătut peste noi: astfel de osteni au fost Mircea cel Bătrîn, Mihai Viteazul, Constantin Brîncoveanu cu cei patru fii ai săi decapitați pentru credința neamului nostru, Ștefan cel Mare sau Tudor Vladimirescu sau cei mulți de la Războieni sau de la Plevna sau Mărășești, cei care au întregit fața pămîntului acestui pămînt și cer instelat, ce alcătuiesc sufletul Patriei noastre în armonia universului.

IOAN ALEXANDRU

Poporul român a dat la Plevna multe jertfe, spunea profesorul Veselin Hadgi Nicolov, membru corespondent al Academiei de științe bulgare și director al Institutului de etnografie; jertfe pentru independența României și deopotrivă pentru eliberarea noastră de sub dominația de cinci secole a otomanilor. Faptul are o puternică influență educativă pentru popoarele noastre, mai ales pentru tineret. În fiecare an, cînd sărbătorim eliberarea noastră, poporul bulgar împodobește cu flori toate mormintele eroilor ruși, români și bulgari. Gestul exprimă recunoștință, e unul dintre mijloacele morale de întărire a relațiilor contemporane româno-bulgare. Jertfele poporului român au și azi un sens în întărirea prieteniei noastre. Și nu întîmplător, cînd avem sesiuni științifice, invităm colegii români, îi întimpinăm cu recunoștință și ne consultăm cu ei pe plan științific. Eu sînt și redactor șef al revistei de istorie, în traducere, „Vederea istorică”: e o carte mare, bogată în fapte și vom introduce în ea multe fapte de arme și vitejii ale românilor. Pregătîm, de asemenea, „Letopiseful prieteniei”. Sînt redactor principal al acestei lucrări și unul din volume, al VI-lea, e închinat Războiului de independență de la 1877—1878.

Dealtfel, amintiri prețioase poporului bulgar, vorbe de adincă recunoștință la adresa armatei eliberatoare româno-ruse, am întîlnit pretutindeni pe pămîntul Bulgariei libere: treceam pe străzile Rahovei, vorbeam românește și am fost întimpinăți prietenește de doi muncitori bulgari, de la „Telefoane”. Le-am răspuns că sîntem români, așa cum bănuiserăm, și că ne aflăm la Rahova să refacem întreg traseul ostașilor români care au luptat în Bulgaria în 1877. S-au bucurat, ne-au condus pînă la muzeul orașului și între timp am aflat că se numesc Enache Ivanov Constantinov și Anghel Iordanov Cemcev: cel dintii a fost nu de mult la Craiova. Al doilea, la Bechet. Noi, cei de aici, din Rahova, ne avem ca frații cu românii, ne mărturisează ei cu emoție vădită. Relațiile dintre țările noastre sînt foarte bune și copiii noștri trebuie să întrețină și să dezvolte aceste relații de pace, frăție și colaborare. Transmiteți-le românilor de azi, urmași ai vitejilor care au căzut aici, la Rahova, pentru independența și eliberarea popoarelor noastre de sub turci, credința noastră că sînt oameni buni. Cel puțin acesta este gîndul nostru și, credem noi, al tuturor bulgarilor.

Ne facem această plăcută datorie de a transcrie exact, aici, numai cîteva dintre gîndurile și sentimentele emoționante, prietenești, monumente de suflet ale unor muncitori, ingineri și intelectuali bulgari, ele reflectînd totodată sentimentele întregului popor prieten și frate bulgar.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU

CLIENTUL NOSTRU, STĂPÎNUL NOSTRU

BUCUREȘTI:

Bucureșteanul, în chip de cumpărător

Vorbind despre rețeaua comercială a Capitalei, nu se cade să scăpăm din vedere profilul propriu-zis al orașului, un oraș despre care edilii își dau astăzi seama că el s-a dezvoltat mult, ocupind o suprafață aproape egală cu cea a Parisului, de exemplu (excluzând periferiile), la un număr însă inferior de locuitori. Astfel, pentru aprovizionarea curentă cu alimente și bunuri de consum a cetățenilor care locuiesc în noile cartiere ale orașului, multă vreme s-a practicat sistemul construcțiilor sociale în grup, al marilor complexe comerciale datează să deservească zone uriașe. Nu e deci de mirare să în momentul de față distanța medie dintre cumpărători și magazinele din care cumpără curent este de peste un kilometru, în vreme ce distanța optimă a fost calculată la numai 300-400 de metri.

Dar, tot în momentul de față, tendința edililor — în conformitate cu dorința lucrătorilor din comerț — este de a împărți rețeaua comercială în patru mari categorii de unități comerciale, grupate după cum urmează: 1) centrul principal al orașului; 2) centrul comercial de cartier (avind o atracție zonală de numai 5-7 minute pentru magazinele din sectorul alimentar și maximum 15 minute pentru cele din sectorul nealimentar de vânzare curentă); 3) centrul de cartier cu importanță orașenească (format din supermarketuri în stare să polarizeze atenția cumpărătorilor și din alte cartiere, cum ar fi noul „Bucur-Obor”, de exemplu); 4) microcentrul comercial deservind un complex de locuințe (cu magazine în general de cerere zilnică).

„Este un fapt indiscutabil — ne spunea Radu Paul, directorul Institutului de cercetări comerciale — că unele cartiere bucureștene, cum ar fi Pajura, Militari sau Balta Albă, posedă la ora actuală un număr de spații comerciale prea mic față de densitatea populației și deci față de cererile înregistrate în fiecare zi. În primul rând, concepția arhitectonică a fost de vină — deși acest lucru nu s-a întimplat numai la noi în țară — dat fiind faptul că multă vreme nu s-au construit decât prea puține blocuri de locuințe prevăzute și cu spații comerciale adecvate. Sigur, ceea ce a contat în primul rând a fost dezvoltarea explozivă a orașului, în cadrul căreia s-au căutat mai ales rezolvări imediate, cu accent pe spații comerciale mici, neproductive. Trebuie azi să recunoaștem că a trebuit să primim o seamă de indicații privind obligativitatea folosinței corespunzătoare a parterului blocurilor, prin crearea unor spații comerciale moderne, spațioase, rentabile. S-a născut astfel, ca un prim exemplu, de urmat desigur în continuare, frumosul și deplin funcționalul cartier Pantelimon, o adevărată perlă a orașului.”

„Ideile actuale sînt grandioase — ne mai spunea dînsul. Orașul va deveni, peste numai cîțiva ani, cu totul altul, în care și rețeaua comercială va fi așezată mult mai bine, în deplină concordanță cu normele cele mai moderne ale comerțului. Ultimele magazine inaugurate de către secretarul general al partidului, „Premial” și, mai ales, „Bucur-Obor”, care este un unicat în Europa, nu sînt decît primele unități de acest gen, cu care ne

vom putea mîndri nu numai peste un an, doi — ci și peste 20 de ani!”

Dincolo de aceste amănunte de ordin mai mult edilitar, să reținem că destule îmbunătățiri ale rețelei comerciale se pot face și în tehnica de comerț propriu-zisă. Îmbunătățiri cu atît mai necesare cu cît, ca urmare a Programului privind producția și desfacerea către populație a bunurilor de consum în perioada 1976-1980, este de așteptat ca producția de bunuri de consum să se intensifice, creînd... probleme celor din comerț. În momentul de față (chiar dacă directorul Paul consideră că la noi cozile din fața magazinelor sînt mai ales cozi artificiale, create în special de cei care, se reped la o coadă de cum vîd cîțiva inși așezați unul după altul), sînt și lucruri care împietesc asupra desfășurării unui comerț modern, civilizât. Trebuie vorbit aici în primul rînd despre prezentarea, uneori deficitară, a mărfurilor, etalarea lor necorespunzătoare, ritmicitatea slabă a aprovizionării, spațiile de depozitare prea mici, personalul insuficient. Practic, tehnologia industrială a comerțului va trebui să intre, cît mai curînd, într-o adevărată revoluție — în pas cu întreaga revoluție tehnico-științifică ce se produce în țara noastră în chiar cîinutul în care ne aflăm. În acest sens, sistemul deja învechit al gestionarilor va trebui înlocuit cu mai mult curaj prin sistemul autoservirii, indiferent de felul mărfii expuse la vânzare. Apoi atît de desele împachetări de produse ușoare (produse alimentare, legume, fructe, unele articole de uz casnic, de menaj și așa mai departe) vor trebui înlocuite cu sistemul de preambalare, care scutește timp prețios atît cumpărătorului cît și vînzătorului. Mai poate fi adăugat comerțul prin corespondență, adică forma cea mai modernă și mai comodă a comerțului, care însă la noi este abia la început, sau mai exact spus este aproape inexistent.

D. GRECU ■

ALEXANDRIA:

Un comerț de calitate, care mai suferă pe ici, pe colo. Mai ales miercuria după-amiază!

Între activitățile care și-au reluat ritmul normal de desfășurare, după 4 martie, la Alexandria, în capitala județului Teleorman, s-a numărat și comerțul, pentru revitalizarea căruia s-au depus eforturi notabile, demne de toată lauda. Astfel, în condițiile în care seismul a afectat serios 42 de unități din rețea, comerțul din Alexandria s-a pus repede și temeinic în slujba intereselor oamenilor muncii, directorul Direcției comerciale județene, Radu Păunescu, om de acțiune și autor al unor remarcabile inițiativă, putînd raporta, la sfîrșitul lunii martie, îndeplinirea integrală a planului. Ba chiar depășirea lui cu niște milioane bune.

Pentru aceasta, s-au grăbit lucrările de refacere a unor unități și s-a procedat la o serie de reprofilări. Cele mai importante au vizat, firește, centrul comercial al orașului, plasat în jurul magazinului uni-

versal „Crinul” și al străzii Libertății, un spațiu destinat desfacerii dulciurilor, spre exemplu, fiind dezafectat și destinat vînzării de produse textile, pe strada Dobrogeanu Gherea, un compartiment al bufetului din zona micraion lăsînd loc unui stand pentru produse de mercurie și așa mai departe, transformări efectuate din mers, în așa fel încît cumpărătorii să nu sufere, ceea ce, bineînțeles, s-a și întimplat. Totodată, după cum am putut constata, s-au inaugurat în preajma Auto-gării două chioscuri, unul pentru produse de panificație și altul pentru mercurie, s-au instalat șase barăci, în zona centrală, a așa-numitelor blocuri B și în cartierul Pompieri, scoțînd la vânzare produse alimentare, metalo-chimice și altele. Din punctul de vedere al promptitudinii amenajărilor impuse de situația dificilă creată în luna martie, ca și din punct de vedere al aprovizionării pieței orașului, dotată cu toate cele, mărfuri aflate din abundență în rafturi și galantare, proaspete și de cea mai bună calitate, asigurînd permanent servicii de cel mai înalt nivel către populație, responsabilii comerțului din capitala Teleormanului merită numai vorbe bune și felicitări.

Din păcate, însă, unele din observațiile noastre, cel mai adesea de detaliu, scot în evidență și anumite lipsuri, pe care le vom semnala în cele ce urmează, convinși fiind că acolo unde lucrurile se prezintă bine, adică la Alexandria, ele se pot prezenta, cu mai multă atenție, foarte bine, existînd asigurate toate condițiile și tot sprijinul organelor județene de partid și de stat pentru ca saltul calitativ al comerțului teleormănean, de-acum o realitate vizibilă cu ochiul liber, să atingă parametri superiori. Astfel, documentîndu-ne noi într-o după-amiază de miercuri, am constatat cu surprindere că orarul majorității magazinelor din centrul comercial al orașului (Produse lactate, Piine, Foto-Sport-Muzică, Încălțăminte etc.) acceptă închiderea acestora miercuria după-amiază, ceea ce vrea să însemne — și directorul Păunescu își însușea cu corectitudine critica înaintată — că de miercuri, de la ora 11.30 (ora de închidere a tuturor unităților enumerate mai sus), pînă joi dimineața, alexândrenii n-au de unde cumpăra o sumedenie de mărfuri de utilitate imediată. Situația pare cu atît mai gravă cu cît în după-amiază respectivă oamenii au probleme, în zona centrală a orașului, chiar și cu procurarea pîinii. Două unități erau închise, iar o a treia, aflată vizavi de magazinul universal „Crinul”, se afla în curs de curățenie!

Firește, dat fiind faptul că seismul și-a lăsat amprenta pe străzile din centrul Alexandriei, o scuză ar putea fi invocată. Dar e greu de crezut, iar directorul Direcției comerciale nici n-a încercat să ne convingă de contrariu, că 60 de zile nu fuseseră suficiente spre a reda în folosință publică o unitate atît de necesară tuturor categoriilor de cumpărători.

Lipsește la Alexandria, între altele, un magazin specializat pentru adolescenți și o unitate care să desfacă obiecte ale Fondului plastic, aflate, după cum ne-a fost dat să auzim, în vederile imediate ale diriguitorilor comerțului local, dar nu lipsesc, în schimb, o mulțime de costume bărbătești, la etajul I al „Crinului”, cu tăietură demodată și din stoffe greoaie. Produse către care, firește, cumpărătorii nu se înghesuie, mulți dintre ei — după afirmații care le aparțin — fiind siliți să bată drumul pînă la București sau Pitești, spre a-și înnoi garderoba cu costume ieftine și moderne. De asemenea, cu galantarele expuse în plină stradă, așa-numitele expoziții cu vânzare etalează mărfuri de un gust indoielnic, plasate cu mult în urma modei, pe care alexândrenii, în dorința lor firească de a se îmbrăca mai elegant și mai cochet, le ocolesc.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

BRAȘOV:

„...și eventual cînd gestionarul nu este în concediu legal”

Oraș cu vechi și frumoase tradiții comerciale, Brașovul dispune la ora aceasta de o suprafață comercială de 74 475 metri pătrați — numiți de specialiștii în materie arie utilă — la o populație de aproximativ 250 000 de locuitori, altfel spus, cele 11 cartiere ale orașului dispun de 647 unități alimentare și nealimentare. Datele ne-au fost furnizate de către Direcția comercială a municipiului de unde am mai aflat și alte lucruri interesante cum ar fi de pildă cele referitoare la continua dezvoltare a rețelei comerciale în cartierele noi. În plus, cei care se ocupă cu bunul mers al comerțului în orașul de la poalele Timpei pomeneșc de dificultățile pe care le mai întîmpină încă aprovizionarea cartierelor așezate pe dealuri („Aici casele sînt așezate la mare distanță unele de altele, ne mărturisea un funcționar al amintitei direcții, și amplasarea unor magazine este nerentabilă. Am încercat și cu tonete, dar parcă era un făcut, veneau foarte puțini să cumpere”) sau aprovizionarea în cartierele foarte noi unde spațiile comerciale încă n-au fost construite („Tehnologia construcțiilor blocurilor, ne informa același funcționar, nu prevede amenajarea acestor spații decît după construirea unui anumit număr de blocuri”).

Înarmați cu aceste informații, lată-ne prin cîteva dintre cartierele Brașovului. Cum succesele arhitectonice și comerciale în zona Gării, în cartierele Steagul Roșu sau Tractorul, ca să amintim doar cîteva, sînt cunoscute și apreciate, nu vom menționa decît faptul că, de exemplu, numai în „Steagul Roșu” se găsesc 6 mari magazine alimentare, 10 magazine industriale și un complex cu toate cele necesare, respectiv unități de deservire. Exemplul confirmă deci aprecierile. Lată-ne însă în cartierul Noua-Dîrstei!

La capătul autobuzului 17, care face legătura cu centrul oraşului, se află un complex comercial. Mai exact, se afla. Pentru că, deocamdată, aici nu funcţionează decât o autoservire şi un magazin oarecum universal. Firma „Piine-lactate” care ocupa o latură a complexului este în plină reprofilare, atât piinea cât şi lactatele fiind vândute la autoservire. În plus, găseşti împrejur tot ce vrei şi ce nu vrei, începând de la sticle goale şi navete până la țevi ruginate şi elemente de calorifer, toate aruncate într-o brambu-reală de depozit părăsit.

„Steagul Roşu 5” este de asemenea unul dintre cele mai tinere cartiere ale Braşovului. În mare parte conturat, cu blocuri cochete şi cu spaţii verzi în plină amenajare, unele chiar gata, cartierul nu dispune decât de un magazin care vinde piine, lactate şi dulciuri, o alimentară care vinde mezeluri şi brinzetură (în principiu, deoarece în realitate, în afară de două sorturi de salam, slănină cu boia şi brinză topită, nu mai găseşti nimic „pe profil”) şi un aprozar care desface doar răcoritoare şi din când în când cite o conservă. Răsfoim conda de sugestii a acestei unităţi de legume-fructe (numărul 13) şi notăm că singurele sugestii pe acest an propun desfiinţarea unităţii foarte slab aprovizionate şi care nu-şi justifică astfel prezenţa. Este adevărat că ceva mai în faţă, pe Calea Bucureşti, cam unde începe „Steagul Roşu 5”, există un mare magazin cu piese auto în timp ce, pe o suprafaţă care reprezintă un sfert din el, sînt înghesuite trei magazine lîlipit: mercerie, cosmetice-tutungerie, textile.

Lingă ele se află, de asemenea, un alt mare spaţiu comercial care vinde piine, cozonaci, covrigi, făină şi din toate acestea nu se zărese prin vitrină (pentru că magazinul, nu ne dăm seama de ce, se deschide după-amiaza abia la ora trei) decât făina, doi covrigi şi trei piini mari. Trezind prin cartierul Gării, cu multe şi frumoase magazine, bine aprovizionate şi deschise la ore convenabile, ne gândim că logica potrivit căreia o activitate comercială normală depinde de tehnologia construirii unui cartier maschează de fapt o anumită rutină funcţionărească şi lipsă de interes din partea comerciantului.

RĂZVAN BARBULESCU ■

BRĂILA :

— Aş dori o ie, vă rog!
— Nu vedeţi, primim marfă!

Am văzut la Brăila, în raidul întreprins de curind, iniţiative frumoase, practici eficiente care au scop imediat deservirea bună şi foarte bună a cumpărătorilor, răspunderea promptă faţă de solicitările lor.

Timpul de vânzare este însă, în ciuda unor atari iniţiative, ciuntit de alte practici contrare regulilor de comerţ: este ora 9 şi 30 de minute şi trecem în lungul străzii Republicii, un fel de Lipscaşi al Brăilei. Ne oprim la magazinul „Artacoop”, un mic complex al cooperăţiei mestesugăreşti. Intrăm şi imaginea este pigmentată de dezordinea care se produce în mod firesc în timpul primirii mărfii. Mă transpun în situaţia de cumpărător şi îmi trece prin cap să cumpăr ceva:

— Aş dori o ie, vă rog!
O lucrătoare, care nu poartă uniformă de vânzătoare, o fi probabil de la depozit, mă priveşte peste umăr şi îmi răspunde cu spatele: „Nu vedeţi, primim marfă!” Se numeşte, află ulterior, Safta Gurgu. Mai stau câteva minute, mai insist şi vânzătoarea Cazacu Fănică, mult mai amabilă, dă neputincioasă din umeri şi-mi spune: „Ce să fac, priviţi şi dv. ce e pe jos!” Pe jos sînt într-adevăr multe, dar eu îmi dezbălu identitatea şi află că prima parte din timpul de vânzare al zilei de 5 mai a fost ocupată cu primirea mărfii. Se pun cumpărătorii pe drumuri, se pierd multe mii de lei, dar vânzătoarea Cazacu Florica îmi spune că nu are nici o putere, că, dacă refuză marfa, gestionarea depozitului, Dobriţa Dobre, îi impută cursa maşinii.

— Dar şeful gestionării de la depozit ştie că aprovizionarea magazinului se face în timpul programului?, întreb eu.
— Da, şeful nostru direct, Cornel Fucea, ştie şi dînsul.

Alţi cîţiva paşi, pe aceeaşi stradă, şi mă opresc în faţa magazinului nr. 17, de radio şi televiziune, magazin specializat, singurul din tot municipiul care îţi poate oferi o gamă variată din aceste aparate. Uşa e încuiată, iar pe geamul ei stă o hirtie lipită proaspăt, pe care citim: „Inchis, recepţionăm marfă.” Formula, chiar dacă este puţin schimbată, înseamnă acelaşi lucru. Insist, între timp iese cineva şi intru eu nu fără oarecare dificultate. Ioan Tudor, şeful unităţii, este chiar supărat pentru greutăţile pe care cei de la depozit i le face, obligîndu-l să întrerupă vânzarea, să nu-şi facă planul, dar să primească marfa în timpul programului. „Eu, zice Ioan Tudor, mi-am spus părerea de fiecare dată; am cerut să fiu aprovizionat în mod ritmic şi nu în orele de program. Nu cu două maşini de aparate odată.”

— Se pare că azi o să ţineţi închis toată ziua.

— Staţi, că e vorba să ne mai trimiţă o maşină şi atunci înseamnă că o să

deschidem abia mîine la prînz. În mod sigur însă o s-o trimit înapoi, la depozit.

Mai sînt însă şi alte cauze care contribuie la ciuntirea timpului de vânzare: tot raionul de galanterie al magazinului nr. 5 „Univers” este acoperit cu o pinză roşie pe care stă prinsă în bolduri o coală mare de hirtie. Pe hirtie citim: „Inventar, de la 22-28 aprilie”. În raion nu mai inventariază nimeni de mult iar astăzi este 5 mai 1977, orele 11. Caut şefa de unitate să-mi dezlege misterul. Magazinul nu are şef de unitate şi discut cu vânzătoarea Georgeta Enache: „Eu sînt cu oalele, zice dînsa, lăsîndu-mă să înţeleg că e nevoită să dea explicaţii pentru toate oalele sparte... de alţii; cei care au făcut inventarul s-au încadrat în termen, dar rezultatele au scos la iveală o lipsă în gestiune cam măricică, aşa încît acum se caută un alt om care să ia în primire raionul de galanterie.”

Tot pe motiv de lipsă în gestiune, stă de peste o lună închis şi centrul de desfacere a cărnii nr. 85, din strada Transilvaniei, unicul din acest cartier. Gestionarul Vasile Petrescu a fost surprins practicînd un mai vechi şi urît obicei: înşela la cîntar, vindea cu suprapreţ, amesteca totdeauna calităţile mărfii cu scopul de a câştiga bani nemuncaţi şi necinstiţi. I s-a înfundat la 30 martie 1977, cînd cumpărătorii nu l-au mai tolerat. De atunci... centrul de vânzare a cărnii nr. 85 este închis. Şi conducerea întreprinderii comerciale de stat Alimentara ştie. Şi mai ştie de alte şapte cazuri similare. Dar oare este suficient numai să ştie?

GR. NICOLAESCU ■

GALAŢI :

Un oraş pur şi simplu bine aprovizionat

Se constată în ultimul timp la Galaţi o îmbunătăţire a structurii forţei de muncă din comerţ: 85 la sută din totalul lucrătorilor sînt femei. Totodată, s-a realizat o întinerire a colectivelor de muncă prin angajarea absolvenţilor liceelor de specialitate şi de cultură generală. Nivelul profesional al lucrătorilor a crescut, de asemenea. Direcţia comercială judeţeană depune noi eforturi pentru ridicarea în continuare a nivelului etic şi profesional al lucrătorilor din comerţ: anul trecut, s-au testat peste 700 de angajaţi; s-au scolarizat, fără scoatere din producţie, 760. Anul acesta vor fi scolarizaţi alţi 800 de angajaţi. Prin ansamblul de măsuri aplicate, sublinia economistul Bucur Bloancă, directorul Direcţiei comerciale judeţene Galaţi, a crescut nivelul de conştiinţă al angajaţilor, gradul de solicitare faţă de cumpărători, respectul pentru timpul folositor. În bună parte ne-am convins şi noi de aceasta, în raidul întreprins prin unităţi comerciale ale Galaţiului. La magazinul alimentară „Continental”, din cartierul Tîglinea III, şefa unităţii, Elena Sirbulescu, de 25 de ani în comerţ, ne spune că de aici se aprovizionează cam 10 000 de oameni. Unitatea este deservită de treizeci şi două de lucrătoare şi realizează un volum de desfacere de peste 25 milioane lei. Anual, productivitatea muncii se ridică la peste 850 000 lei pe angajat. Conda de sugestii şi sesizări consemnează o singură abatere, măruntă, reflectînd astfel conştiinţa profesională a acestui colectiv. Aceleaşi cuvinte spunem şi despre colectivul magazinului alimentară „Galaţi”, tot din Tîglinea III, şef de unitate Nicolae Iacob, de 30 de ani în comerţ.

Dar, desigur, nu peste tot s-a atins acelaşi nivel în conştiinţa profesională a lucrătorilor, în înţelegerea disciplinei. Raidul întreprins ne-a dovedit că în acest proces deloc uşor, de perfectare etică şi profesională a lucrătorilor din comerţ, mai sînt încă trepte de urcat: la unitatea comercială nr. 172, produse industriale, ne întîmpină încă de la intrare o grămadă de moloz.

Jordana Mladin e şefa unităţii nr. 48 din Piaţa „30 Decembrie”, e tinără în comerţ şi deschide chioscul la 8 şi 45 de minute. Dînsa zice că a mai avut deschis şi de dimineaţă, dar a fost la garaj. Jupă hirtie de ambalaj? Aflăm că Jordana Mladin a fost şi amendată pentru întîrzieri de la program, dar deocamdată încă nu a învăţat nimic. Ora începerii programului ei era 6 şi 30 de minute. Batem la uşa unităţii nr. 197, mercerie, dar uşa rămîne închisă. Pe geam citim: „gestionar, Georgeta Popescu, bloc A12, Tîglinea III”. E ora 9 şi nu e închis „pentru inventar”, nici pentru „primim marfă”, e pur şi simplu închis. Lipsurile de la program devin una dintre abaterile mai frecvente, observăm la unitatea de autoservire nr. 154, numai în luna aprilie, constatăm dintr-un referat al şefului de unitate, au lipsit 9 lucrătoare din 34, totalizînd un număr de 35 de absenţe nemotivate. Luiza Focea, de pildă, în fiecare lună lipseşte 3 sau 4 zile nemotivat. Asemenea aspecte trebuie, credem noi, tratate cu toată severitatea.

Sînt însă şi alte manifestări ale lipsei de disciplină. La măcelăria din Piaţa „30 Decembrie”, ne notăm din conda: „Vinzătorul Constantin Ioniţă stă de vorbă şi nu vrea să servească, pe motiv că nu are hirtie tăiată. La intervenţia mea, a început să răspundă obraznic: „Taci, dom’le, că am să-ţi pun carnea în câciulă!” Am renunţat să mai cumpăr carne, datorită acestei atitudini”. Semnează profesorul Dumitru Sir-

bu, strada Melodiei 18. La rubrica măsurii luate, locul a rămas alb. Conducerea întreprinderii n-a luat deci nici o măsură. Cel care a greşit mai poate greşi o dată. Un caz similar îl relatează Ojog Toniţă din strada Macedonă 3: şapte măcelari vind la două cîntare... Unul i-a vorbit la fel de urît cumpărătorului. Măcelarii la rîndul lor se plîng că le-au putrezit butucii (?!), că nu le funcţionează frigiderule, că lucrătorii I.R.U.C.-ului nu acordă asistenţă tehnică de calitate: „Şi vorba ceea: dacă nu le-am da...”

PETRE NICANOR ■

PITEŞTI :

Exemplul bun încă nu s-a extins total şi definitiv

Nu demult şi cu totul întîmplător, trecînd prin vadul comercial piteştean am avut impresia că suta de lei pregătită pentru mici cumpărături devenise deodată ceva mai mare, chiar dacă preţurile erau aceleaşi ca în pieţele din Galaţi, Bacău, Alexandria sau altundeva. Impresia am reactualizat-o zilele acestea, cînd în cadrul prezentului raid am străbătut, cum se mai spune, în lung şi-n lat, cele două mari complexe comerciale situate în zona centrală a oraşului. „Trivale” şi „Fortuna”, iată două supermagazine unde tradiţia comerţului argeşean şi formele moderne ale acestuia se îmbină fericit. Îi sînt deschise aici oricîrui cumpărător vaste posibilităţi, înţelegînd prin asta alături de actul propriu-zis al aprovizionării cu mărfuri, cel al delectării de ordin estetic şi al unei bune informări de perspectivă. Metoda principală o reprezintă expunerea liberă, la îndemîna vizitatorilor, a tuturor mărfurilor de care dispun magazinele în acel moment. După cum tot o metodă principală o constituie şi faptul că lucrătoarele tinere au o amabilitate exemplară şi sînt gata să te facă să cumperi chiar dacă nu ai această intenţie.

La Colibaşi, la poarta mării întreprinderi de autoturisme, funcţionează de mai mulţi ani un BIG. Am ales acest exemplu fiindcă magazinul de aici a fost înfiinţat, ca multe altele din zonele industriale ale oraşului, ca urmare a cercetării atente a nevoilor de deservire a populaţiei. De reţinut că această acţiune de testare este permanentă; în anul trecut au fost difuzate 10 000 de chestionare care începeau cu următoarele cuvinte: „În dorinţa de a vă asigura o aprovizionare cu mărfuri în cele mai bune condiţiuni vă rugăm, stimaţi consumatori...” În afara chestionarelor, a căror eficienţă este des apreciată, mai trebuie reţinut faptul că lucrătorii direcţiei comerciale participă la diferite adunări ale oamenilor muncii din întreprinderi, fapt ce constituie un alt prilej de a înţelege cit mai exact necesităţile de aprovizionare şi organizare. În ce-i priveşte, BIG-ul din Colibaşi este bine aprovizionat şi, după cum mărturisise unul dintre responsabilii săi, tovarăşul Valeriu Sandu, are o vânzare permanent peste prevederile planului. Dar poate tocmai acest lucru a constituit melodia care linişteşte spiritul de iniţiativă. Ce se întîmplă aici? Magazinul funcţionează în salturi, dimineaţa înainte şi după minutul intrării şi ieşirii din schimb şi după-amiaza în aceleaşi împrejurări. Sînt două ore, două ore şi ceva în care lucrătorii magazinului sînt solicitaţi într-un ritm infernal şi în care, privind din punctul de vedere al cumpărătorului, ei se află într-o situaţie şi mai proastă: aceea de a pierde pontajul sau cursa auto. S-a preconizat mai demult, poate la înfiinţare, nimeni nu-şi aminteşte precis, distribuţia mărfurilor pe baza unor prelabile comenzi; mai exact, la ieşirea din schimb fiecare cumpărător putea ridica pachetul cu mărfurile dorite, în baza cererii anterioare. „Am depus la porţile întreprinderii nişte cutii în care să fie colectate comenzile. Au fost prea puţine, aşa că am renunţat la sistem” — îşi aminteşte tovarăşul V. Sandu. S-a început greşit şi mai ales nu s-a insistat. Cutiile pentru cereri nu trebuiau puse de la început departe de mărfuri; nimeni nu cumpără ceea ce nu vede. Şi, pînă la perfectarea sistemului, a cîştigării încrederei reciproce, cumpărătorului trebuia să i se acorde posibilitatea de a controla repede cantitatea şi calitatea.

În cartierul mai nou al oraşului, Găvana II, la magazinul alimentară „Albina”, de asemenea bine aprovizionat, am plecat cu impresia neplăcută a unui comerţ făcut de mintuală, „să treacă timpul şi să vină chenzina”. Ambiţia ca unitatea pe care o conduce să devină sufletul comercial al zonei îi este străină responsabilului Marin Dinescu, care în faţa teancului de reclamaţii privitoare la incompetenţe unor lucrătoare sau insolenţa altora ridică cu uşurinţă din umeri, gest pe care îl repetă şi atunci cînd vorbim despre repetata solicitare a inspecţiei comerciale de a scoate din rafturi mărfurile cu termen de valabilitate depăşit. Discutînd cu şeful de tură de la magazinul nr. 1 din cartierul Trivale, tovarăşul Gheorghe Voicu, despre studiul asupra cererii pe care fiecare unitate trebuie să-l facă, am notat un

răspuns aproape hilar: „Păi să vedeţi, eu am cumpărat un caiet, dar am dat bani degeaba fiindcă nimeni nu scrie în el”. În fine, fiindcă nu vom trece în revistă toate observaţiile din acest raid, multe semănînd între ele, mai reţinem încă un singur aspect şi anume acordarea orarului de funcţionare al magazinului cu interesele cumpărătorului. Tovarăşa Florica Ionescu, şefa noii unităţi de încălţăminte din cartierul Găvana II, se plîngea de faptul că atunci cînd locuitorii din împrejurimi vin de la serviciu unitatea este închisă, fapt repercutat negativ în graficul încasărilor. „Şi de ce nu schimbăţi?” „Nu ne-a spus nimeni!”

VICTOR CONSTANTINESCU ■

TIMIŞOARA :

...Mărfurile se găsesc din abundenţă şi oamenii cumpără fiecare de zeci de mii de lei pe an

Valoarea mărfurilor cumpărate e de-a dreptul impresionantă şi reprezintă o creştere de 12,3% (nivel atins anul trecut în luna decembrie faţă de 1975), adică exact cu 3,7 procente peste media pe ţară a desface-rilor de mărfuri prin comerţul socialist. Ştiîndu-se că judeţul Timiş avea la data respectivă 564 458 locuitori, se poate lesne calcula că, în total, în 1976 prin reţeaua comerţului socialist s-au vîndut mărfuri în valoare de 6 368 300 000 lei. Pentru anul acesta nivelul previzuit este cu aproape 486 milioane lei mai mare! Explicaţia acestui îmbucurător fenomen este complexă, fiind în calcul cel puţin 18 elemente determinante în legătură cu dinamica veniturilor băneşti ale oamenilor şi cu faptul că peste o treime din populaţia judeţului lucrează în unităţi economice, dar pentru tema anchetei de faţă este util să ne referim mai mult la virtuţile comercianţilor timişoreni, profesionişti capabili, de vreme ce, mai întotdeauna, judeţul Timiş ocupă locul trei pe ţară la desfacerea de mărfuri cu amănuntul, după Capitală şi judeţul Constanţa. Aşa se face că acum, în funcţie de întinderea teritorială şi densitatea populaţiei, locuitorii judeţului dispun de o reţea optimizată de magazine cu penetraţie mereu sporită în zonele de domiciliu ale cumpărătorilor, magazine alimentare generale şi nealimentare, de tip BIG, mixte, universale, de mic-gros, pieţe agroalimentare şi chioscuri în stare să facă faţă unui fond de cumpărare cu mult mai mare chiar decît pare la prima observaţie statistică. Cererea fiind prin urmare în continuă creştere, atenţia comercianţilor se concentrează spre ceea ce îndeobşte se cheamă dezvoltare intensivă — în cazul de faţă reciclarea formelor şi metodelor de vânzare în sensul tendinţelor înregistrate în comerţul mondial — preambulare, expunere deschisă, autoservire, case de comenzi la oră fixă, plata la ieşirea din magazin, servire prin abonament şi transport la domiciliu etc.

În fond, acestea sînt realităţile reţelei comerciale din judeţul Timiş care cuprinde exact 18 074 lucrători, mai mult de 90 % operativi, undeva peste această cifră situîndu-se şi proporţia celor corecţi şi amabili cu clienţii. Lucrurile stau aşa şi nu altfel fiindcă la toate nivelurile de răspundere faţă de starea comerţului timişean se procedează cu statornică atenţie şi solicitare dar şi cu o neîndurătoare exigenţă atunci cînd ordinea firească a lucrurilor este răsturnată, ceea ce vrea să însemne că incapacităţi sînt destituite fără menajamente iar cei încorecţi depistaţi şi predaţi organelor de cercetare penală. Un sistem de control riguros şi eficient — în care, sub îndrumarea nemijlocită a Comitetului judeţean de partid sînt antrenate cadre ale Inspecţiei comerciale de stat, Direcţiei comerciale, Inspectoratului sanitar judeţean şi Inspectoratului judeţean al Ministerului de Interne — acţionează sistematic, în structuri dispuse pe colective pluridisciplinare de verificare, la care aduc un sprijin substanţial echipele de control ale oamenilor muncii. Stilul de lucru este tranşant. Chiar de curînd, în cadrul unei acţiuni care a cuprins 256 de magazine, s-a dispus suspendarea activităţii unor unităţi comerciale din Deta şi Buziaş pentru starea necorespunzătoare în care se aflau; responsabilul braseriei din Chevereşu Mare, vinovat de falsificarea cafelei naturale puse în vânzare, i s-au întocmit acte penale, cum tot aşa, pentru abateri de la regulile din comerţ şi de la normele igienico-sanitare, au fost luate pe loc măsuri de sancţionare contravenţională sau disciplinare a celor vinovaţi. Asemenea abateri reprezintă însă situaţii de excepţie de la regula generală, adică de la starea bună care este caracteristică, pe multiple planuri, reţelei comerciale timişene. Aşa încît, cu speranţa mereu confirmată în posibilităţile atingerii unui grad mai înalt de perfecţionare a circuitului comercial, timişenii trec pragul magazinelor cu tot mai multă plăcere şi încredere şi le părăsesc cu sacoaşa plină de cumpărături, cheltînd fiecare în acest scop zeci de mii de lei pe an.

MIREL BRATEŞ ■

Intre clasic și baroc (XXV)

Tițian Aventura culorii

În pictură, școala venețiană se comportă ca și flota Veneției pe mări. Cucereste, prădează și sărbătorește victoria cu fast, îndrăznind totul. Ea cunoaște secretele unei izbini răsunătoare. Cunoaște și ce rol poate juca în această măreție culoarea. E o pictură în care culoarea nu triumfă pentru a înțelege lumea, ci pentru a o sărbători și pentru a o anexa parcă iluziilor acestui oraș suspendat între mare și cer, între glorie și moarte, unde culoarea devine pe nesimțite un fruct strălucitor, plin de parfumul însingurat al amurgurilor sale echivoce.

De altfel, s-a spus că în tablourile lui Tițian ideile au devenit inutile. Aici ar fi domnia senzațiilor! Un univers în care n-au ce căuta asceții întrebărilor pure! Și, la prima vedere, cei care cred asta nu par să riște prea mult... Ce sens ar avea Platon în virtutea acestei bacanale care umple pădurea și ierburile de veselie și strigăte? Și ce sens ar avea Apolo lângă niște zeițe care au preferat trupurile unor curtezane venețiene sau lângă o madonă ale cărei degete frează simțind cireșele coapte? Ce rost ar avea spiritul florentin aici unde lumina îngrașă culoarea, iar tăcerea se transformă în muzică? Pe cheiuri nu trece nici un Marsilio Ficino. Și nici un Angelo Poliziano nu ritmează istoria lui Orfeu... Și totuși, ce altă idee mai înaltă îi putem cere artei lui Tițian decât aceea de a ne demonstra că nimeni înlăuntrul ei nu crede în „zădărniciia celor lumești” chiar atunci când pleacă de la această premisă? Tițian colindă natura în felul în care corăbiile venețiene cutreieră mările. Fără să șovăie. Și se comportă în fața materiei după exemplul Veneției. Aceeași măreție princiară, același orgoliu strălucitor și aceeași neputință de a trăi o idee până la miezul ei dureros. Aceeași vocație a gloriei căreia norocul îi suride și în care regăsim toate calitățile și toate defectele acestui oraș pe care-l iubim, probabil, tocmai pentru că a avut curajul să creadă în aventura sa.

Ca și Veneția, Tițian e gata să-și risipească bogăția fără teama de a o secătui. Ca și Veneția, el îndrăznește pentru că nu se îndoiește de victoria sa. Chiar dacă drumurile l-au dus adesea departe de această Veneție sumptuoasă, senzuală și himerică, nimeni altul n-o reprezintă mai bine. Și chiar dacă n-ar fi fost maestrul necontestat al picturii venețiene, ar fi trebuit să fie comparat cu destinul Veneției. Zeițele și madonele sale obișnuiesc să strângă în miini flori sau fructe, semn că nu le sint deloc indiferente darurile pămintului... Ceea ce ascultă Danae ar putea să fie nu muzica ploii de lumină care-l învăluie pe Zeus, ci cîntecul unui gondolier... Dacă s-ar hotări să coboare, nudurile sale n-ar aspira să ajungă în muzee, ci ar îmbrăca lunga rochie de burpură venețiană și s-ar plimba în chipul cel mai firesc în Piața San Marco... Indiferent că n-au fost pictate la Veneția, multe dintre aceste pinze par minate de același destin ca Veneția. Nu se aud valurile, dar leii de aur suiți pe coloană trebuie să fie pe undeva pe aproape.

Și iată. Toate fructele din aceste tablouri sint coapte. Toate

vorbesc despre maturitatea unui geniu necesar în pictură, la fel cum Veneția a fost un geniu necesar pe mări. Și deocamdată nu e cazul să ne oprim asupra faptului că distanța dintre aur și singe e atât de mică în această pictură, încît uneori ea poate fi străbătută dintr-un singur pas. Ceea ce ar trebui să observăm mai întâi e că aceeași muzică tăcută învăluie personajele lui Tițian și palatele venețiene. Și dacă există o vagă oboseală în mișcări, ea nu anunță declinul. E abia oboseala de după prădarea frumuseții... Frescele venețiene nu sint încă atacate de sarea mării, marea n-a început lunga ei război împotriva cetății dogilor, leii de aur încă nu sint cocliți, clopotele bazilicii San Marco anunță reîntoarcerea corăbiilor din Orient, pline de aur și de pietre prețioase, și nimic nu prevestește că într-o zi pe aceste cheiuri nu vor mai trece decît turiști amatori de insolit și de romantism la carte. Nimeni nu bănuiește că Tintoretto va avea dreptate, el, anxiosul ciudat, stăpînit de o febră tragică, și nu Tițian, seniorul glorios al culorii. Nimeni nu bănuiește că palatele acestea vor rămîne pustii, nimeni nu bănuiește că logodna dogelui cu marea va rămîne o legendă puțin bizară, nimeni nu bănuiește că într-o zi se va vorbi despre Veneția ca despre o eroare și că orologiile ei nu vor mai avea decît trecut, iar cetatea, retrasă de privirile indiscrete, va bovariza o glorie ireversibilă. Da, nimeni nu știe și poate e bine așa, altfel Tițian n-ar mai avea calmul să-și amestece culorile pînă la aproape o sută de ani în același fel princiar și inegalabil.

Veneția conține pînă și un artist ca Tițian s-o urmeze. Ea e la fel de neînduplecată cu artiștii ei, ca și cu dușmanii ei. Dar, de fapt, ea nu le cere acestor artiști decît să aibă la rîndul lor gustul măreției. Și dacă a invins marea, de ce n-ar învinge Veneția arta?

Desigur, mai tirziu ea va afla că n-a invins nici marea, nici arta. Amîndouă se vor răzbuna. Marea măcinînd lent zidurile, arta pictîndu-i agonia. Dar, deocamdată, nimeni nu știe ce va urma. Deocamdată, marea și arta se supun. Marea se logodește cu dogele, iar Tițian cu culoarea.

E o culoare strălucitoare și victorioasă cînd pictorul nu însingurează lumina. În nuduri, carnea e caldă ca și cerul venețian. Și de fiecare dată e limpede că trupul feminin reprezintă pentru Tițian un prilej de a lăsa să cînte frumusețea lumii. Nici unul nu are tendința să devină statuie antică. Toate vor să audă muzica vieții și să guste fructele pămintului. Sintem mai aproape de Rubens decît de Rafael. Iar Veneția pare a nu mai fi numele unui oraș, ci un stil de a privi lumea și de a aborda iluziile cu siguranța unui condotier obișnuit să îndrăznească și să obțină victorii chiar și acolo unde începe eroarea.

Această Veneție izbucnește în sufletul lui Tițian indiferent ce pitează, portrete sau păduri. Ele sint la fel de pline de seva vieții. Cînd Carol Quintul s-a aplecat să ridice de jos o pensulă ce-i căzuse lui Tițian, în rîndul curtenilor săi a fost stupor. Regele înțelesese însă foarte bine că arta venețiană nu-și căuta gloria în modestie, ci în forța de a-și pleda cauza.

Sau poate că Veneția presimțea de-acum declinul și căuta o compensație în creația artiștilor săi. În apoteoza formelor calde și senzuale, se insinuează uneori un frig ciudat și o presimțire de singurătate. Veselia dionisiacă umple scena Bacanalei, însă pînă la urmă bucuria e strivită de propria ei mișcare; un fior tragic trece prin pinza lui Tițian; qcelaiși pe care acest magician al culorii îl va fi simțit înfiorînd sărbătorile orgolioase ale Veneției... E momentul să ne temem că uneori un singur pas poate străbate distanța dintre aur și singe.

OCTAVIAN PALER ■

nul său, face în bună măsură și actorie, prelungeste locul spectacolului în sală.

Greul spectacolului e dus, cu precizie de ceasornic, de toți actorii distribuției; scrierile spectacolului însă se datorează citorva actori: Hans Pomarius, care-i, de la distanță, cel mai în ton brechtian; Wolfgang Ernst, care are umor și stil; Christian Maurer, care dovedește virtuți de comic și dezinvoltură de june prim invitat de onoare la serbarea de sfîrșit de an a unui liceu de fete; Kurt Conradt, care, în Mackie, prin chip, somă și joc, e mai mult un șis-duh al răului, decît șis-concret; Sigrid Zacharias, care are tinuță scenică și cizelare în toate; Luise Pelger, care, pe note, atrage atenția că unul actor profesionist îi prinde bine să știe și cînta; Heinrich Mildner, care are un anume haz al său, neostentativ și de aceea plăcut; Beatrice Gutt, o Frau Peachum amestec frumos actoricesc de slujnică și doamnă.

După 49 de ani, muzica lui Kurt Weill mai învinge încă o dată: dincolo de sobrietatea de bun gust, de rafinat gust, a pianului teatrului, ea a înnebunit, la propriu, saxofoanele, tobele și celelalte instrumente ale orchestrelor din restaurantele Sibiului; ceea ce, la urma urmei, nu-i rău pentru că șlagărul e starea de democrație o oricărei melodii.

Deci, Opera de trei palate într-un spectacol cu respect pentru principiul efectului distanțării. Foarte Brecht! Numai că așa, tot distanțîndu-mă eu spectator și tot distanțîndu-se dumnealor actorii și-bieni, de Bert m-au apropiat. Danke!

NELU IONESCU ■

P.S. La numai vreo săptămînă după premiera spectacolului, secția germană a aceluiași teatru mai are o premieră cu Die Falken, adică Șoimii, piesa lui Petru Vintilă închinată centenarului independenței. N-am văzut decît un fragment la o repetiție generală, dar era limpede că actorii, regizați de data aceasta de Constantin Dinischiotu, știu să fie și chiar sint și fierbente-patetici. Dealfel, și mutarea festivalului Cibinium, din toamnă în primăvara centenarului, denotă că la Sibiu se muncește nu numai cu mîntea ci și cu sufletul.

Cartea de artă

Barbu Brezianu: BRÂNCUȘI ÎN ROMÂNIA

Cartea aceasta este o frumoasă pildă de cum a trebuit să se schimbe în ultimele decenii cuprinsul unor scrieri, odinioară destinate unui număr mic de specialiști și pasionați. Lucrarea e un catalog și anume cel al operelor lui Brâncuși, cite se găsesc în colecțiile românești, cite au figurat cîndva în colecții și expoziții românești. E aici munca sobră și migăloasă a unui cărturar și, deopotrivă, lucrul unei persoane mult sensibil la modificările pe care veacul le prilejuiește în chiar activitatea istoricului de artă. Un catalog, nu-i așa, ar urma să fie o colecție de fișe ținînd de un criteriu absolut. Tomul ar fi, pînă la urmă, numai un instrument pentru cei ce se încumetă la exegeza operei. Cel ce scrie cataloge este, desigur, un savant. Tot un savant este și omul care le citește.

În ultimele decenii, spuneam, s-au petrecut unele schimbări însemnate în lumea cărților. Scrierile cu un apăsător caracter documentar au depășit prin număr și tiraje operele de ficțiune. Oamenii vor să știe limpede cum arată sau cum se petrece cutare lucru. Oamenii țin să creadă intrutotul în spusa cărților. Era firesc ca specioasele cataloage — ale creației unui artist, ale unor expoziții — să încerce cîștigarea unor categorii noi de cititori. În fine, era de așteptat ca structura lor să găsească adesea o exprimare originală, de natură să-l îndemne pe omul pragmatic la cunoașterea completă a lumii operei de artă și, prin aceasta, la poezie. Multe, foarte multe biblioteci personale cuprind astăzi cataloage, chiar dacă nu întotdeauna ele arată ca atare, ca niște instrumente, totuși, spre folosul direct al scriitorilor de eseuri și studii de sinteză.

Studiînd de zeci de ani opera lui Brâncuși în România, Barbu Brezianu ne dăruiește un volum captivant ca un roman polițist. Cîndva, un astfel de elogiul l-ar fi stîngerit pe omul de știință cu exercițiul cărților de căpătii. Acum e foarte probabil să-l măgulească. Erudiții citesc cu simpatie, dacă nu cu nesăț, cărți de acțiune și știu că nu genul contează, ci numai talentul și calitatea concepției. Barbu Brezianu își sprijină ideile în un bogat și, în bună parte, inedit material iconografic. Investigațiile sale au dus la descoperirea de documente, la luminarea unor momente din anii de ucenicie, la stabilirea corectă a cronologiei operei. O muncă pătimașă, devotată atît amănuntului cit și întregului. Schimbarea esențială care s-a petrecut în sinele unui catalog de artă e următoarea: nu mai parcurgem serii de date, ci pătrundem într-un complex de întîmplări. Fraza abundă în verbe și ele dau senzația de viață, de fapt născînd, sub ochii noștri, simțire și idee.

Remarcabil, cu totul remarcabil tomul academic al lui Barbu Brezianu.

TUDOR OCTAVIAN ■

Cronica filmului

Diavolii din Spartivento

Chiar la cinematograful Patria din București rulează această penibilă producție a studiourilor italiene, acest film care nici măcar comercial nu trebuie numit. Este greu de înțeles ce anume au urmărit realizatorii acestui film și greu de înțeles lipsa lor de respect față de istorie. Într-un film în care se bat diversi tipi cu mijloace moderne se pomenesc, chipurile cu seriozitate, nume cum ar fi Borgia sau Leonardo da Vinci. După opinia noastră este cam mult. Dar iată,

pe scurt firește, ce subiect „pasionant”, „captivant” ni se propune: Trei flăcăi, altfel vinjoși, ajung la castelul părintesc pe niște cai acceptabili. Dar, vai, ajung prea tirziu! Jefuit de un vecin, conte și el, bătrînul tată murise de inimă rea. Mai tare de inimă, servitorul credincios al familiei scapă și-i informează plîngînd pe cei trei frați de cele întimplate. Cei trei promit război pe mormîntul tatălui. Cum spoliatorul tatălui lor, sfătuit la tot felul de mirșavii de un diabolic viconte, jefuiește țărani, frații, toți trei, jefuiesc pe jefuitori și-i mai și bat măr. Viconte turbează de minie, contele angajează un soi de mercenari din satul vecin și soarta fraților pare a fi pecetluită. În sprijinul lor intervine însă un fel de vrăjitor, un fel de căpăun, un discipol, zice el, al lui Leonardo da Vinci. Cu ajutorul învățăturilor lui Leonardo, cum tîndru l se spune în film marelui învățat al Renașterii, vrăjitorul-căpăun

însufletește o pădure, face licori care îndeamnă la inactivitate, tunuri, aripi cam de 6 ori mai mari decît ale condorilor și cei trei frați scapă cu fața curată. Mai mult decît atît, cel mai blond dintre ei se însoară și cu fata contelui, căci viconte, căruia-i fusese hărăzită, este nevoit s-o șteargă cu o verișoară a sa cu tot. Firește, contele care a ruinat un alt conte și a asuprit țărani își face în final un soi de autocritică și totul se încheie cu bine. Acest „cu bine” înseamnă ceva extrem de penibil, prin lipsă de rigoare, de verosimil și, de ce n-am spune-o, de seriozitate. Un film sub orice critică, un film care poate fi — păstrînd proporțiile — un semn al crizei cinematografice occidentale. Iar cauzele unei asemenea crize se cunosc.

EMIL FAGĂRAȘANU ■

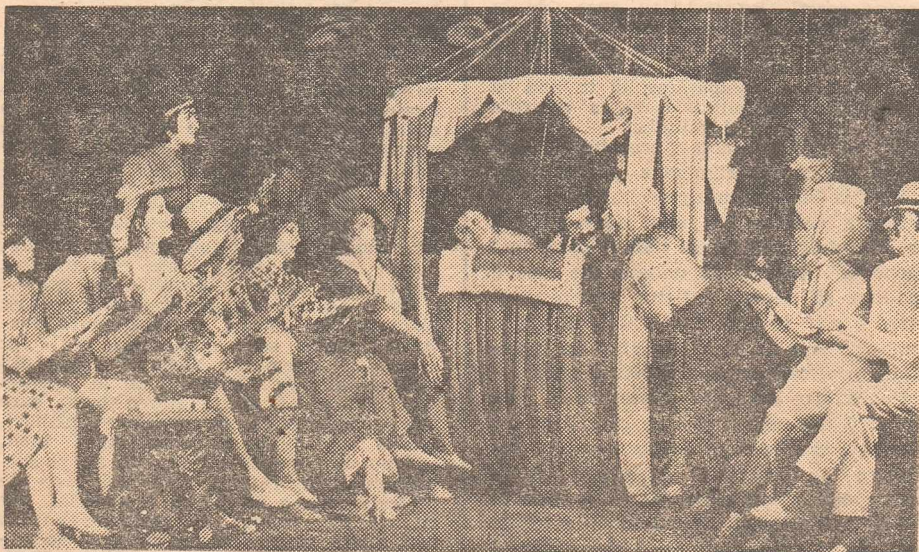
Cronica spectacolelor

„Verfremdungseffekt” și o urmare specială

Die Dreigroschenoper, piesa pur și simplu celebră a lui Bertolt Brecht, pe scena Teatrului de stat din Sibiu, secția germană: un eveniment local potențial a fost; iar acum, după premieră, un cert succes este.

Piet Drescher, regizor din Republica Democrată Germană, a conceput și a realizat un spectacol Brecht sută la sută, cum s-ar fi exprimat, firește în procente, domnul Peachum. Atributele pe care le atrage spectacolul cam acestea ar fi: intens demistificator și agreabil ironic, compact și fluent, precis și totuși spumos, abundent și totuși rafinat.

Fără îndoială, montarea e fericită și pentru că regizorul a avut alături pe scenograful Helmut Stürmer și pe creatoarea de costume Maria Stoeneșu. De asemenea, pe Delia Bogățilă, pianistă care, rămînînd acolo lîngă scenă, la pia-

„Mofturi... la moși” la Teatrul pentru copii și tineret din Iași

SOFIA VICOVEANCA:

**Dacă nu ești pătruns
de har, nu se poate
vorbi de autenticitate**

Aș fi vrut ca acest interviu cu Sofia Vicoveanca să-l fi putut realiza în Bucovina ei, undeva în Suceava sau mai la deal, spre Rarău. Dar Sofia a venit cu avionul și, lai-o în costumul ei de acasă, cu frâștuță pe umăr, în cătrînță și opinci, pe o bancă la Expoflora. O floare între flori! Autocare ale televiziunii, oameni scurte prin microfon, soliști din toată țara.

— Cu ce treburi pe aici?

— Pregătim un spectacol televizat pentru ziua de 9 Mai. Să stăm prin apropiere, ca să aud când voi fi chemată.

— Am avut fericita ocazie să vă urmăresc din culise ori din sală, de-a lungul celorva turnee și, mărturisesc sincer, v-am rămas un fidel admirator. Probabil datorită fidelității dumneavoastră față de spectatori.

— Fidelitatea în artă se întreține prin muncă și iubire de frumos. Iar eu vin dintr-un loc unde aproape că numai respirația aerului te face să cînti. Vin din Vicovul de Jos, așezat între geana codrului secular și apa Sucevei, pe drumul care duce la Putna, unde arde de aproape cinci secole lumina lui Ștefan cel Mare. Din Vicovul pe care îl știu și dumneata, cu oameni gospodari, curăț și sțioși, dar demni, care se simt bine numai în satul lor. Știu să se bucure din puțin. Am colindat multe țări. Dar florile de peste gard, în Bucovina, mirosul lănuțului de brad încins la soare, m-au urmărit pretutindeni. Îmi place să merg desculță prin rouă, să ajut la strînsul finului.

— Plăcut așa, să te întorci din America și să mai faci o claic de fin. Ce impresie lasă America unui om din Vicovul de Jos?

— Ne-am înțeles de minune cu românii din Detroit, din Cleveland, veniți, ca și noi, cu formațiile folclorice românești la Festivalul „Obiceiuri vechi într-o lume nouă”. Plecați dinainte de război din România, dorul lor se făcea simțit până și în cîntec. Și mai ales în cîntec. Am dat multe spectacole — la Washington, într-un parc, la Philadelphia, Montgomery, Detroit, Salem, Cleveland, New York. În general folclorul nostru este foarte apreciat și, surprinzător, cunoscut! De pildă, în Portugalia ne-am întâlnit cu o formație din Olanda iar un instrumentist de-al lor m-a rugat să-i dau, nici mai mult, nici mai puțin decît cîntecul „Haida roată, măi flăcăi!” și făcea considerații asupra stilului dificil al cîntecului moldovenesc. În Franța, o altă formație străină s-a prezentat cu o suită de dansuri și costume din Transilvania. Îmi dau seama că noi, românii, nu putem leși în lume oricum! Mi-aduc aminte că tot în Portugalia, o formație din Iugoslavia s-a prezentat în spectacol cu „Ciociră”. Culmea, noi am urmaș imediat după ei, numai că „Ciociră” noastră a zburat mai sus.

— Se vedea mai greu cu ochiul Iber.

Dar, Sofia Vicoveanca, celebritatea de care vă bucurați ați primit-o la vreun ghișeu în Bucovina? S-o fi închis cumva?

— Cînt la Ansamblul artistic „Ciprian Porumbescu” din Suceava de 18 ani. Pare firesc, simplu. Dar în toamna lui '59 am dat un examen foarte greu. Și mulți din colegii m-au privit o vreme ca pe o „țărăncă” intrusă în artă.

— Sofia Vicoveanca, dumneavoastră sînteți pentru noi o doamnă a cîntecului popular românesc. Dar acolo, la ansamblu, n-ari fi trebuit să cînte chiar țărani?

— Eram angajată la ansamblu și ei căutau soliști. Nașul meu în ale artei a fost muzicianul Dinu Stelian, care le-a spus: „Ce mai căutați voi soliști în altă parte, cînd o aveți pe fata asta aici?” Pe vremea aceea nu eram Vicoveanca. Mă cheama Fusa. Apoi, aceleași persoane, care nu știau că într-o țărăncă poate locui și o artistă, au compus fel de fel de povestioare în legătură cu „descoperirea” mea. De pildă, unul, m-a auzit „personal” cîntînd într-o căruță și astfel m-a „descoperit” și m-a dus la Suceava. Cum era foarte multă lume în jur, n-am mai zis nimicuța.

— Pe aici, pe alee, prin Expoflora, am văzut pe unul din așii nunților eu dar. (Dacă nu mă înșel, mai încolo fac o miuță cunoscuții frați Petreuși.) Sofia Vicoveanca, cîntați pe la nunți?

— Gospodarii din Bucovina nu prea fac ei comerț cu frumusețea și sensibilitatea. Și, dacă tot ți-ai făcut un nume, e bine să-l aperi!

— Gheorghe Zamfir, întrebat care este cea mai bună cîntăreață de muzică populară, a răspuns: „Sofia Vicoveanca, Sofia Vicoveanca, Sofia Vicoveanca”. Într-o carte de călătorie, autorul spunea că în Japonia, într-o familie, a trăit o seară „Sofia Vicoveanca”, japonezii fiind uluiți de glasul dumneavoastră. Care ar fi lucrul cel mai rău care vi s-ar putea întîmpla?

— Caut să împing cât mai departe, prin forța talentului, a muncii, a perseverenței, ziua aceea cînd nu voi mai putea să cînt ori să apar pe scenă. Și nu poți fi cîntăreț autentic de muzică populară doar cu lecțiile predate de la catedră. Dacă nu ai talent, dacă nu ai har, nu se poate vorbi despre autenticitate.

— Am observat cu uimire cum în unele ansambluri folclorice, soliști profesioniști chiar se plîng de lipsa textelor. Repertoriul dumneavoastră însă e mereu proaspăt, înedit, fascinant.

— Fiecare, trebuie să fie animat de dorința de a căuta pînă în cele mai îndepărtate colțuri ale țării cîntecul acela cu ochii deschși. Dar eu mă mai bucur de un avantaj. Mă cheamă singuri oamenii la ei să-mi încredințeze cîntecul lor. Nu le dau oricînd și oricui. Înseamnă că le-am cucerit încrederea. Și asta obligă. Chiar marși, acum, am fost la Liteni — Moara unde am descoperit o nouă sursă. E vorba de Pascaru Ion al lui Gavril și de sora lui, Marița. Mai bine de trei ore mi-au cîntat cîntec de dor, de jale, de dragoste, un bocet.

— Ce veți face cu ele?

— Trebuie să-mi însușesc acel stil, să-l trec prin cămările sufletului meu.

— Uneori obiar pe cărarea serpuștoare a unei benzi de magnetofon Philips. Sofia Vicoveanca, aveți un glas care v-a împus, cu asprime și moliciuni ca ale pămîntului din care ne tragem. Mulți spun că sînteți o a doua Maria Tănase. Faptul vă onorează, ored, dar nu vă îngrijorează totodată? Observ chiar că evitați repertoriul ei.

— În primul rînd, Maria Tănase a devenit un mit. Maria Tănase n-a cîntat niciodată în stilul unei anumite zone folclorice. Pentru cîntecul ei, România n-avea județe. Dar, din păcate, cele mai strălucite aprecieri, aprecierile pe care le merita, au venit după ce ea n-a mai fost printre noi. Sînt mîndră că pot fi comparată cu Maria Tănase. Dar nu-l cînt repertoriul. E numai al ei. Eu m-am axat pe zona folclorică a Bucovinei care, pînă nu demult, era aproape necunoscută.

— Sofia Vicoveanca, spuneți-mi, care-l minunea glasului dumneavoastră?

— Cîntecul meu are două vieți. Una — pînă la nașterea pruncului, cea de-a doua — cînd cîntecul crește odată cu pruncul. Aflați că înainte aveam o altă voce. Ei bine, după naștere, vocea mea a devenit gravă, dramatică. De aici și repertoriul meu cu teme profunde.

— Cîntecul dumneavoastră sînt ca un arc luminos între viață și moarte. Îmi amintesc de spectacolul televizat „Omule, pomule...”.

— Da, cîntecul le știe pe toate: dorul și nunta, înstrăinarea munca, bătrînețea, descîntecul, blestemul și bocetul pînă ce el însuși adoarme într-un cîntec de leagăn.

— Intr-adevăr, aveți un repertoriu de invidiat.

— Repertoriul meu îl asemăn cu o mamă care are o casă plină de copii. Pe care să-l iubești mai mult? În ultima vreme, mă aplec tot mai des asupra unui cîntec de jale, cules din Vicov, și pe a cărui melodie vicoveanul improvizează texte de dor, de dragoste, trecînd prin toată gama stărilor lui sufletesti. Un cîntec vechi.

poate tocmai de pe vremea lui Ștefan cel Mare. Am susținut cu el coloana sonoră a filmului artistic „Ciprian Porumbescu” al regizorului Gheorghe Vitanidis. Un alt cîntec drag mai este și bocetul pe care l-am cîntat în filmul „Dimitrie Cantemir”, tot al lui Vitanidis: „Plîngi inimă-n sîn la mine / C-aici nu te vede nimeni / Eu din zori cînd mă trezesc / Cu straiete sfătuiesc / Cu cămașa cu ciupag / Pe care-o purtai cu drag / Și-amu-ți spal straiete-n jele / Le inmoi în lacrimi grele / Și le usuc în durere”. (Un cîntec de cătanie)

— După cîte știu eu, bucovinenii sînt oameni veseli, dispuși să petreacă, iar Sofia Vicoveanca e cucieritoare și în cîntecul care parcă îți fac trupul mai ușor.

— Poate cunoașteți: „Ciudă li la unele / Că mi-s albe poalele / Poalele și pinzele. / Nu le pară așa rău / Că eu stau lingă pirău / Și le soponesc cînd vreau, / De băut în băutoare / Dar la crîsmă nu-s datoare... („La femei așa le place”)

— Sînteți o veche și neprefăcută cîntăreață a Ansamblului „Ciprian Porumbescu” din Suceava. Sînt zvonuri că ați vrea să vă mutați la București. Credeți că Sofia Vicoveanca și-ar mai păstra aerul tare, de plantă de munte, cu care vine ea din Țara de Sus?

— Nu mă simt în stare să mă desprind de locurile unde m-am născut, unde îmi sînt părinții, de unde mi-e cîntecul și unde a văzut lumina zilei copilul meu. Oriunde m-aș deplasa în spațiu, sufletul meu tot acolo rămîne. Vreau să îmbătrînesc pe aceste meleaguri.

— Am auzit prin sate, înainte de a sosi acolo autocarul ansamblului, oameni care voiau să fie asigurați dacă Sofia Vicoveanca vine la ei ori nu. Și ce cîntă ea? „Arcanul”, „Trilșești din Iaslovă” (un joc de bărbai), „Balada Cătrinei”, „Mitu meu e pădurar”, „Nevastă ca mine nu-i” sau „Bucovină, mîndră floare”?

— O, cit m-am amuzat cu fetele din ansamblu undeva, lingă Suceava, cînd, coborînd din mașină, o gospodină se tot agita: „A venit Sofia, a venit Sofia?” Colegii m-au arătat în grup. Dar gospodina s-a supărat foc pentru că „ea este femeie serioasă și nu glumește. Unde e Sofia aceea pe care o ascultă la difuzor?” M-am apropiat și am întrebat-o cum cum crede ea că ar trebui să arate Sofia? — „După glasul pe care l-î știu eu, trebuie să fie mică — frasă și bătrînă”. La sfîrșitul spectacolului privea o altă Sofie și se tot minuna: „Cum poate o mină de femeie, așa de subțire, să înalțe asemenea glas?”

— Ce planuri mai aveți împreună cu ansamblul „Ciprian Porumbescu”? La Vama ați fost, la Pojorita ați fost, la Fru-

mosu ați fost, la Fălticeni ați fost, Gura Humorului trecută și ea. Miine?

— În luna iunie voi însoți întreg ansamblul „Ciprian Porumbescu” ce va da o serie de spectacole în R.F. Germania. Urmează apoi turnee de pe litoralul românesc, perioadă în care sper să cînt și eu în Cenuclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, excelentă formă de manifestare a tot ce este nou, tînr și valoros în muzică. Personal, am rupt cîteva opinci în atîtea turnee. Dar vicovenii au opinci, nu mă tem.

— Sînteți nedespărțită de costumul acesta, de basma, dar mai ales de frâștuța în care vă împăturiti cu grijă succesul. Apăreți cu pasul mărunt, iar mișcările (scenice) sînt doar niște reținute și rafinate punctări ale unui cîntec de foc.

— Este mișcarea omului de la munte în fața naturii.

— Am impresia că am uitat împreună ceva esențial. Dar poate că esențial este numai cîntecul iar el trebuie ascultat și nu povestit.

ADI CUSIN ■

TRĂIASCĂ ROMÂNIA!

Versuri — ADRIAN PAUNESCU

Muzica — NICU ALIFANTIS

Da — că ne-nfruntă munții, cu munții ne vom bate, Pentru lu-mi-na țării și pentru li-ber-tate, Aici ne e cu-vîntul, cînd îl a-ven-de spus, De-cît slu-ji-rea țării ni-mic nu-i mai pre-sus. Ju-răm cre-din-ța luptei, ori-cît ar fi de grea, Ju-răm că pentru țara și viața ne-o vom da, Ju-răm să nu ne mintă nici cli-pa, nici ve-ci-a. Tră-iască li-ber-ta-tea! Tră-iască Româ-ni-a! Tră-iască în fe-ri-ci-re și li-ni-ște po-popul! Tră-iască li-ber-ta-tea! Tră-iască Româ-ni-a! Tră-iască Româ-ni-a! Tră-iască Tri-co-lo-rul!

Dacă ne-nfruntă munții, cu munții ne vom bate,
Pentru lumina țării și pentru libertate,
Aici ne e cuvîntul, cînd îl avem de spus,
Decît slujirea țării nimic nu-i mai presus.
Jurăm credință luptei, oricît ar fi de grea,
Jurăm că pentru țară și viața ne-o vom da,
Jurăm să nu ne mintă nici clipa, nici vecia.

REFREN:

Trăiască libertatea! Trăiască România!
Trăiască libertatea! Trăiască România!
Trăiască-n fericire și liniște poporul!
Trăiască România! Trăiască Tricolorul!

Textul integral, în pagina întâi.

Cronica (262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269)

TIRNAVENI, 4 mai, orele 16.30: Purtind, încă în minte și în inimă grandiosul spectacol realizat pe Cîmpia Libertății de la Blaj, membrii Cenacului Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra și condus de poetul Adrian Păunescu, au poposit pentru prima dată în orașul Tirnăveni din județul Mureș. La Casa de cultură din localitate ei au fost întâmpinați cu dragoste, semn că oamenii pot fi prieteni și fără să se cunoască, și cu atât mai mult după ce fac cunoștință unii cu alții. Poetul Adrian Păunescu a mulțumit organelor locale pentru invitația făcută cenacului de a veni în acest oraș și a prezentat celor 500 de spectatori din sală pe ambasadorii poeziei și muzicii tinere aflați pe scenă. Adrian Ivănișchi a susținut primul număr din program. El a interpretat *Amiaza* (versuri Aurei Șorobetea), *Ploaia care va veni* (Dorin Liviu Zaharia) și *Vinare de vînt* (Bob Dylan). Recitalul său a cucerit publicul prin căldura cu care Ivănișchi a transmis mesajul generos al acestor cîntece. L-au acompaniat Sorin Minghiat, Doru Stănculescu și Florian Pittiș și, în unele momente, întreaga sală. A urmat apoi grupul coral Song condus de excelentul Ion Luchian Mihalea, grup despre care poetul Adrian Păunescu afirmă că are un repertoriu ce este „o expresie a înțelegerii spiritului tînar al lumii”, în componența sa intrînd un blestem lîngă un cîntec de vitejie, un cîntec de dragoste lîngă unul revoluționar. Grupul Song a recitat mai întîi împreună cu autorul versurilor *Da, mai avem* iar sala a ținut să participe și ea la crearea acestor secvențe de spectacol și a reîtat în cor cele rostite pe scenă. Apoi, membrii grupului Song, elevi și studenți sîrîniși laolaltă de dragostea pentru frumos, au cîntat *Trompetele răsună*, *Cine iubește și lasă*, *Ciuleandra* și alte cîntece din repertoriul autohton și internațional, impresionînd prin acuratețea interpretării și diferent în ce lîmbă a fost rostit textul. Extraordinarul actor care este Florian Pittiș și talentatul Victor Socaciu au realizat unul din momentele-cheie ale întîmplării literar-artistice cu numărul 262, întîmplare care a fost excelentă nu pentru că adunata cifrele 2, 6, 2 fac 10, ci pentru că membrii cenacului s-au străduit să realizeze un spectacol de prestigiu. Florian Pittiș și Victor Socaciu au adus la cunoștința publicului din Tirnăveni cîntecul *Trăiască România!* Versurile aparțin poetului Adrian Păunescu. Faptul că asistența a ținut neapărat să cînte împreună cu cei de pe scenă demonstrează clar că noul cîntec va avea o viață lungă. Tînarul Vali Șerban (secondat de omniprezentul Sorin Minghiat la flaut) a cîntat cu multă căldură în glas *Blestem și cîntecul popular A plecat moșul în țară*. Pentru a dovedi că de alt moț e vorba, Florian Pittiș, căruia i se mai spune și Moțu, a recitat o minunată poezie de dragoste a lui Mihai Beniuc, *Ultima scrisoare*. Ion Zubașcu împreună cu trupa sa formată din Pălăguța Mariș, Anuța Mariș, Maria Uglea, Ioana Uglea au recitat amplu poem cu rezonanțe maiakovskiene *Tara. La Omul pădurii* intervin și Adrian Ivănișchi și Florian Pittiș pentru ca momentul respectiv să se desfășoare ca de obicei, adică foarte bine. În *Florile dalbe*, Zubașcu și trupa sa se întrec pe ei înșiși, purtîndu-și ascultătorii într-o lume mirifică, unde domnesc tandrețea și puritatea. Recitalul lui Doru Stănculescu (*Avram Iancu* — versuri de C. Săbăreanu, *Baladă de copilărie* — versuri de A. Păunescu, *Cum se naște un mit* — versuri D. Stănculescu,

Fără petale — versuri D. Stănculescu) a însemnat înfîlîirea cu unul din reprezentanții de seamă ai muzicii tinere de la noi. Cu aplauze îndelungate a fost întîmpinat Dumitru Fărcaș. Pe lîngă taragot el a ținut să aibă lîngă sine și pe acordeonistul Constantin Bordean și pe violonistul Alexandru Titruș. Acesta din urmă pur și simplu a lăsat pe toți cînd a demonstrat că arcușul poate fi folosit de o mină mesteră în fel și chip pentru a smulge din tainița viorii sunetele cele mai emoționante. Aflat într-o formă de zile mari, taragotul lui Dumitru Fărcaș s-a tinguit și s-a bucurat cu atîta pricepere încît sala l-a reținut pe scenă vreme îndelungată. Nu au lipsit *Deșteaptă-te, române*, *Tricolorul*, cîntec încercate de semnificații răscolitoare pentru fiecare om de pe melegurile noastre. Împreună cu toată sala, Adrian Păunescu și Florian Pittiș au recitat extraordinarul poem al lui Geo Dumitrescu, *Inscripție pe piatra de hotar*: „Slav aș fi fost, de nu eram latin. / Latin aș fi, de n-aș fi fost și dac. / Dar a ieșit așa: să fiu român / Și eu cu soarta asta mă împac”. În continuare, Victor Socaciu a cîntat cu sensibilitate *Oltul*: „Foie verde Olt rămas / Pămîntul trece prin cer. Tot la pas, tot mai la pas, / Foie verde Olt stingher, / Oltule, lege de legi, / A cîmpilor române, / Sint convins că înțelegi, / Înțelegi că vom rămîne” și *Un punct de vedere*. În încheierea întîmplării literar-artistice — recitalul mult îndrăgîtitului de public Mircea Vintilă, *Lordul John* (versuri George Coșbuc), *Bade Ioane* (versuri Tudor Arghezi), *Dulce Românie*, *Pămîntul deocădată*, cîntece intrate deja în conștiința publicului, au răsunat la fel de bine, ca și în alte părți, la Tirnăveni. Adrian Păunescu a recitat cu toată sala poezia *Lumină! Luptă! Libertate!*, după care interpret și spectatori au ținut să nu se despartă înainte de a mai cînta o dată împreună *Trăiască România!*, expresie a dragostei față de idealurile revoluției noastre, față de cîrmaciul destinului național, tovarășii Nicolae Ceaușescu.

TIRNAVENI, 4 mai, orele 20.30: Cenacul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, salută publicul din Tirnăveni cu o întîrziere de cîțiva ani și cu încrederea că găsește aici prieteni ca și în alte locuri. De altfel, ideea acestei întîmplări de muzică și poezie aparține unui prieten al cenacului, publicistul Ion Cumpănașu, director general al Agerpres-ului și deputat în Marea Adunare Națională al locuitorilor municipiului Tirnăveni. Primele sunete ale serii le oferă marii interpreți Dumitru Fărcaș, Constantin Bordean și Alexandru Titruș. Cîntînd împreună, au mers repede la inima celor prezenți, iar aceștia au simțit nevoia să-și spună cîntările regăsite la cei trei virtuozii ai taragotului, acordeonului și viorii. După 45 de minute cineva afirmă despre cei trei că niciodată nu vor fi aplaudați îndeajuns. Poetul Adrian Păunescu a recitat cu patos poemul propriu *Copiii de țărani*. A urmat Adrian Ivănișchi care a cîntat *Amiaza* pe versurile poetului Aurei Șorobetea și *Ploaia care va veni* de Dorin Liviu Zaharia. Secondat de actorul Florian Pittiș a încercat să dea un răspuns în cît mai multe limbi la întrebarea: „Cîți mai au de murit / Ca să aflăm în sfîrșit / Că oameni prea mulți au murit.” Și tot ei au găsit răspunsul în titlul cîntecului *Vinare de vînt*. Pe fondul refrenului, Adrian Păunescu și-a recitat poemul *Manifest pentru sănătatea pămîntului*, cu gîndul că dacă poezia nu poate acționa imediat, ea schimbă conștiințele. Și nu e puțin lucru. Un grup tînar, dar plin de vigoare și tandrețe, compus din tineri cu încredere în viață și în forța artei tinere, este Song-ul. Concertul lor, alcătuit din cîntece de vitejie și de inimă, a cuprins printre altele: *Trompetele răsună*, *Cîntec din Oas*, *Ciuleandra* și *Șapte văi și-o vale adîncă*. Din spectacol n-au lipsit Doru Stănculescu și Sorin Minghiat, Mircea Vintilă, Victor Socaciu și Vali Șerban. Acesta din urmă este o prezență nouă. Și cum orice prezență nouă este propusă, judecată, acceptată sau respinsă de toți, el a avut șansa de a fi acceptat exact pe Cîmpia Libertății.

Pentru prima dată în public, aici la Tirnăveni, actorul plin de surprize Florian Pittiș recită poezie de dragoste și începe cu una inedită în repertoriul său, este vorba de poezia *Ultima scrisoare* a lui Mihai Beniuc. În finalul spectacolului s-a spus alături de conducătorul cenacului poemul *Lumină! Luptă! Libertate!* și s-a cîntat *Trăiască România!*, ambele pe versurile poetului Adrian Păunescu.

REGHIN, 5 mai, orele 16.30: Minunatei echipe care este Cenacul Flacăra al Tineretului Revoluționar, compus din prieteni statornici și valoroși, i s-a mai alăturat Dan Andrei Aldea, și el a fost salutat, ca un mare muzician. După un turneu de două luni în Belgia, abia revenit, a stat doar cîteva ore în București și s-a prezentat pentru a participa la Turneul omeniei și solidarității prin muzică și poezie.

Grupul coral Song condus de Ioan Luchian Mihalea a oferit un mic concert de vechi cîntece populare românești și cîtece din repertoriul internațional. Alături de *Ciuleandra* și *Sirba pe loc* au stat foarte bine și două cîntece americane.

Tocmai în orașul Reghin Ion Zubașcu a avut necazuri cu chitara, în schimb s-a înțeles foarte bine cu cele patru fete din grupul său și au cîntat vibrantul poem *Tara* cu versuri inspirate, precum acestea: „Femei roditoare / Puternici bărbați / Pentru patria nemuritoare / Bucurați-vă și vă sacrificați”.

Ca și cum în jur ar fi un aer care dezacordează chitarele, se creează un „complex” Reghin de care suferă și Victor Socaciu cu toate că în alte părți a cîntat extraordinar atît *Oltul*, pe versurile poetului Adrian Păunescu, cît și *Dona, Dona*. Și-a adresat chitara și dovedind curaj și acuratețe a mai cîntat compoziția proprie *Zi de logodnă*, bucurîndu-se de succes.

Tot cu o chitară de Reghin, dar fără complexe a cîntat una din valorile confirmate ale muzicii tinere, Valeriu Sterian proaspăt absolvent al Facultății de psihologie și primul mare succes al serii.

Adrian Ivănișchi a fost prezentat de Florian Pittiș care l-a citat pe scriitorul Eugen Seceleanu, om ce s-a ocupat multă vreme de cenacul (și se mai ocupă încă): „Aveți în fața dumneavoastră un produs județean”. Lăsînd gluma la o parte, sîghiooreanul Ivănișchi are o mare contribuție în cenacul nostru și el a fost aplaudat ca un nume al muzicii tinere. Florian Pittiș și-a început recitalul cu un omagiu adus celui care s-a născut în ziua de 5 mai cu 159 de ani în urmă, lui Karl Marx, din care a recitat *Poem*. Frumosul său recital a mai cuprins *Mașina de transportat sînge de Nichita Stănescu*, în stagiunea viitoare de Petre Stoica, *Deocădată*, nu și *Da, mai avem*.

Dan Andrei Aldea, unul dintre cei mai mari muzicieni ai momentului nostru, a cîntat *Din nou acasă*, pe versurile lui St. O. Iosif, și sîșietorul cîntec *Brad bătrîn* (versuri Nicolae Iorga) iar spectatori au aplaudat actul de cultură în care lîngă o poezie tristă se găsește o muzică la fel. Au mai cîntat cu strălucire Dumitru Fărcaș și amicii săi, și Mircea Vintilă, Florian Pittiș, Victor Socaciu au ridicat sala în picioare și într-un glas a răsunat *Trăiască România!*

REGHIN, 5 mai, orele 20.30: Neobosit în cultivarea omeniei prin mijloacele poeziei și muzicii, a acelei poezii și a acelei muzici care rezistă în fața iubitorilor de frumos, cenacul și-a început programul cu un acordeon, o vioară și un inegalabil taragot foarte iubit peste tot pe unde cîntă, taragotul lui Dumitru Fărcaș. Acest om, deschis spre tot ceea ce este frumos și durabil, seamănă cu un izvor inepuizabil, izvor de cîntece din toate fîntînile. El a oferit un *Potpuriu de melodii românești, maghiare, germane și sîrbești*, *Moroșeni mă ascultați*, *Tara mea și mindra mea*, *Marșul Iancului* și *Hora Unirii*. Adrian Păunescu și-a recitat poemele proprii *Masa noastră* și *Manifest pentru sănătatea pămîntului*.

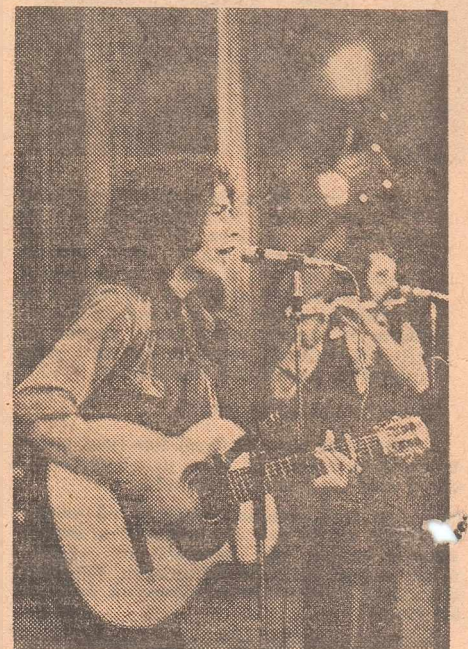
Intorcîndu-ne pe teritoriul muzicii tinere, Adrian Ivănișchi cîntă cu mare priză la public *Amiaza*, *Ploaia care va veni*. Remarcabilul grup coral Song are un larg concert din cîntece de jale și de veselie, așa încît oamenii să aibă în suflet tot ce e omnesc. El cîntă *Cine iubește și lasă*, *Ciuleandra*, *Sirba pe loc*, *Cîntec din Oas* și altele. S-au mai bucurat de succes recitalurile lui Ion Zubașcu și trupa sa, Victor Socaciu,

Dan Andrei Aldea — un vrăjitor al chitarei

Mircea Vintilă sau vocația muzicii tinere

Amintire cu haiduci povestită de Valeriu Sterian și Sorin Minghiat

Cîntînd în ploaie la Tîrgu Mureș

Un semn de dragoste din partea sighişorenilor

Valeriu Sterian, Doru Stănculescu, Dan Andrei Aldea și bineînțeles Mircea Vintilă, toți la un loc realizând un spectacol extraordinar. Adrian Păunescu a recitat Copiii de țărani și poemul Lumină, Luptă, Libertate I, cântat și în final împreună cu Trăiască România!

SIGHISOARA, 6 mai, orele 16.30: Întimplarea literar-artistică din orașul care a avut atât de mult de suferit de pe urma inundațiilor, dar nu a disperat ci și-a ordonat întreaga energie pentru refacere, a fost deschisă de grupul coral Song. Timp de 25 minute cei 22 membri ai grupului au făcut o demonstrație de înțelegere superioară a rosturilor muzicii. Sighişoreanul Adrian Ivanițchi a interpretat Arsură (Adrian Popescu), Ploaia care va veni, Vinare de vânt (Bob Dylan), Scrumbia afumată (Charles Cross) — ultima fiind o poveste scrisă pentru a înfuria pe oamenii grași. Nu s-a înfuriat nimeni în sală pentru că Ivanițchi a fost foarte bun. Ion Zubașcu și trupa sa, cu Omul pădurii și Florile dalbe, au adus mesajul unui ținut care, deși se află în nordul țării, este mereu aproape de inima noastră: Maramureșul. Doru Stănculescu și prietenul său Sorin Minghiat au impresionat cîntînd Cum se naște un mit, Scrisoarea soldatului de oriunde, Eu, tu, el. Textele îi aparțin lui Doru Stănculescu. O după-amiază bună a avut Vali Șerban interpretînd Gînd de împămintenire, Blestem, A plecat moțul în țară. Florian Pittiș n-a smuls ropote de aplauze recitînd Cetatea Neamțului. Aplauzele au venit de la sine. „Cei trei mari instrumentiști” — Alexandru Titruș, Constantin Bordean și inegalabilul Dumitru Fărcaș — au fost la înălțime nu pentru că au fost pe scenă ci datorită talentului lor. Taragotul lui Dumitru Fărcaș ne restituie aerul sub forma unor sunete răsculoare. Recitalul lui Valeriu Sterian a cuprins Antirăzboinică, Cîntec de oameni, Cu iubirea de moșie și Nopti, Trăiască România! a fost la început intonat de Florian Pittiș, Victor Socaciu și grupul coral Song, după care a fost reluat de întreaga sală într-o atmosferă sărbătorească. Victor Socaciu a cîntat Oltul, Un punct de vedere, Tîntă între bine și rău. La reușita momentului au contribuit și Adrian Ivanițchi, Florian Pittiș și Carmen Ardeleanu. Florian Pittiș își etalează întreaga virtuozitate recitînd tablete de Radu Cosășu, un fragment din Scrisoarea III de Mihai Eminescu — variantă de interpretare — un fragment din poemul La mal de Nicolae Labiș, poezia Sint tînar, Doamnă de Mircea Dinescu și interpretînd Cîntecul bufonului din piesa lui William Shakespeare, A douăsprezecea noapte, Ma-

Adrian Ivanițchi cîntînd Ploaia care va veni

rele artist care este Dan Andrei Aldea a încîntat publicul cu Om bun, Lumină lină, Brad bătrîn, Situația în artă. Primul spectacol de la Sighisoara se încheie cu un strălucit recital susținut de Mircea Vintilă: Lordul John, Dulce Românie, Hanul lui Manuc, Bade Ioane și, împreună cu întreaga asistență, Pămîntul deocamdată.

SIGHISOARA, 6 mai, orele 20.30: După ce a mulțumit pentru bunăvoința arătată de organele locale care au invitat Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar în orașul Sighisoara, semn al dragostei locuitorilor din oraș nu numai pentru artă în genere, dar și pentru arta ca expresie a tumultului epocii noastre, de esență revoluționară, angajată să răspundă marilor întrebări ale lumii de azi, poetul Adrian Păunescu a prezentat rînd pe rînd pe interpretii aflați lingă el. Inegalabilul Dumitru Fărcaș și cei doi virtuosi Alexandru Titruș și Constantin Bordean sînt primii care cîntă. Adrian Păunescu, pe fundalul sonor creat de cei trei artiști, recită din volumul Pămîntul deocamdată câteva sonete iar apoi Da, mai avem. După care Dumitru Fărcaș își continuă excepționalul său recital pe durata unei ore întregi, fiind, după expresia conducătorului cenaclului, „palmuit cu aplauze”. Doru Stănculescu a fost demn de renumele său de cîntăreț însemnat al generației sale, cu Avram Iancu, Scrisoarea soldatului de oriunde, Baladă de copilărie, Cum se naște un mit. Scrisorilor venite din sală le-a răspuns Adrian Păunescu. Oral, nu în scris. Ion Zubașcu și trupa sa au fost prezenți cu Omul pădurii, Florile dalbe și poemul Țara. Vali Șerban a avut o apariție bine apreciată cu Blestem, A plecat moțul în țară, Gînd de împămintenire. Grupul Song a determinat sala să înceapă să joace. Printre ei se aflau și șapte tineri care au ținut să sărbătorească prezența cenaclului în orașul lor scriindu-și pe tricou cîte una din literele următoare: f, l, a, c, ă, r, a. Ceea ce formează, cum lesne se poate observa, cuvîntul Flacăra. Victor Socaciu l-a acompaniat pe Florian Pittiș cîntînd acesta a intonat Trăiască România!, după care a interpretat Oltul, Tîntă între bine și rău, Dona, Dona, Un punct de vedere. A urmat o scurtă pauză. La reluarea spectacolului, Valeriu Sterian a susținut un recital din care n-au lipsit Antirăzboinică, Cu iubirea de moșie, Cîntec de oameni, Amintire cu haiduci și Nopti. A debutat nu destul de convingător sighişoreanul Mircea Boian cu Lumină clară pe versuri de Adrian Păunescu. Florian Pittiș a recitat Ultima scrisoare, un sonet de Shakespeare, și cîteva tablete de Radu Cosășu, provocînd dorința sălii de a-l mai asculta. Nici Adrian Ivanițchi n-a fost mai prejos interpretînd Arsură, Amiaza, Ploaia care va veni și Vinare de vînt (ultimul împreună cu Victor Socaciu, Sorin Minghiat, Florian Pittiș). A urmat apoi „o chitară care sună ca nici o altă chitară”. Este vorba de chitara lui Dan Andrei Aldea — Lumină lină, Brad bătrîn, Situația în artă, Om bun și Cîntecul bufonului, Din nou acasă. Tîrziu, cînd deja intrasem într-o nouă zi, Mircea Vintilă a interpretat Lordul John, Hanul lui Manuc, Pămîntul deocamdată, Bade Ioane, făcînd pe toți cei prezenți să uite de oboseală și încheind strălucit un spectacol cum au fost multe de-a lungul istoriei cenaclului, adică unul foarte bun.

TIRGU MUREȘ, 7 mai, orele 16.30: Peste 1500 de spectatori au ținut să fie prezenți în grădina cinematografului Arta pentru a se întîlni cu membrii Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar. Conducătorul cenaclului a întîrziat cîteva ore, tîntuit la pat de boală. În lipsa lui, Florian Pittiș face prezentările de rigoare. Spectacolul îl deschide Vali Șerban cu A plecat moțul în țară, Gînd de împămintenire, Blestem. Ion Zubașcu a obținut și în aer liber un succes deosebit împreună cu trupa sa cîntînd și recitînd Țara, Omul pădurii, Florile dalbe. Doru Stănculescu, acompaniat de Sorin Minghiat, și-a arătat din nou calitățile interpretative în Cum se naște un mit, Scrisoarea soldatului de oriunde, Baladă de copilărie. Urmează grupul coral Song cu diversitatea sa de siluri. Adrian Ivanițchi după ce a prevestit averse (Ploaia care va veni), cîntă Balada guresei Coquette și Vinare de vînt (impreună cu Florian Pit-

Prospețimea cîntecului maramureșan sau Ion Zubașcu și trupa sa

tiș). Victor Socaciu s-a afirmat din nou cu Tîntă între bine și rău și Oltul. Trăiască România! este intonat de Florian Pittiș împreună cu grupul Song. Valeriu Sterian a avut un recital îndelung aplaudat de public. Crezul meu, Cu iubirea de moșie, Cîntec de oameni, Amintire cu haiduci, Antirăzboinică, Nopti sînt măturile ale modului cum un tînar artist român de azi trăiește istoria. Florian Pittiș a fost extraordinar în tot ce a făcut în după-amiaza aceea. Pe lingă faptul că a fost un prezentator plăcut, el a recitat cu o mare vervă Sint tînar, doamnă, Scrisoarea III (fragment), tablete de Radu Cosășu, a cîntat folclor urban. Rechemat de public, Adrian Ivanițchi cîntă O scară înaltă. Dan Andrei Aldea își fărmeacă auditoriul cu Situația în artă, Situația în critică, Brad bătrîn. Cînd tocmai se pregătea să cînte și Om bun, a apărut și poetul Adrian Păunescu, care, după ce s-a scuzat de întîrziere, a cerut ca recitalul lui Aldea să continue. Și a continuat la fel de captivant. Și de data aceasta Mircea Vintilă a fost ultimul care a cîntat, tocmai ca un omagiu pentru că este un foarte bun interpret. Lordul John, Hanul lui Manuc, Bade Ioane, Pămîntul deocamdată au încheiat un spectacol de o mare ținută.

TIRGU MUREȘ, 7 mai, orele 20.30: Datorită cererii mari de bilete, s-a organizat, un al doilea spectacol, de comun acord cu organele de partid ale municipiului Tirgu Mureș. Începutul spectacolului aparține grupului coral Song, dar în formație incompletă, din cauza lipsei de punctualitate a unora din membrii săi. Frumoasa șansă de a cînta primii în fața unui public cald și avizat nu a fost ratată, au fost recuperați întîrziat și cu toate puterile, grupul Song a făcut dovada talentului său și a măiestriei interpretării.

Făcînd o precizare, impusă de realitate, poetul Adrian Păunescu prezintă pe Dan Andrei Aldea ca fiind omul cu cea mai bine mînuită chitară de la noi, omul care vrăjește chitara. După turneul din Belgia a fost atît de bun cu sine și cu simpatizanții săi din Tirgu Mureș încît a stat doar cîteva ore în București, apoi a pornit în căutarea noastră, amînînd sărbătorirea fiicei sale, Dana, care a împlinit doi ani. A cîntat ululitor: Lumină lină de Ioan Alexandru, Brad bătrîn de Nicolae Iorga și compozițiile sale Om bun și Șir de cocori. După cîntecul Din nou acasă, pe versuri de St. O. Iosif, a plecat la gară însoțit de Valeriu Sterian și el în zi mare.

Ziua în fabrică și seara în cenaclu au fost din nou Adrian Ivanițchi și debutantul Mircea Boian, ambii din Sighisoara. Și Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar muncește zi cu zi, realizînd o unire a dragostei față de marile simboluri naționale și sociale cu munca de zi cu zi. Poetul Adrian Păunescu, conducătorul cenaclului, anunță că:

„În această seară după ultimul spectacol din turneu, intenția noastră de a da un milion de lei oamenilor aflați în suferință se împlinește după o lună de muncă intensă. Îi dăruim cu sufletul curat și mîndri de a-l fi putut realiza prin munca noastră și prin dragostea față de arta tînară. Socotim că turneul omeniei și solidarității prin muzică și poezie a fost un triumf al marilor idei, cenaclul înscriindu-se în titanica și aspră luptă a poporului român pentru reconstrucție, ajutor, sfîtușii și îmbărbătare de ideile în domeniul culturii ale secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu”.

Dealtfel, însuși cenaclul nostru nu ar fi putut exista fără crearea în acești ani de către partid, de către secretarul său general, a unui climat de maximă efervescență spirituală, pe cuprinsul țării, a unui climat în care tinerii se pot exprima și pot exprima cele mai curate năzuințe, semn al participării lor plene la viața nouă a României, în viața întregii planete.

Cîntînd Un punct de vedere, Victor Socaciu are o mare priză la public și punctul de vedere exprimat de cîntec devine al tuturor.

Apoi, împreună cu Florian Pittiș și cei 2000 de spectatori cîntă Trăiască România! Începe o ploaie rece și cu stropi mari pe care cei de pe scenă au hotărît să o înfrunte alături de vremea cit nu sînt părăsiți de spectatori. S-au reluat Trăiască România!, Omul pădurii cu Ion Zubașcu și o selecție din bogatul repertoriu al celui mai îndrăgit cîntăreț folk Mircea Vintilă. Se ride, se cîntă, se trăiește și se învinge în continuare ploaia care n-a conținut aproape o oră. Programul s-ar fi putut termina odată cu începerea ploii, dar n-am venit aici ca să așteptăm ploaia și să plecăm. Se socoteste pe bună dreptate că în toatul nostru pe locul întâi alături de București, Baia Mare, Craiova, Timișoara, Reșița, în această noapte ploaia a vrut să fixeze decisiv Tirgu-Mureșul cu și mai multă țărnie pe locul întâi și datorită dragostei pe care ne-o poartă publicul de aici vom reveni curînd.

Este impresionant ca români și maghiari să cînte împreună Trăiască Libertate!, Trăiască România!, în țara liberă unde ne facem datoria împreună pentru ca mine să fie și mai bine. În finalul acestei veritabile întîmplări de muzică și poezie poetul Adrian Păunescu mulțumește pentru încredere și înțelegere tovarășului Ion Florea, prim secretar al Comitetului județean Mureș al P.C.R. Mulțumește, de asemenea, organelor municipale care ne-au ajutat să facem din Tirgu Mureș unul din sediile noastre pentru vremuri și mai bune și mai grele. Tutoilor celor care ne-au urmat prin diverse localități din țară le mulțumesc din toată inima.

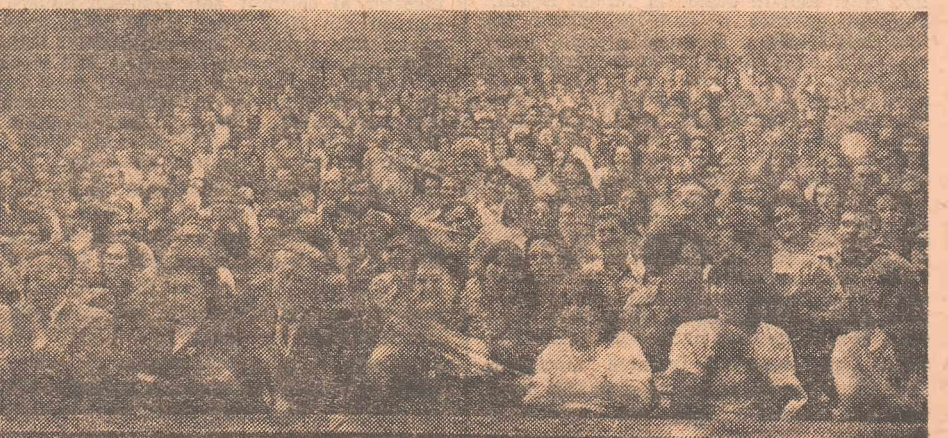
GEORGE ARION ■
ION PREDOSANU ■
Fotografii de ION PREDOSANU ■

PROGRAMUL CENACLULUI NOSTRU

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, cenaclu condus de poetul Adrian Păunescu, se va întîlni cu membrii mării întreprinderi de transporturi București (I.T.B.) LUNI 16 MAI, ORELE 18, la Palatul sporturilor și culturii. LUNI 23 MAI, ORELE 18, la Palatul sporturilor și culturii din București, cenaclul va avea o nouă întîlnire cu publicul din Capitală. Pentru spectacolul din 23 mai 1977 biletele s-au pus în vinzare de luni 9 mai la Teatrul Național ale cărui case de bilete sînt deschise zilnic între orele 10—18. Au prioritate la cumpărarea biletelor cei care păstrează tichetele distribuite în Noaptea de primăvară a tineretului bucureștean desfășurată pe data de 9 aprilie. În ceea ce privește programul de perspectivă, anunțăm că duminică, 29 mai, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar va încerca să fie prezent la marea serbare populară de la Costești—județul Hunedoara. În primele zile ale lunii iunie, cenaclul se va strădui să onoreze invitația Comitetului județean U.T.C. Vaslui, aceea de a susține spectacole la Vaslui, Birlad și Huși.

Grupul Song a fost excelent și la Tirnăveni

SIGHISOARA

Hăituiala

A fost o vreme a fericirii. O vreme a adolescenței fără griji, serine, pline de vise imaculate. Cornelia M. din comuna Perieți, satul Micleanu, terminase opt clase generale și intrase la Liceul agricol din Călărași. Învăța bine și era un copil vesel care nu dădea probleme educatorilor și măgulea orgoliile părintești. Brusc, ca un trăsnet nebanuit, fata cade victima unei întâmplări atroce. Intr-o simbrătă seara este invitată de o altă tinăra la o petrecere. Și în naivitatea ei se duce — dar cite tinere fete de pe planeta asta nu se duc la 17 ani la un „ceai“?! Cum poate fi așadar condamnată Cornelia M. că s-a dus?! Cum ar fi putut să bănuiască, să prevadă că acolo, în acea seară cumplită, se va frînge adolescența ei, și tot destinul ei?! Cade victima unui viol mirșav, viol în bandă, bandă de huligani irresponsabili. Firește, ei sînt demascați, prinși de organele de miliție, supuși judecătii legii și condamnați ca și „prietena“ care a ademenit-o. Dar nici o judecată din lume nu putea vindeca șocul moral, traumele sufletești ale tinerei prihănite. Și contrar oricăror așteptări, rănile ei sînt făcute să singereze și mai cumplit de către propriii ei părinți, în casa unde spera, unde dorea, unde aștepta să găsească alinare, căldură, înțelegere, delicatețe, ca să poată uita. Acasă s-a lovit de zidul rece al prejudecăților, de calcule meschine și de o neînțelegere vecină cu neomenia, cu abjecția chiar. Ca să astupe gura lumii, părinții apleacă urechea spre propunerea familiei unuia dintre făptuitorii, și anume ca fata să-l ia de sot, scăpîndu-i astfel pe toți de pedeapsa cu închisoare. Cornelia n-a fost întrebată, nu i s-a cerut părerea și cu atât mai puțin consimțămîntul, i s-a impus această căsătorie murdară, ceea ce a pus-o în fața unei derute și mai mari, accentuîndu-i disperarea. Ajunge ca o somnambulă, cu simțul realității atrofiat, stăpînită de o greață imensă de tot și de toate. Părinții se învoiesc la această căsătorie fantomă cu „criminalul“ propriei lor fiice, în schimbul a 30 000 lei. Incalificabil tîrg. Tatăl,

Marin M., nu numai că pune banii la ciorap, el știe de ce și pentru ce, dar cum vine acasă nu vede în fiica lui decît o destrăbălata și orice ar face ea, în ochii lui rămîne o mizerie umană demnă de dispreț, adresîndu-i continuu, invinînd-o, adresîndu-i cele mai grosolane și triviale cuvinte. Mama: nici ea nu face notă aparte, nu-și cruță copilul. Cornelia începe să-i fie frică de ei, îi evită cit poate mai mult și începe s-o domine gîndul plecării de acasă. Dar pentru aceasta avea nevoie de bani. Disperarea o îndeamnă să fure din banii primiiți de părinții ei în urma odiosului tîrg. Sustrage cam 10 000 de lei și, împreună cu fiica unei vecine, a Paulei C., pleacă la București ca să-și cumpere haine. Cumpără un ceas și alte câteva efemere lucruri de lux și modă. La întoarcere, pe tinăra vecină o apucă, se vede treaba, o subterană invidie și-i ia, mai în glumă, mai în serios, ceasul și alte câteva lucruri. Dar reîntoarce acasă, atmosfera tot mai sufo-cantă de-aici o hotărăște din nou să-și ia lumea în cap. La 17 ani e capabilă să muncească, își zice, va încerca să se angajeze undeva, să se califice. Dar cum nu are bani, îi incolțește în minte altă idee care o aduce spre alt dezastru. Să se răz-bune pe vecina care i-a luat lucrurile, să-i fure ceva din casă, un lucru pe care să-l vîndă și să facă rost de bani. Își pune la punct planul și pe 24 august 1976, dimineața, cînd nu era nimeni acasă la familia C., pătrunde în curtea acesteia și prin geamul din spatele casei se strecoară într-o cameră, luînd dintr-un sifonier două macaturi țesute la război și o garnitură de lenjerie de pat. Ca un hoț autentic pune totul în ordine ca să nu lase urme, ascunde lucrurile furate în lanul de porumb din grădina și într-un moment prielnic le trece peste gard. Le împachetează bine, iar pe la ora prînzului iese în șosea, oprește o mașină de ocazie și-o pornește spre Constanța. Ca să innop-teze undeva, se lasă acostată de primul tînar întîlnit și pleacă acasă la el, dar părinții acestuia nu primesc o străină atît de tinăra, și care poartă bagaje atît de voluminoase. La auzul avertismentului că va fi chemată miliția, Cornelia are un moment de luciditate, își dă seama că nu așa se pleacă în căutare de slujbă și se reîntoarce în gară. Ia un tren de seară, ajungînd pe la orele 22 în Slobo-

zia. Ciine hăituit, stăpînit de frică, dar neavînd alt adăpost, se îndreaptă totuși spre casă. Merge în autogară să ia un autobuz spre Micleanu. Acolo se întîl-nește cu doi tineri cîșăteni; le povestește că vine de la Constanța unde a încercat să se angajeze, dar n-a reușit încă. Ajungînd în sat, încearcă abil să scape de bagaje, lăsîndu-le în grija celor doi băieți. Ca în filmul acela de groază cînd un personaj se străduiește să scape de geanta în care se afla o bombă și care în mod fatal se întoarce mereu la el, a doua zi se trezește cu bagajele acasă. Ziua se ascunde de părinți, stă mai mult prin lanul de porumb din grădina, iar seara se strecoară ca un animal, pe furis, în camera ei să se culce, după ce adorm ei. După citeva zile furtul se descoperă. Și în curînd și autoarea lui. Și iat-o pe Cornelia M. în fața justiției. Acuzată cu real temei de furt, acuzată cu mai puțin temei de vagabondaj. Rușinea familiei! Drama familiei! Familia de bună condiție care nu „s-a înjosit“ nici măcar să se prezinte la proces. Cornelia a venit singură și s-a apărut singură, avînd un avocat din oficiu. Părinții n-au venit nici măcar cînd s-a pronunțat sentința. Nu i-a interesat destinul copilului lor!

Cornelia M. și-a recunoscut vina cu o sfișietoare durere. Președintele Judecătoriei Slobozia, Paul Vițelaru, care a judecat cazul cu o atenție deosebită, și procurorul șef, Gheorghe Geană, care l-a anchetat cu grijă, obținînd și anularea acelei căsătorii formale, traumatizantă pentru tinăra inculpată, își amintesc replica, nu prea des întîlnită în anele justiției, cu care Cornelia M. a respins propunerea avocatului apărării de a fi lăsată în supraveghearea părintească. A împietrit sala și chiar completul de judecată, cînd a rugat instanța să adopte pedeapsa propusă de procuror — aceea de a fi trimisă într-un centru de reeducare. Speră să poată învăța acolo o meserie, să se poată califica, iar la ieșire să se încadreze într-o întreprindere, nemaifiind nevoită să se întoarcă în casa părintească, în cuibul de ură și dispreț. De aici încolo, viața îi aparține. Cu ajutorul societății, Cornelia M. este sigură că va păși pe căile drepte ale cinstei și demnității.

CICI IORDACHE ■

Vorbe care rămîn

Există, cum se știe, mentalitatea că numai cele scrise rămîn, pe cînd vorbele pier: „verba volant, scripta manent“. Probabil că din această cauză mulți se joacă cu vorbele, n-au simțit responsabilității cuvintului, cad în fanfaronadă ori în facilitate. Citînd însă excelenta culegere cu titlul **Sfaturi pe întineric** de Nicolae Iorga (ediție îngrijită de Valeriu și Sanda Rippeanu) m-am convins, încă o dată, că sînt și vorbe care rămîn, deși n-au fost, inițial, scrise. Evident, este meritul progresului tehnic al înregistrării că vorbele rostite de Iorga au rămas, dar este, în primul rînd, meritul marelui lor plămuitor. Pe vremea lui Socrate, nu existau mijloace de înregistrare; dar cele spuse de Socrate n-au pierit pentru că erau, ele însele, nepieritoare. Am convingerea că și fără banda de magnetofon ațitea din frazele lui Iorga ar fi rămas în memoria posterității, pentru că ele sînt constituite din fibra lucrurilor fără de moarte. Rostite la radio, fără nici un text dinainte pregătit, reacție spontană, nemijlocită a unei eminențe intelectuale și a unui patriot ardent, aceste gînduri, reflecții și atitudini strînse între copertele unei cărți pe cit de frumoasă pe atît de utilă se adaugă unei opere ciclopice, dintre cele mai fecunde ale incrincentului nostru veac. Ele se constituie într-o adevărată cartă a virtuților românești și într-un monument al psihologiei și caracterului etnic. Iată, luate la întimplare, cîteva considerații privitoare la virtutea sincerității care, aducătoare de multe dureri, este, în cele din urmă, de natură să fortifice inclinația noastră naturală către justiție și adevăr: „...foarte multe din suferințele noastre de odinioară au fost datorite înainte de toate neputinții în care ne-am găsit de a strecura prefăcătoria sau lingușirea, tăgăduirea brutală, sau sincerității în mărturisirea adevărului. Multe vieți s-au stins din cauza acestei necesități sufletești de a nu ieși din marginile lucrului pe care-l știe cineva că este adevărat...“ Și prin urmare, iată, omul sincer care este un om drept, „drept sub raportul moral precum, atunci cînd se ține mîndru, neincovoiat, este cineva drept supt raportul fizic. Acest om drept se va închina totdeauna dreptului și va cere oricînd să i se dea dreptatea lui întregă, chiar și împotriva dreptăților smulse cu meșteșug de alții de la dregătorii țării sale, sau ai țării căreia îi era supus, fiindcă este obișnuit a afirma virtutea fundamentală a sufletului său printr-aceea că, în orice împrejurare, înaintea oricui și cu orice risc, el spune drept“.

Cît de „drepte“, de „adevărate“ sînt aceste reflecții ale marelui savant și patriot poate nicînd nu s-a adevărit ca în vremea noastră, cînd România militează, cu atîta pasiune, curaj și energie, pentru instaurarea dreptății și adevărului în frămîntata lume prin care trecem. Vorbele lui Iorga își adaugă, dealtfel, la adevărul conținutului lor, o emoționantă notă profetică.

POMPILU MARCEA ■

seriale • seriale • seriale

Din culisele boxului profesionist (IV)

Scandal fără precedent?

Lumea boxului profesionist este din nou în alertă. Un scandal de proporții a izbucnit la New York, aducînd din nou pe banca acuzării „onorabili“ promotorii ai pugilatului pe bani. De data aceasta, cauza ar fi o nevinovată modificare a ierarhiei boxerilor profesioniști participanți la campionatele americane. În fapt, este vorba despre alcătuirea unor clasamente false, care au menirea să modifice substanțial bursele boxerilor și, bineînțeles, în mod automat, ciștigurile managerilor, organizatorilor și ale altor oameni de afaceri din jurul ringului. În presa occidentală toată această poveste este taxată drept un „scandal fără precedent“ petrecut în lumea boxului profesionist. Oare așa să fie? Noi credem, mai degrabă, că e vorba de ceva obișnuit, că falsificarea unor clasamente face parte din lungul cortegiu de întîmplări necurate care punctează lungă și insingerată istorie a boxului profesionist. Să ne reamintim...

...Harold Johnson, fostul campion mondial la categoria semigrea, a fost și el amestecat într-un „scandal fără precedent“. Povestea a început în seara zilei de 6 mai 1955, în arena din Philadelphia. Atunci, Johnson îl întîlnea pe modestul „semigreu“ de origine cubaneză Julio Mederos, într-un meci revanșă. Cu numai cinci luni în urmă, la Miami Beach, Mederos suferise o grea înfrîngere în fața lui Johnson. Victoria directă, precum și faptul că pe vremea aceea era considerat unul dintre pretendenții la titlul mondial făceau din Harold Johnson marele favorit al partidei, bookmakerii primind pariuri la cota de 4-1. Puțini erau cei care „vedeau“ victoria lui Mederos. Și totuși, minunea s-a întîmplat. Johnson a fost făcut k.o. în rundul doi! Cîțiva „inițiați“ și-au burdușit buzunarele cu dolari, a izbucnit un „scandal fără precedent“, și, cum se obișnuiește în asemenea situații, s-a deschis o anchetă. Johnson a declarat că s-a simțit foarte rău după ce a mîncat o porțocală oferită de un necunoscut care i-a solicitat un autograf înaintea meciului. Dus pe o targă la spital, el a fost consultat de medicii Joseph Ayella și Wilbur Strickland. Concluzia: Johnson a fost drogat! Comisia sportivă a statului Penn-

sylvania continuă ancheta, procuror fiind subsecretarul de stat pentru problemele justiției, Herbert Levin, dar adevărul vinovați nu pot fi descoperiți. Pînă la urmă este pedepsit tot „hoțul de păgubaș“: Harold Johnson a fost suspendat 6 luni și i s-a luat bursa de 4 000 de dolari.

...Cînd, în urma unui lung proces, Curtea federală din Los Angeles l-a condamnat pe gangsterul Louis Toma Dragna și Joseph Sica la ani grei de închisoare, în lumea boxului profesionist a izbucnit un nou „scandal fără precedent“. Cei doi erau acuzați, printre altele, și de estorcarea boxerilor. Fie prin șantaj, fie prin exploatarea sistematică a pugiliștilor pe care îi „ajutau“ să semneze contractele unor meciuri importante, Dragna și Sica au obținut importante sume de bani. Sentința de la 2 decembrie 1961 l-a condamnat pe Louis Toma Dragna la 5 ani de închisoare, iar pe Joseph Sica la 20. Ce „scandal fără precedent“!

...Vă mai amintiți de meciul revanșă dintre Cassius Clay și Sonny Liston? Partida aceea desfășurată la 25 mai 1965, la Lewiston, și încheiată prin k.o. în prima repriză. A fost un circ în adevăratul înțeles al cuvîntului. Uriașul Sonny Liston răstignit la poea într-un singur minut de luptă! Interesant este că, după meci, nici Liston și nici Clay nu știau prea bine ce lovitură a determinat k.o.-ul. Se pare că o dreptă. După meci a fost un „scandal fără precedent“. Știți de ce? Mulți dintre specialiștii prezenți în jurul ringului au susținut că lovitura care l-a făcut k.o. pe Liston abia dacă ar fi reușit să crape o roșie bine coaptă...

...James Norris, cunoscut în întreaga lume sportivă datorită postului său de director al celebrei săli Madison Square Garden din New York și de președinte al nu mai puțin cunoscutului I.B.U. (International Boxing Union), a fost și el în trecut unul dintre afaceriștii care au acționat ani în șir în culisele boxului profesionist alături de gangsterul Frankie Carbo. O făcea la adăpostul unei reputații garantate de milioanele agonisite. Cînd justiția a dezvăluit adevărata sa activitate, Norris a trebuit să-și vîndă acțiunile pe care le avea la Madison Square Garden și să desființeze I.B.U. În plus, „High society“ l-a radiat din cartea sa, unde figura de mai mulți ani. Încă un „scandal fără precedent“!

Culisele boxului profesionist sînt deosebit de bogate în asemenea exemple. Nu ar putea fi epuizate în tomuri întregi. Motiv pentru care recentul „scandal fără precedent“ din boxul american nu are

darul să ne surprindă. Ne rămîne doar curiozitatea să aflăm despre ce mai poate fi vorba. Așadar, s-au falsificat clasamentele pugiliștilor participanți la campionatele americane. Acuzați de această înșelătorie sînt organizatorii competiției în frunte cu promotorul Don King și redacția cunoscutei reviste de box „The Ring“ din New York. Atît Don King, omul care s-a ocupat în ultima vreme de organizarea meciurilor campionului mondial Cassius Clay, cit și redactorul șef al revistei „The Ring“, Nat Loubet, încearcă să-și dovedească nevinovăția. Don King își acuză subalternii, iar Loubet pe managerul Henry Grooms, care a modificat palmaresul a patru dintre boxerii săi, adăugîndu-le fiecăruia cite șase victorii în partide imaginare. Figura centrală a noului scandal rămîne însă tot organizatorul Don King. El riscă o compromitere totală deoarece, pînă acum, are în palmares patru ani de pușcărie. Unul dintre boxerii de categorie grea, Scott Ledoux, l-a acuzat pe Don King că ar fi „aranjat“ dinainte întregul turneu. Un alt pugilist a recunoscut că un impresar i-a promis, în schimbul unei sume de bani, să-l claseze în tre primum zece pugiliști americani. Toate acestea l-au determinat pe guvernatorul statului New York, Hugh Carey, să ceară o anchetă care să aducă lumină asupra relațiilor existente între președintele Comisiei de box a statului New York, James Farley, și organizatorii campionatelor americane. Cine știe ce poate să mai iasă din această anchetă? În fond, James Farley nu poate fi complet străin de toate cele petrecute în cadrul mult discutatei campionatelor americane, deoarece se află în fruntea comitetului de organizare a competiției, în calitate de președinte...

Specialiștii sportului cu mînuși apreciază că noul scandal izbucnit în boxul profesionist american poate duce la anularea meciului pentru titlul mondial la categoria grea dintre actualul campion, Cassius Clay, și Alfredo Evangelista, programat să se dispute la 16 mai în orașul Landover (Maryland). Aceasta deoarece și Alfredo Evangelista poate fi considerat un challenger fabricat de manageri, el fiind un boxer al cărui palmares nu-l recomandă ca rival serios al campionului lumii (a fost trecut peste noapte de la locul 30 la locul 10).

Un nou scandal fără precedent? Nu, unul obișnuit în lumea boxului profesionist!

PAUL OCHIALBI ■

„Închis din cauză de deces”

REPORTAJ DESPRE NIȘTE OAMENI VII ȘI O INDUSTRIE CARE MOARE

Vitrina

Priviți-o cu atenție. Veți vedea înscrisă pe ea istoria unui oraș, a unei industrii. O dramă de dimensiuni majore oglindită pe geamul unui mic restaurant de provincie. Lângă „Meniul zilei” citim: „Închis din cauză de deces al orașului nostru. Pentru a marca solidaritatea noastră cu muncitorii de la «Usinor», localul va fi închis în ziua de 14 aprilie 1977. Vitrina nu va fi luminată».

Cum s-a ajuns la straniu anunt mortuar? Direcția întreprinderii „Usinor” din Thionville, oraș din nordul Franței, în Lorena, a hotărât să concedieze 3 000 muncitori din 3 800. Decizia reflectă criza prin care trece industria siderurgică franceză, ale cărei coordonate sînt astfel prezentate în revista „L'Express”, numerele din 11 și 25 aprilie 1977:

„Se știe prea bine că măsurile anunțate de «Usinor» nu marchează decît începutul. Pînă în 1980, 15 600 locuri de muncă vor trebui suprimate în Lorena, din care 10 000 chiar în cursul acestui an. Cele 3 000 de concedieri de la «Usinor»-Thionville vor fi urmate de 9 200 la «Sacilor»-Solac, 1 430 la «La Chiers»-Longwy și, în fine, 100 la Pompey. Atît conducerea sindicatelor, cît și membrii de rînd consideră că Thionville nu reprezintă decît un test... Situația este critică. Lovită puternic de criza din 1975, siderurgia europeană a înțrevăzut speranțe de ieșire din criză în 1976. În Franța, «Usinor» a anunțat în iunie (1976) intenția de a construi la Thionville o oțelărie cu oxigen. În prezent, uzinele nu funcționează decît cu aproximativ 60 la sută din capacitatea de producție... Situația nu este cu nimic mai îmbucurătoare la «Sacilor», unde se înregistrează pierderi similare, la o cifră de afaceri de circa opt miliarde de franci. Conducătorii acestor societăți care, în 1975, sub presiunea guvernului și în schimbul sprijinului său financiar, au renunțat la concedierile planificate, consideră azi că însăși soarta întreprinderilor lor este în joc».

Demonstrația

Muncitorii din Lorena au ripostat cu hotărîre asaltului patronal. Au demonstrat la Thionville (în fotografie), sub lozincă „Acuzăm patronatul și guvernul pentru lichidarea bazinului ferifer”, au manifestat la Paris, pe Champs-Élysées. Dealtfel, mișcarea de opoziție față de măsurile luate de patronat depășește cu mult sfera muncitorească. În adevăr, chiar și grupări politice destul de depărtate de aceste cercuri au luat poziție — poate și din considerente electorale.

Dar, mai întii, demonstrația de la Thionville. Două mii de muncitori s-au adunat la porțile întreprinderii „Usinor”. Mitingul nu s-a putut desfășura în incinta uzinei, direcțiunea dînd ordin să se închidă porțile. De aceea manifestanții s-au regrupat pe șoseaua națională 57, blocînd circulația timp de o oră, pentru a asculta cuvîntările delegaților sindicali. În aceeași zi s-au desfășurat și alte manifestații organizate de Confederația Generală a Muncii. Demonstrații în automobile au traversat orașele Longwy, Thionville, Hagondange, Nancy și Metz.

După cum spuneam, în sprijinul demonstrațiilor s-au pronunțat diverse organizații politice.

Federația Partidului Comunist din Mosela subliniază: „Este un non-sens economic. Nici un șurub, nici o piesă nu trebuie demontate din instalații. La nevoie, trebuie ocupată uzina».

Intr-o declarație a Federației republicanilor independenți din Mosela se arată: „Timpul deciziilor unilaterale a apus. Este inadmisibil ca o companie care beneficiază de ajutorul statului să acționeze cu o asemenea dezinvoltură».

Jean Kiffer, deputat de Mosela al Centrului democrat, este la fel de virulent: „Guvernul nu știe să stăpînească acest capitalism arhaic și sălbatic, care riscă, în perspectivă, să nimicească

structurile societăților noastre liberale. Guvernul trebuie să ceară socoteală direcției companiei «Usinor», iar dacă aceasta persistă în intenția de a lichida uzina din Thionville, nu s-ar putea oare cere patronatului să înapoieze, imediat și integral, sumele primite ca ajutor din partea statului?»

Neașteptată, dar nu mai puțin semnificativă, referința deputatului centrist la un „capitalism arhaic și sălbatic”, care, judecînd după spusele sale și în ciuda deselor asigurări contrare, nu și-a dat încă obștescul sfîrșit.

Primarul

Noul primar comunist al orașului Thionville, Paul Souffrin, și-a încins eșarfa tricoloră și a ieșit în stradă, în fruntea manifestațiilor. El evidențiază implicațiile crizei oțelului asupra întregii colectivități lorene: „Suprimarea unui loc de muncă în siderurgie antrenează pierderea locurilor de muncă a altor trei persoane». Părerile împărțite atît de sindicate, cît și de patronat. „În adevăr — scrie „L'Express» — în afara muncitorilor metalurgiști din Mosela, direct atinși de criza siderurgiei (este vorba de 6 000—9 000 oameni), mii de salariați din alte industrii, ca și din comerț și industria meșteșugărească, sînt amenințați, de la zidar la vinzătorul de automobile. Șomerii nu-și cumpără decît rareori automobile și nici nu se gîndesc să-și construiască locuințe sau să-și înfrumusețeze apartamentul».

Paul Souffrin se teme că orașul său va deveni „un oraș mort”. Mulți se întrebă dacă pierderea a 15 600 locuri de muncă în viitorii trei ani nu vor transforma întreaga Lorena într-o „zonă moartă”. „Decesul” mării întreprinderi siderurgice din Thionville ar implica, după aprecierea Uniunii comercianților, închiderea a 600 magazine, ateliere și

unități prestatoare de servicii, în care lucrează 20 000 de oameni. Primarul orașului Thionville rezumă plastic perspectiva: „Siderurgia se aseamănă cu un fir care «fuge». Dacă scapă un fir se deșiră tot tricoul».

Viitorul pare destul de sumbru. Sindicatul sînt gata să ocupe întreaga uzină, considerînd această acțiune drept singura eficace într-o situație care se deteriorează continuu de la începutul anului. „Am răspunde astfel prin forță forței folosite de patroni împotriva noastră». Ele speră să obțină sprijinul tuturor centrelor sindicale cu profil siderurgic din Franța. „Luptînd pentru mii de muncitori de la «Usinor»-Thionville apărăm mai bine interesele celor 24 000 siderurgiști din Mosela».

Acțiunile muncitorești, sprijinul larg de care se bucură din partea opiniei publice franceze vor dovedi poate, în cele din urmă, că straniu anunt mortuar apărut în vitrina obscurului restaurant din Thionville a fost prematur și că înmormintarea se suspendă.

LIONEL NIȘESCU ■

Mondo umano ?

Statistici și recorduri

Peste 60 la sută din fiii muncitorilor străini din Republica Federală Germania nu au posibilitatea să urmeze cursurile liceale, ceea ce înseamnă implicit că nu pot obține o calificare. Potrivit statisticilor, în această țară se află, la ora actuală, 4 500 000 de muncitori imigrați și membri ai familiilor lor, dintre care 500 000 de copii...

„În Guatemala este un lucru obișnuit să descoperi cimitire clandestine, la margine de drum, pe malul rîurilor și lacurilor, în cratere de vulcan, unde sînt înhumate fără a fi fost judecate numeroase persoane cu vederi progresiste». Am citat din scrisoarea adresată secretarului general al O.N.U., Kurt Waldheim, de Asociația studenților universitari din Guatemala prin care se denunțau „disparațiile sau asasinarea în ultimii ani a peste 30 000 de guatemalezi»...

Săptămîna 18—25 martie a.c. a reprezentat un record în agitata viață a cunoscutului oraș american Detroit: au fost primele șapte zile din ultimii zece ani în care în acest „oraș al morții”, cum este supranumit Detroit, nu s-a înregistrat nici un asasinat. Această sursă precizează însă că în cursul celor 366 de zile ale anului trecut, la Detroit s-au consemnat 801 asasinare iar între 1 ianuarie și 18 martie a.c. (exact) 107 crime...

Două treimi dintre copiii bolivienei sub 15 ani suferă de subnutriție. Este concluzia fermă a unui amplu studiu al comisiei speciale a Ministerului sănătății și ocrotirii sociale din Bolivia...

La tribunalul din orașul francez Lons-le-Saunier a început miercuri, 4 mai a.c., procesul a 50 de tineri care organizaseră o vastă rețea de introducere și plasare a drogurilor în Franța. Din investigații a reieșit că operînd cu precauție, ei au reușit să traficeze 500 kilograme de hașis, 4 kilograme de heroină și 600 pastile din nimicitorul LSD. Aproape concomitent președintele Franței declară că toxicomania a devenit un flagel național și că se impun măsuri ferme la nivelul întregii țări...

La ora actuală, în țările occidentale fiecare al 12-lea tînăr este șomer. Potrivit specialiștilor, este cea mai mare cifră înregistrată vreodată. În Anglia din 100 de șomeri 15 au sub 20 de ani; în Danemarca 50 la sută din șomeri sînt tineri...

La 13 aprilie poliția din orașul vest-german Duisburg anunța arestarea principalilor „protagoniști” ai unei bande ai cărei 30 de membri (între 11 și 20 de ani) comiseseră nu mai puțin de 1 596 delict. Încă un amănunt: șeful bandeii și-a introdus chiar fiul în grupul amintit.

Punem punct exemplor. Cele de mai sus sînt prea adevărate și, cu toate că, la prima vedere, unele par fapte și realități izolate, ele se subsumează aceluiași generic: **mondo umano?**

PETRE NICOLAE ■

Cine fură azi un ou, mîine fură o piscină...

Cu cit trece timpul, cu atît experiența mea de viață se îmbogățește, vrînd, nevrînd, îmi dau seama de marea înțelepciune a sfîntelor noastre proverbe.

Am văzut cu ochii mei cum derbedeul își începe cariera de la nimic, aș putea spune de la strictul necesar. Derbedeul își face intrarea în arena vieții foarte modest, cu o hoție aproape infantilă, el, ditamai vlăjganul, el, ditamai zdrăhonul, fură un ou.

Cînd a furat un ou n-a fost criticat, ci chiar privit cu indulgență. Cine fură ouă, idei și cireșe nu este prea admonestat... Se și spune că cireșele nefurabile au gust amar...

Dar derbedeul nu se resemnează la acest furt modest, prinde curaj, capătă aripi și relații, merge mai departe. A început să prindă gustul hoției și din acea clipă se consideră stăpînul lumii. De ce să muncească el, divinul, cînd e mai simplu să te duci în ograda vecinului și să-ți iei de acolo tot ce ai nevoie, începînd cu orătăni și terminînd cu puncte de vedere?

E privit de unii cu indulgență, chiar și păgubașii îi zimbesc. Toți trebuie să trăiască. Toți trebuie să aibă vilă cu scări interioare... Toți trebuie să se bronzeze la Nisa...

Am urmărit cu atenție cariera unui asemenea trîntor care debutase modest furînd — culmea candorii — un ou. Acum a căpătat spirit de discernămint, nu mai fură orice, a renunțat la orătăni, la fleacuri, fură numai lucruri de valoare, ultima lui achiziție fiind o splendidă piscină...

Aveți încredere în înțelepciunea populară și cînd vedeți un tinerel furînd un ou nu mai zîmbiți. Gîndiți-vă la ziua de mîine. Cine fură azi un ou, fără îndoială, mîine va fura un bou, iar ceva mai tîrziu, o piscină și așa mai departe...

TEODOR MAZILU ■

ION DOGAR MARINESCU ■

Nou răspuns dilemei vechi

Parcă spus-a La Fontaine
Că măgarul meloman
Cutezat-a într-un an
Întinzîndu-și blindul ten
Să se-ntreacă în cîntare
Cu mica privighetoare...

Și, se pare, a mai spus
Cum că bietul patrupe
A pornit spre cînt încet
Încercînd un do de sus.
Și-a trimis spre cer posac
Un vechi răget, fără leac.

...Vreame-a vămuit clepsidra.
Fabula cu grea morală
Scrisă-n cărțile de școală
Cînd cu metrul, cînd cu litra
S-a livrat la mici, la mari
Nu însă și la... măgari.

Altfel cum am tîlmăci
Un afix, șu scrisul gotic,
Pe un palmier exotic
Anunțînd în plină zi
Un concurs oficios
Între caii lui Christos...

S-a-nîmplat dilemei vechi
Nou făgăș să i se dea :

„Portativu-nchis la cheie
Admitea-n concurs urechi
Nu trup de privighetoare
Care nici urechi nu are”.

Deci, la ora anunțată
În fantastica poiană
Unde-și păștea o Joiana
Viața-i neamancipată
Adună, măgăretea
Își probează istețimea.

Nu-s nici cai, nici iepuri nu-s
Dar supuși, după baghetă,
Melodia o repetă
Rumegînd pe do de sus
Și-așteptînd ca dirijorul
Să ridice-n sus piciorul.

La comanda cunoscută,
Măgăretea fără preget
Nălță pină-n slăvi un răget...
Vocile-s peste o sută
Ce fac dintr-un cîntec lent
Un fel de bombardament.

S-a cutremurat poiana
Munții din împrejurimi
Caprele de pe-nălțimi
Și s-a nevropat Joiana
Cînd sublima partitură
A trecut peste natură.

Cel mai bun dintre măgari
În final, bine-nțeleș,
N-a putut să fie-ales —
Doar sint în urechi toți tari.
S-a rostit hotărîtor
Urecheatul dirijor :
„Măgarii-s buni pentru oor !”
Morală :
Unul rage
Și-altul trage.

NICOLAE DRAGOȘ ■

O modestă contribuție la schimbarea înfățișării clientului

Dorința, uneori aprigă, de a-ți schimba înfățișarea determină pe mulți să ia drumul Codlei. La Codlea se poate ajunge cu autocarul, cu autoturismul și, firește, în grupuri organizate. Cu multă încredere ne-am organizat și noi și am plecat la Codlea animați de dorința mai sus-amintită. Ajunși acolo, am avut un real sentiment de satisfacție. Cei pe care îi întîlnisem de-a lungul anilor arătau cu totul altfel. Cu greu ne-am recunoscut cu un vechi prieten. Era de astă dată înalt, purta teniși și veghea un cîntar public. Pe vremuri era blond,

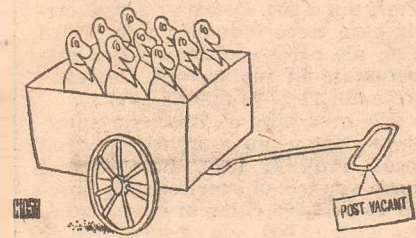
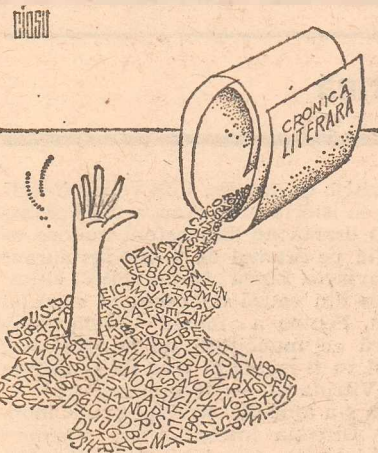
timid și necăjit că avea platfus. După ce ne-am cercetat buletinele de identitate ne-am îmbrățișat frățește.

— Iață, bunii mei prieteni, ce s-a în-timplat ! Aici, la Codlea, frizeria a cunoscut un mare avînt. Acolo te poți tunde, te poți rade, în speranța unui fenomen miraculos. Să mergem împreună !

Ne-am instalat pe scaune și în timp ce frizerii își ascuțeau bricele pe niște curele obișnuite acelor locuri, am citit nu fără îngrijorare următorul anunț : „Lucrători ! Pentru o cit mai bună deservire a Clientelei, vă revine obligația de a vă îmbogăți în permanență bagajul de cunoștințe, de a vă înnoi viziunea asupra profesiunii, de a vă diversifica modalitățile de lucru în sensul de a da muncii Dumneavoastră adevărată substanță și rațiune, de activate creațiile care contribuie la schimbarea înfățișării clientelei, la sporirea frumuseții și farmecului lor”. Mai jos, pe semne pentru autenticitate, erau scrise „Frizeria din Codlea” și „Cooperativa Meșteșugarul” Codlea, strada Măgării 2.

Deci, la frizeria din Codlea, muncindu-se creator, dîndu-se activității substanță și rațiune, se reușește și schimbarea clientului. Ne întrebăm cine plătește tariful ? Cel venit la frizerie sau cel plecat cu înfățișarea schimbată ?

M. FOLOSEA ■

CIOSU ■

din dosarele miliției

Numărul pietonilor, în continuă creștere!

Strada, se știe, este împărțită în două mari zone : trotuarul și partea carosabilă, ultima folosită mai des de vehicule. Cei care folosesc strada se împart, de asemenea, în două mari categorii : șoferi și pietoni. Din păcate, nicăieri nu s-a înființat încă un sistem care să fie în stare să separe în mod irevocabil o categorie de alți, adică să evite „interferențele” dintre șoferi și pietoni, pietoni și autovehiculele conduse de șoferi. Iată, pe scurt, relația care aduce cu sine nu numai circulația stradală, dar și accidentele de la fluiditatea sa, de la buna înțelegere între cele două categorii. Acum, ca oamenii ce folosesc aproape în egală măsură strada, atît pietonii cit și șoferii se fac deseori vinovați de greșeli și infracțiuni mai mult sau mai puțin grave. Cele mai grave se numesc pur și simplu accidente. Obisnuința noastră este de a-i găsi vinovați, de regulă, pe șoferi — dar, iată, statistica spune că pentru numărul total al accidentelor de circulație comise în primul trimestru al anului în curs pietonii se fac vinovați în proporție de peste 60 la sută ! Și totuși, cum pietonii, oamenii de rînd ai străzii, nu posedă nici un permis de conducere, nu fac nici un instructaj și nu trec nici un examen pentru a căpăta dreptul de folosință a trotuarului și trecere a străzii — tot șoferii rămîn cei mai incriminați, în general, în rapoartele serviciilor de circulație. De asemenea, în articolele de genul celui de față.

Aici, de asemenea, va trebui să defalcăm după natura contravențiilor. În primul rînd, viteza — fără îndoială cea ex-

cesivă. Săptămîna trecută, în numai 5 zile, lucrătorii din cadrul Batalionului de circulație al municipiului București au ridicat exact trei sute patruzeci de carnețe de conducere, în exclusivitate pentru contravenția numită depășirea vitezei legale de deplasare. Cu alte cuvinte, iată cum Bucureștiul are în aceste zile cu 340 de pietoni în plus... Să-l amintim aici și pe vatanul Ilie Dumitrana, care și-a condus tramvaiul aflat pe linia lui 1, pe Șoseaua Colentina, cu peste 80 de kilometri pe oră ! Un bolid, nu alta. Apoi, fără îndoială, pe șoferul Dumitru Gheorghe (tot de la I.T.B., număr matricol 30024), care după ce s-a retras de pe traseu, înspre ora 21, a furat pur și simplu mașina din Garajul Perentari (autobuz Roman-Diesel, număr 1-B-7479), plecînd în interes personal pînă la... Alexandria. Ajungînd însă la podul din comuna Vițănești, din cauza vitezei a pierdut controlul volanului, s-a lovit de parapetul podului, producînd avarii autobuzului în valoare de circa 100 000 de lei ! Tot cu viteză excesivă : șoferii Ștefan Docu și Iosif Iozu, dar și conducătorul unei motozebe de tip „Mobra”, Radu Dumitru pe nume, avînd pe Șoseaua Pantelimon, nu mai puțin de 54 km la oră ! Se vede că reclama la Mobra nu este apă chioară !

Apoi, cel puțin la fel de grav — alcoolul (29 de carnețe ridicate în cinci zile !). Cîteva nume : Ion Belciug (camion), Mircea Gagiu și Constantin Moraru (autoturism proprietate personală), Gheorghe Gavrilă (camion, proprietate a I.T.A.C.). Dar tot aici l-am trece și pe numitul Constantin Stan, din București, strada Renului nr. 9, care, aflîndu-se pe șoseaua spre Cernica, l-a accidentat destul de grav (traumatism cranio-encefalic închis, cu pierdere temporară a cunoștinței) pe Vasile Dinei, în vîrstă de 37 de ani, care a fost internat apoi la Spitalul nr. 9. Șoferul însă a părăsit cit a putut de repede locul accidentului, dînd dovadă de oarecare rapiditate în a șterge puțină, dar și de o crasă ireponsabilitate, lucru pentru

care va fi chemat fără îndoială să dea socoteală în fața legii. Alte cîteva nume : Robert Prichici (auto proprietate personală), Constantin Androne, Stan Nica și Petru Ciufulea (proprietate de stat) — toți conducînd la fel de ireponsabil, adică sub influența alcoolului.

De asemenea — neacordarea priorității de trecere, fie că este vorba de alt autovehicul sau, și mai grav deseori, de pietoni (36 de carnețe ridicate în 5 zile !). Un fapt dintre cele mai strigătoare la cer l-a comis șoferul Ion Niculescu (auto nr. 1-B-1802), care a trecut vîjiind printr-o stație de tramvai de pe Șoseaua Pantelimon, ocazie cu care a și accidentat doi pionieri (C. Șerban și T. Dragomirescu), care făceau de serviciu în cadrul patrulelor școlare de circulație. Autoturismul condus de Ion Niculescu (str. Logofăt L. Stroie nr. 1) a depășit tramvaiul oprit în stație (o primă infracțiune), apoi i-a lovit pe cei doi copii de clasa a V-a, după care a oprit, șoferul s-a dat jos, i-a injurat în gura mare pe pionierii aflați la fața locului tocmai pentru a fi evitate asemenea accidente, după care s-a urcat liniștit la volan și a plecat ! ? ! Alte nume : Dumitru Ionescu (11-B-4157) și Valeriu Teodorescu (34-B-8352), ambii tamponînd însă nu oameni, ci vehiculele cărora nu le-au acordat prioritatea cerută de regulile străzii. Apoi, în cursul unei nopți nu demult trecute, la chiar ora zero și cinci minute, neluînd în seamă indicativul „Stop” (care rămîne totuși valabil și în cursul nopții !), Ion Zirna (I.T.B. — nr. 8-B-3288) intră aproape cu toată viteza în mașina condusă de Gh. Mocanu (I.T.B. — nr. 31-B-8166, autobuz de pe linia 33). Deci, I.T.B. tamponează pe I.T.B. — avarii pentru ambele autovehicule, dar și cinci răniți, din fericire ușor, toți aflați în autoturismul condus de I. Zirna și ciocnit la intersecția dintre străzile Nerva Traian și Dudești.

Ultimele carnețe ridicate, 25 la număr, sînt ca urmare a depășirilor neregulate, a acelor infracțiuni în care con-

ducătorii intră în depășirea altor vehicule parcă cu ochii închiși, neluîndu-și uneori nici cele mai elementare măsuri de precauție. De multe ori, desigur, accidentul este evitat în ultima clipă — dar precum ulciorul, odată și odată un asemenea conducător auto tot intră la apă.

În încheiere, ca o necesitate de ultimă oră a circulației regulamentare, menționăm problema motoretelor de tip „Mini-Mobra”, din care au apărut în ultima vreme o multime pe străzile Capitalei. Ceea ce ar trebui să știe conducătorii unor astfel de vehicule este că numai cumpărarea motoretei nu acordă și certificatul de liberă circulație pe partea carosabilă a străzii. Ele trebuie mai întîi înscrise în circulație, apoi se dă și un examen, și abia la urmă și se urează „drum bun” pe străzile și șoselele țării... Este un lucru pe care ar fi trebuit să-l știe și Nicolae Dumitrescu (str. Maica Domnului nr. 8), ca și alții, la fel de naivi în aparență și de nedîndemînțici în minuirea ghidonului.

Cum spuneam, Capitala are în aceste zile cu exact 340 de pietoni în plus, în fapt șoferi rămași fără carnețe de conducere. Și, să nu uităm, vara abia începe...

DUMITRU GEORGE ■
VIRGIL VOCHINA ■

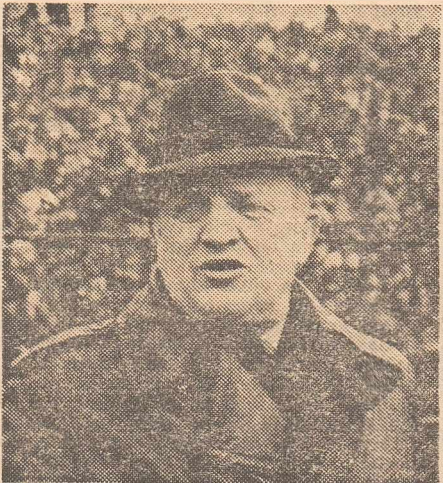
În fotbal nu trebuie niciodată să faci după înfrângere inermă, dar nici după victorie nuntă!

— Ștefan Covaci, v-aș ruga să ne vorbiți ceva despre „secretul” victoriei de la Zagreb, despre amănuntele care nu s-au văzut pe micul ecran și, poate, nici în tribune.

— De spus ar fi foarte multe lucruri. Despre pregătirea meciului, despre concepția noastră de joc, care se pare că i-a surprins pe jugoslavi. Despre încrederea pe care le-am acordat-o mereu unor jucători ca Dudu Georgescu, Sameș, Zamfir, criticați în presă pentru lipsa de formă, dar care m-au răsplătit tocmai la meciul cel mai greu. Despre spiritul de ajutor reciproc care a fost lege în formația noastră. Aici, de exemplu, să amintim că partida dreaptă iugoslavă, formată din jucători deosebit de tehnici, precum Popivoda (socotit la ora actuală extrema dreaptă nr. 1 a Europei), Oblac și Buljan a fost contracarată în joc de o adevărată rețea de jucători români, „țesută” de Zamfir, Iordănescu, Băloș și Vigu. Apoi, despre tactica de aruncare a unor mingi lungi, peste apărarea adversă, spre care se angajau foarte decisi Crișan, Dudu Georgescu și uneori Zamfir. Dar ceea ce vreau să subliniez cu precădere este dăruirea totală a tuturor jucătorilor pentru apărarea culorilor patriei, pentru a nu ieși de terenul din Zagreb cu fruntea plecată. Asta a fost, după mine, principala „necunoscută” a meciului înainte de începerea partidei.

— Ați putea nota evoluția jucătorilor noștri?

— Aș acorda mai curînd o notă pentru întreaga echipă. Luînd în considerare nivelul internațional al jocurilor, aș zice că am jucat cam de opt plus. Sigur, sînt ju-

cători care au jucat de nota 9, așa cum sînt unii care au jucat de 7 — dar, cum spuneam, pe mine spiritul de echipă mă interesează în principal.

— Ce trebuie să ne spună în primul rînd meciul de la Ze...

— Faptul că fotbalul românesc este oarecum în creștere, chiar dacă sporul de valoare amintit se face simțit mai cu seamă la nivelul echipei naționale. Cînd am venit din străinătate, după cinci ani de absență, am reîntîlnit un fotbal în stagnare, care miza prea mult în continuare pe bravii de la Mexic și extrem de puțin tineret care să poată lua locul acestor titulari pînă mai ieri de neclintit. O cronică lipsă de fundasi de margine cu stil modern de joc, avînd gabarit și tehnicitate corespunzătoare și prea mulți înaintași pentru care poarta adversă nu era decît un obiect oarecare aflat întîmplător pe terenul de fotbal. Un timp am stat și m-am uitat atent, am cîntărit toate posibilitățile. Am dat credit tuturor jucătorilor, mai tineri sau mai vîrstnici laolaltă, am făcut încercări bune și încercări ratate, am pornit acțiunea Argentina. Anul trecut, ca un bilanț al rezultatelor, am realizat următoarele: 1—0 cu Franța, 3—0 și 5—1 cu Olanda (toate în preliminariile olimpice, unde mostenisem însă acel mare accident de la Blois), 2—2 cu Iran, 1—1 și 2—3 cu Cehoslovacia, 3—2 cu Bulgaria. Anul acesta am jucat în Franța, apoi am învins Turcia (4—0) și Polonia B (2—1), am cîștigat cu Spania (1—0), am făcut egal cu R.D. Germană (1—1, dar după un meci destul de bun), iar acum, în fine, am cîștigat cu 2—0 la Zagreb, după o partidă care va intra probabil în analele fotbalului nostru. E mult, e puțin — asta tot viitorul va decide.

— Ce loc ocupă în cadrul preocupărilor dumneavoastră echipa națională?

— Munca mea se axează în principal pe două coordonate. Sînt selecționer al echipei naționale, dar nu uit nici măcar o clipă că îndeplinesc funcția de vicepreședinte al federației, lucru care mă obligă să privesc în perspectivă întregul fotbal românesc. Acum un an de zile, de acord cu biroul federal, am trasat mai multe sarcini antrenorilor de la cluburi. În scopul modernizării jocului. Aceste sarcini sînt următoarele: a) jocul cu libero (lucru absolut obligatoriu în fotbalul mondial de mai bine de 5—6 ani de zile), b) îmbunătățirea marcajului (domeniu în care jucătorii noștri rămîn în continuare destul de deficienți), c) îmbunătățirea jocului fără mingie (încercînd să scăpăm de împărțirea fotbalului în „cărători” și „privitori”, așa cum, adesea se întîmplă în jocurile noastre de campionat), d) accentuarea schimbărilor de ritm și, cu deosebire importantă, a schimbărilor de ritm în

faza de finalizare. e) crearea unor caracteristici proprii echipelor, care să acorde fiecărei formații un stil personal de joc. Între timp, ca prime rezultate, este de observat că jocul cu libero s-a generalizat, a apărut marcajul (dar mai ales pentru meciurile susținute în deplasare). Jocul fără mingie rămîne insuficient și nesatisfăcător. Cel mai rău stăm în continuare la capitolul jocului fără mingie, ca și la mărirea ritmului de joc în faza de finalizare. Aici, după părerea mea, ar trebui luat ca un model meciul de la Zagreb, unde înaintașii români au jucat adesea exact așa cum cerea jocul. De asemenea, lipsește aproape de tot combinațiile specifice echipelor — așa cum nu chiar demult erau acele frumoase reușite ale cuplurilor Dumitriu — Ionescu, Badea — Dridea, Dobrin — Radu I sau R. Nunweiler — Dumitrache. Din păcate, în fotbalul nostru se fac prea puține antrenamente tactice și prea multe meciuri așa-zise de pregătire, miercuri în general, care nu rămîn însă decît simple eschivări de la un antrenament serios, de bună intensitate. Acum, sigur că rezultatul excepțional de la Zagreb îmi acordă satisfacții foarte mari, poate chiar mai rapide decît m-aș fi așteptat. Dar, ceea ce vreau să susțin este că eu aș fi rămas tot Ștefan Covaci și în cazul unei înfrîngerii în meciul de duminică trecută — adică, îmi place să cred, omul care duce, oricum, o muncă cit se poate de atentă, de susținută pentru îmbunătățirea destinelor generale ale fotbalului românesc. Astăzi, dacă vreți o mărturisire, sînt chiar surprins uneori. Mă întîlnesc cu oameni necunoscuți pe stradă care mă salută și-mi string mîna, sînt gata să-mi recunoască merite deosebite — așa, după numai un meci, chiar fie și el foarte bun și încheiat cu un rezultat excelent. Vreau cu alte cuvinte să cred că experiența mea de aproape 40 de ani în fotbal valorează și poate servi la mai mult, că nu va fi cazul prea repede să tragem linie și să adunăm: Covaci a făcut atît, Covaci atît n-a făcut. Momentul actual este deosebit de favorabil fotbalului românesc, și sper să-l putem folosi exact așa cum trebuie pentru a împinge înainte nu numai echipa națională, eșalonul cel mai de sus al fotbalului, ci însuși uriașul car al jocului cu balonul rotund din România, care continuă să aibă o mulțime de simpatizanți și chiar iubitori din toată inima.

— Ce urmează în fotbalul nostru?

— Acum meciurile de calificare pentru campionatul mondial se intrerup pînă la toamnă. Ne întoarcem la campionat și la cupă, adică la sarea de zi cu zi a fotbalului. Sperăm că ambele competiții să continue cu ardoare, cu cinste și omenie, pentru că numai cei mai buni sînt învingători. Va trebui să veghem cu toții ca meciurile să se desfășoare în condiții normale. Nu ne despartim de tot de selecționabili, cu care avem de gînd să ne întîlnim în fiecare lună timp de două zile. Am făcut un nou plan, amănunțit, de pregătire a lor la cluburi, care vizează și unele defecte principale de corijare pînă la reluarea deplină a activității lotului reprezentativ. Poate că unii s-ar aștepta la o restringere a lotului, în urma bunelor rezultate obținute. Dimpotrivă, mă gîndesc la o lărgire a lui. Alături de Balaci, Troi, Lucescu, Mehedintu chiar, care pot intra aproape oricînd în echipă, mai conținem pe Anghelini, Grigore, apoi portarii Lung, Windt și Bucu, înaintașii Dănilă și Mulțescu. Am auzit de asemenea vorbe bune despre arădeanul Nedelcu II, ca și despre baimărenii Koler și Sabău. Anghel, de la Timișoara, se pare că revine și el în formă. Dar, n-am să fac un secret din faptul că speranța mea rămîne confirmarea deplină a cuplului Dudu Georgescu — Iordănescu, de la care aștept în toamnă meciuri și mai bune.

— Cum apreciați șansele de calificare ale echipei României la turneul final al Campionatului mondial din Argentina?

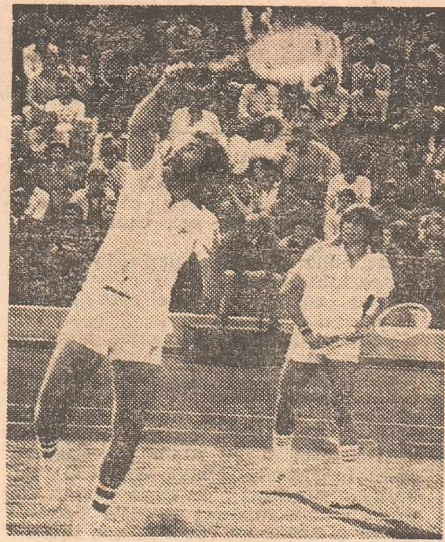
— În fotbal se spune că fiecare bucurie nu durează decît 3 zile! Pe mine viața sportului m-a învățat să fiu foarte realist, să nu mă arunc cu ochii închiși în tot felul de afirmații. Avem șanse mari, desigur. Dar gîndiți-vă cum cum ne vor aștepta spaniolii, pentru că și lor nu le rămîne decît o singură șansă — victoria. Eu am o lozincă: în fotbal, ca să-ți îți capul pe umeri, nu trebuie să faci niciodată după o înfrîngere inermă, dar nici după victorie nuntă! Trebuie să ne bizuim mai departe pe forțele noastre, să nu așteptăm ca alții să ne ajute cumva, să ne pregătim în continuare cu aceeași conștiințiozitate. Modelul, dacă vreți, poate fi și meciul de deplină dăruire sufletească de la Zagreb, de acum cîteva zile. Dealtfel, am luat hotărîrea să cumpărăm de la televiziune banda înregistrată, pe care s-o păstrăm la loc de cinste în filoteca federației. Să ne fie ca un prețios exemplu pentru fiecare nou meci susținut sub culorile echipei naționale...

— În varianta că ne vom califica pentru turneul final, ce șanse credeți că avem în Argentina?

— Să nu ne pripim și să nu ne gîndim prea departe. Poate va veni și vremea aceea! Deocamdată, cum se spune adesea, în fotbal cel mai important obiectiv este meciul care urmează. Sper deci să stăm din nou de vorbă în luna noiembrie, după încheierea meciurilor din preliminarii. De acord?

— Fără îndoială!

DUMITRU GRAUR

Îi simt că se iubesc din nou!

Simbătă la începutul partidei de dublu, după cîteva greșeli reparate de Năstase, cu loburi scoase din tribună, Țiriac îngroapă mingea la picioarele lui Kodes. Se aude un „Bravo, Ioane!”. Recunoaștem vocea lui Ilie. De lingă mine un spectator remarcă: „Îi simt că se iubesc din nou”. Îi simțim cu toții și asta ne dă speranță, dar marea problemă a dublului nostru rămîne venirea lui Ion la plasă. Cursele pe care acesta trebuie să le facă după fiecare serviciu spre fileu. Urmărim cu sufletul la gură fiindcă pierderea serviciului lui Țiriac poate aduce jucătorilor cehoslovaci avantajul hotărîtor. Iată însă că lucrul acesta nu se întîmplă. La cei 38 de ani ai săi, Țiriac vine la timp și cuplul nostru ajunge adesea primul la rețea. Cîștigăm un set. În setul al doilea retururile jucătorilor cehoslovaci sînt la înălțimea faimei de care se bucură. Hrebec reușește serii de 3—4 retururi perfecte. Sintem de cîteva ori în situația de

a pierde serviciul. Băieții noștri se sfătuesc. Găseșc cheia. Adoptă o nouă așezare. Ilie se plasează în fața lui Țiriac, află la serviciu, exact pe aceeași linie, obligîndu-l pe Hrebec să răspundă în lungul liniei. Este evident că această inteligență așezare deranjează jucătorii cehoslovaci. Setul al doilea îl cîștigăm mai greu decît pe primul, dar îl cîștigăm. În setul al treilea, care avea să fie și ultimul, ne surprindem comparînd cuplul Ion Țiriac — Ilie Năstase de azi cu cel de acum cîteva ani. Găsim multe asemănări: omogenitate, putere de dăruire, inteligență.

La simplu, Ilie a avut și de data aceasta sarcina dificilă de a realiza două puncte din două partide. În meciul din ultima zi cu Kodes, care a consemnat dealtfel victoria echipei noastre, am văzut un Năstase scripitor executînd loburi lîftate pe rever, lovituri de dreapta biciuite și passing-shout-uri de rever cu articulația pumnului în extensie, lovituri ce au intrat deja sub propria-i semnătură în istoria evoluției tehnice a tenisului. Alterarea mingilor înalte cu cele joase, a loburilor cu passing-shout-uri, seriile de servicii din mijlocul terenului, agilitatea cu care a știut să hărțuiască jocul solid al lui Kodes ne-au făcut să regăsim în Năstase același tactician de marcă.

Dumitru Hărădău, cel de-al doilea reprezentant al nostru în probele de simplu, a realizat în fața lui Kodes unul din cele mai bune meciuri ale carierei sale. Pentru a deveni însă un jucător pe care să cîntăm în Cupa Davis, credem că jocul său trebuie presărat măcar din cînd în cînd cu veniri surprinzătoare la plasă. Constantin Năstase, căpitanul ne jucător al echipei noastre, argumentează algeerea lui Hărădău amintind scorul ultimului meci de selecție: Dumitru Hărădău — Andrei Dirzu 6—1; 6—0; 6—1. În aceste condiții, opțiunea antrenorului echipei noastre pentru Hărădău ni se pare firească, fiindcă alături de Țiriac, Năstase cit și ceilalți jucători ce ne-au reprezentat pînă acum în Cupa Davis au făcut mai întîi dovada valorii lor în concursurile interne.

Victoria asupra Cehoslovaciei deschide noi perspective echipei noastre în Cupa Davis. Următorul meci îl vom juca cu englezii la București, deoarece anul trecut, după cum se știe, am jucat la Londra. Sperăm să facem două puncte din simplurile lui Ilie și al treilea la dublu. Și mai sperăm o surpriză de la Hărădău, care are de partea sa șansa jucătorului care nu are nimic de pierdut.

ȘTEFAN GEORGESCU

Care au fost argumentele?

(Urmare din pagina 24)

cipare la un turneu final al campionatului mondial. De asemenea, sprijinul foarte important, i-aș spune complex, pe care l-am primit din partea tuturor factorilor de conducere a sportului, C.N.E.F.S., federație, presă pentru abordarea cu deplină curaj a meciului de la Zagreb”.

Dr. DUMITRU TOMESCU: „La Zagreb am avut în față, pentru a doua oară în acest an, o echipă de nume. Așa s-a întîmplat și în iarnă, la Marsilia, unde selecționata fotbalistilor străini din Franța a fost învinsă de noi mai clar decît a arătat scorul de 2—1, deși îi avea în rîndurile ei pe Paulo Cesar, Katalinski și alte asemenea nume sonore. La fel s-a petrecut la Zagreb, și trebuie să se știe că „Piști” Covaci le-a amintit băieților înaintea meciului și de performanța de la Marsilia, invitîndu-i să nu se sperie de nume. Despre jucătorii vreau să vă spun că este de reținut voința lui Sătmăreanu, care a slăbit de la 87 la 84 de kilograme, apoi despre „recuperatii” Cheran, Dudu Georgescu, Sameș și Iordănescu, care au jucat cu toții foarte bine. Și încă ceva, pe care nimeni nu o știe încă. După pregătirea din iarnă, care s-a făcut foarte serios, „Piști” Covaci ne-a spus că el nu crede că vom pierde vreun meci în primăvara care urma. După cum se vede, a avut dreptate!”.

★
CONSTANTIN TEAȘCA: „Victoria, fără îndoială, este de prestigiu și ne instalează drept lideri autoritari ai seriei, cu șanse mari de a ne califica la turneul final din Argentina! Pozitiv în jocul selecționatelor noastre, notăm: a) omogenitatea psihică și fizică, expresie a lucrului îndelungat împreună, a deosebitei atenții acordate spre a fi, iarăși, în cea mai bună formă, pentru dăruirea totală a tuturor jucătorilor; b) sprijin permanent, orientat către o defensivă densă, atac pe spații largi, pentru valorificarea promovată a spațiilor libere și apropierea rapidă de zona sutului; c) prin accidentarea unor jucători de prestigiu, echipa a devenit mai ordonată, jucătorii acordînd atenție adversarului direct, cit și atacantului cel mai periculos. Mai onresc aici, pentru a-mi manifesta satisfacția că „formația presei” n-a putut juca și că aceea fixată, prin hotărîrea antrenorului și prin natura destinului, a marcat că fotbalul românesc își bazează la ora actuală forța pe ambicie, orgoliu, dăruire și puțină sansă. Negative rămîn: a) ratările incredibile (datorate unei concepții individualiste la finalizare și a unor minusuri în tehnica, tactica și strategia noastră, necorespunzătoare fotbalului modern); b) prea multe momente de joc destructiv; c) prea puține, deci, momente de recuperare colectivă și de construcție care să vizeze depășirea adversarului printr-o circulație rapidă a balonului, nu printr-o luptă haotică. În orice caz, un

sincer bravo celor din teren, dar și celor care s-au ocupat de ei, de sus pînă jos”.

VALENTIN STĂNESCU: „A fost cel mai bun meci din întreaga istorie a fotbalului românesc! Pentru aceasta ar trebui ca toți jucătorii noștri, toți antrenorii să strîngă personal mina celor care ne-au adus atîta bucurie și ne relansează într-un viitor campionat mondial de fotbal”.

NICOLAE DOBRIN: „În primul rînd, dăruirea băieților m-a impresionat. Nici sîrbii n-au jucat rău, dar cu trecerea timpului toate eforturile lor de a forța victoria păreau din ce în ce mai inutile. Mi-au plăcut de asemenea concepția de joc — acele pase mereu redublate la mijlocul terenului, așa cum jucam și noi acum cîteva ani — ca și respectarea cu strictețe a sarcinilor tactice. Astea au fost argumentele principale ale victoriei noastre la Zagreb, lucru pentru care toți jucătorii merită cele mai calde felicitări”.

ION DUMITRU: „A contat enorm faptul că toți jucătorii au știut și au crezut în ceea ce au de făcut în acest sezon, începînd cu turneul în Franța; apoi, modul exemplar în care au respectat sarcinile și indicațiile tactice pentru această dificilă partidă și, în mare măsură, dorința tuturor de a obține un rezultat valoros, care să contrazică păreriile unor pesimiști”.

CORNEL DINU: „La Zagreb, „națională” a obținut fără îndoială unul din cele mai mari rezultate din cei 55 de ani de palmares. Poate fi comparat, poate, numai cu victoriile de la Lausanne, care ne-a deschis atunci drumul spre Mexic, și cu acel 2—1 de la Guadalajara, împotriva Cehoslovaciei. Cu alte cuvinte, meciul cîștigat de la Zagreb deschide din nou mari perspective fotbalului românesc. Trebuie avut grijă să nu pierdem prea repede ce avem acum în mînă. De remarcat în primul rînd disciplina tactică, cu un accent pe marcajul foarte atent, cum rar se întîlnește pe terenurile din țară. Adversarii noștri au fost mereu nevoiți să paseze lateral, negăsind oameni liberi pe frontul de atac. Apoi acțiunile pe contra-atac, în cadrul cărora prestația lui Crișan a fost argumentul decisiv, iar jocul lui Dudu, care s-a putut învîrți pe spații mari, extrem de periculos pentru poarta adversă. Bineînțeles că și ambicia cu care au jucat ai noștri trebuie relevată — ea subliniind încă o dată că fotbalistii români ascund posibilități încă nevalorificate deplin. Cu toții s-au bătut fantastic timp de 90 de minute”.

MIRCEA LUCESCU: „La Zagreb a jucat o echipă cu un moral deosebit, în ciuda situației destul de grele a lotului. S-a dovedit din nou că înlocuitorii de ultim moment sînt în stare să se depășească pe ei înșiși. Vreau să remarc faptul — imbucurător — că se acordă iarăși o atenție principală echipei naționale, pregătirii sale temeinice, pentru a fi capabilă să reprezinte cu cinste culorile patriei, să dea atîta satisfacție milioanele de iubitori ai sportului cu balonul rotund”.

Anchetă realizată de D. GRECU, T. BUIȚA, D. CONSTANTINESCU și C. IONESCU

Bucurii

Iată o primăvară plină de satisfacții: Nadia Comăneci, pe care unele ziare străine au și făcut-o pensionara propriei reputații, demonstrează că încă este cea mai mare sportivă a lumii (vezi ultimele titluri acordate de către Asociațiile de pe glob). Este secundată de o altă magnifică gimnastă, Teodora Ungureanu și de către micuța Gabi Gheorghiu care o să le arate ea, cui știm noi, numai peste vreo 2 anișori, când o să mai crească cu câțiva centimetri și o să mai bea lăptic!

La rugby, magnificul, cincisprezece, care a zdrobit pe Giulești cu 69-0 echipa Italiei, câștigând **Campionatul european** fără vreo înfrângere, a demonstrat încă o dată clasa în materie de balon oval a românilor. Totdeauna am avut echipe mari de rugby, dar ca aceasta de acum, se pare că niciodată. Cineva scria, pe bună dreptate, că acestei formații ar trebui să i se facă un program internațional mai aglomerat pentru că e păcat să ai alți artiști și să-i lași să se distreze numai pe Stadionul tineretului! Minunații băieți merită toată stima noastră, toată dragostea noastră. Glorie! Glorie! Glorie!

Pe Progresul am avut prilejul, săptămîna trecută, să vedem pe cei doi ași ai tenisului mondial, Ion Țiriac și Ilie Năstase, jucînd magnific în partida de dublu și zdrobind orice velleități cehoslovace, echipă în care joacă un Kodes, jucător de mina întâi, pe care, la simplu, „Vrăjitorul Nasty” l-a trimis după țigări în câteva ocazii, silind cele 6000 de persoane din tribunele arenei să se ridice în picioare și să-l aclame. Cum și lui Năstase cam mulți îi cîntaseră prohodul, îi anunț, pe această cale pe cei în cauză, că băiețelul mai ține, că o să mai bată, că o să mai ia niște titluri și chiar multi-doritul Wimbledon. Victoria echipei noastre, care va întîlni în iunie pe en-

glezi la București, ne umple de min-drie și ne oferă ocazia de a spera că vom lua și Cupa Davis, că prea am pierdut-o de multe ori, cum se zice, la mustață.

Incununarea acestei perioade de aur a sportului românesc au făcut-o fotbalistii români pe care subsemnatul în acest loc i-a tăvălit în cerneală cit a putut și de cite ori a putut, neștiind ce revanșă or să-și ia asupra noastră Sameș, Sătmăreanu II, Iordănescu și Bôlôni (despre care noi am scris, pur și simplu, că e bun numai la Tirgu Mures). Ne punem cenușă în cap... Toți aceștia și nu numai aceștia au jucat la Zagreb ca niște draci. Ce zic eu ca niște draci? Ca niște părinți de draci, s-au comportat ca niște Tartori. De 25 de ani n-am văzut echipa României jucînd cu atîta voință (mai ales în repriza a doua) cînd mi se părea că, pur și simplu, nici patru echipe n-ar fi putut trece de Cheran care l-a anulat pe Geacici și de mereu-înărul Vigu pe care subsemnatul l-a văzut mai devreme decît alții și care mi-a oferit o strălucită confirmare a încrederei avute în el. Dar ar fi greșit să spunem că unii dintre jucătorii români au fost mai buni decît ceilalți. L-am văzut pe Crișan bătîndu-se în fața propriului nostru careu; l-am văzut pe Zamfir driblînd și amețînd apărarea iugoslavă pentru a ciștiga cîteva minute de odihnă pentru cei din linia de fund; am văzut „Gheata de aur”, cum nu l-am văzut niciodată, jucînd și libero în fața apărării și furînd baloanele de pe fruntea celor doi paznici ai săi, marcînd un gol de toată frumusețea și fiind coautor la al doilea. Ce pot să mai spun despre acest meci care atît ne îngrijorase și care s-a terminat cu un scor atît de frumos care putea să fie și mai mare, pentru că ocazii s-au ivit cu duiumul?

Un sincer bravo antrenorilor Covaci și Cernăianu și tuturor celor care au dovedit că putem juca un fotbal mare atunci cînd există ambiție, pentru că ambiția a fost arma numărul 1 a meciului de la Zagreb!

EUGEN BARBU ■

Care au fost argumentele hotărîtoare în obținerea victoriei echipei de fotbal a României în meciul de la Zagreb?

IOSIF VIGU: „Legătura sufletească dintre componenții echipei noastre naționale, mobilizarea fără precedent a fiecărui, ideea tactică surprinzătoare pentru adversari — iată cîteva cauze ale victoriei de la Zagreb. Țin să-mi exprim bucuria imensă pentru faptul că acest valoros rezultat al sportului românesc s-a înregistrat în preajma marii noastre sărbători — aniversarea centenarului independenței”.

ANGHEL IORDĂNESCU: „Am vrut să obținem victoria în fața unei echipe cu nume sonore, dînd și o replică aceluia care nu prea credeau în noi. Argumentele ale victoriei noastre: dăruirea totală și respectarea cu strictete a sarcinilor primite; înaintea tuturor: coeziunea sufletească a echipei”.

CONSTANTIN ZAMFIR: „Victoria aceasta este rezultatul firesc al pregătirii care a început la lotul național de fotbal odată cu venirea la conducerea tehnică a lui Ștefan Covaci. Ne-a ambiționat mult și dorința de a infirma pronosticurile în care învingătorul era ca și sigur, rămînd de stabilit doar scorul”.

ALEXANDRU SĂTMĂREANU: „Cred că au fost mai multe cauze ale victoriei, nu una singură. Din 6 ianuarie, muncim împreună, ne cunoaștem, știm fiecare ce posibilități avem. Ștefan Covaci a avut încredere în noi, chiar și atunci cînd am greșit, astfel că a putut alinia cea mai bună echipă la ora actuală. Mulți uită că au trecut ani buni de la echipa de pe Wembley și greu se pot obișnui cu un alt stil de joc, cu o nouă formulă de

echipă. Adică cea a noii generații. Sirbii nu au jucat slab, cum aud unele păreri, ci noi nu le-am dat posibilitatea să se desfășoare, să fie dezinvolti; ca urmare, nu au izbutit să ne depășească la nici un capitol. Visez o zi în care imnul României să fie intonat și pentru o victorie a fotbalului!”

LADISLAU BÔLÔNI: „A învins echipa și nu una sau alta dintre individualitățile. Au fost respectate întocmai indicațiile tactice, care au dovedit, la sfîrșitul meciului, că Ștefan Covaci știa și ne-a spus tot ceea ce cunoștea despre adversarii noștri. Deci, tactic am fost superiori sirbilor, la care s-a adăugat o pregătire fizică și psihică excelentă”.

MIHAI ROMILĂ: „Echipa noastră a format un bloc unitar în apărare, cu un marcaj strict al atacanților iugoslavi, iar în ofensivă s-a acționat rapid și variat, construind chibzuit, fără pripeală. Am vrut să dăm o replică serioasă unui adversar foarte bine cotate în fotbalul european. A fost și acesta un argument covîșitor pentru mobilizarea noastră, a celor care nu aveam încă nume pentru a ieși în arenele fotbalistice ale lumii”.

ZOLTAN CRIȘAN: „Am dorit să scoatem fotbalul românesc din anonimat! S-a dovedit că merităm un loc în frunte! Ce pot să spun despre victorie decît că e „de aur”. Și nu numai atît; ea este categoric meritată după jocul încheiat, matur, atît în apărare, cît și în atac. Evident, bucur că am răsplătit încrederea pregătita de Ștefan Covaci și doresc să o confirm în continuare că tricoul cu nr. 7 se află în... miini bune”.

ȘTEFAN SAMES: „Hotărîtoare au fost omogenitatea echipei și dorința fiecărui jucător de a participa la campionatul mondial de fotbal. Dealtfel, nici unul din jucătorii prezenți la Zagreb nu a avut posibilitatea de a se înfrunța în subrema competiției fotbalistice a lumii — turneul final al C.M. S-ar putea vorbi pe îndelete și despre coeziunea sufletească și despre mobilizare, despre dăruirea noastră totală, dorind ca din cele trei variante ale oricărui pronostic să o dobîndim pe cea mai puțin scontată: victoria!”

DUDU GEORGEȘCU: „Pe primul loc — combativitatea. Lucru poate paradoxal, țînd cont de meciurile precedente, dar foarte real în partida de la Zagreb. Unitatea sufletească, dorința tuturor de a ne apăra șansele în orice condiții s-ar fi născut pe teren au fost de asemenea cîteva „arme” cu care ne-am impus în fața iugoslavilor. În chiar ziua meciului am văzut ziarul de sport care apare la Zagreb. Acolo erau intervievați toți jucătorii iugoslavi și fiecare își dădea cu presupusul despre scorul partidei care avea să urmeze. Majoritatea răspunsurilor au fost de 2-0, 3-1, 3-0 și chiar 4-0, un singur rezultat de 1-0... Doar un jucător, Popivoda, s-a abținut să dea vreun pronostic. Bineînțeles că lucrul acesta ne-a pus mai întâi pe gînduri și mai apoi ne-a ambiționat deosebit. S-ar putea să ne fi fost și puțin frică de meciul cu iugoslavia, dar iată că n-a fost rău că s-a întîmplat așa. Eu zic că am trăit un vis dintre cele mai frumoase — iar asta nu a fost posibil decît pentru că am vrut cu toții, chiar — a ieșit aproape totul perfect. Nici un fel de discuție în teren, de ce nu mi-ai dat pas sau de ce ai tras la poartă — totul a fost ca la o lansare la Houston, conform planului! Altfel, simt că fotbalul nostru și chiar noi jucătorii aveam nevoie de victoria asta ca de aer; parcă ne sufocam fără o asemenea performanță”.

CRISTIAN GHEORGHE: „Am avut mari emoții înaintea acestui meci, știind că ținta oricărui adversar este poarta, adică golul. În primele minute a fost un adevărat iureș al atacanților iugoslavi, stopat însă de jocul excelent al apărării noastre. Mi-a fost tare teamă să nu gresesc, să nu fiu învins, ceea ce ar fi putut deregla întreg cursul partidei. Pentru viitor, sînt convins că trebuie să fiu mai prudent, să-mi perfecționez toate capitolele pregătirii pentru a deveni cu adevărat titular al reprezentativei”.

FLORIN CHERAN: „Atul victoriei noastre — respectarea fermă a indicațiilor date de Ștefan Covaci, care a intuiit exact jocul iugoslavilor și a dat cele mai bune soluții de contracarare. Ne-am ajutat reciproc în teren, nu s-a auzit nici un reproș, ci numai îmbrăbătări, încredere deci”.

CONSTANTIN CERNĂIANU: „Rezultatul este o urmare logică a unui plan de pregătire extrem de amănunțit, care a început în iarnă și a conținut două virfuri principale: 16 aprilie și 8 mai, adică la meciurile cu selecționatele Spaniei și, respectiv, iugoslaviei. Restul, ca să zic așa, e numai poezie — cum ne-am pregătit, saci cu nisip, meciuri amicale și așa mai departe, nimic nu mai contează! Trebuie desigur menționată și dăruirea exemplară a tuturor jucătorilor, care și-au jucat senza excelent. Această șansă se numește pentru majoritatea dintre ei prima parti-

(Continuare în pagina 23)

Cel unsprezece bravi tricolori, care păsînd pe terenul de la Zagreb au intrat totodată în istoria fotbalului românesc.

În ordinea acelor de ceasornic: Cristian, Sameș, Vigu, Iordănescu, Zamfir, D. Georgeșcu, Crișan, Bôlôni, Romilă, Cheran, Sătmăreanu II

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Șciintei 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20, interioare: reportaj (L. Nițescu - 16 17); cultură, cenaclu (Eugen Seculeanu - 16 06); știință (Iudor Octavian - 16 19); probleme cetățenești, anchete (Liviu Timbus - 16 18), scrisori (Marga Nedelea - 17 87); publicații comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu - 16 18); fotoreportaj (15 95); documentare - (16 23); administrație (Alexandru Medar, Gheorghe Amuza - 17 86); secretariat de redacție (Dan Birlădeanu, Cornel Catană - 17 82, 16 21); secretar responsabil de redacție (Marius Popescu - 17 78 82 și interior 16 11); redactor șef adjunct (Traian Prosan - 17 78 82 și interior 17 83); redactor șef - 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Șciintei”. Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la: ILEXIM - Departamentul Export-import presă, P.O. Box 136-137, telex: 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU